

Reglement voor de procesvoering van het Gerecht

van 4 maart 2015 (PB L 105 van 23.4.2015, blz. 1)

Geconsolideerde versie

Gewijzigd bij:

Publicatieblad van de Europese Unie

	Nummer	Bladzijde	Datum
M1 Wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 13 juli 2016	L 217	71	12.8.2016
M2 Wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 13 juli 2016	L 217	72	12.8.2016
M3 Wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 13 juli 2016	L 217	73	12.8.2016
M4 Wijzigingen van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 31 juli 2018	L 240	67	25.9.2018
M5 Wijzigingen van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 11 juli 2018	L 240	68	25.9.2018
M6 Wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 30 november 2022	L 44	8	14.2.2023
M7 Wijzigingen van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 10 juli 2024	L 2024/2095		12.8.2024

Gerectificeerd bij:

Publicatieblad van de Europese Unie

	Nummer	Datum
C1 Rectificatie van de wijzigingen van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 10 juli 2024	L 2024/90835	23.12.2024

NL

Deze geconsolideerde versie van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, die is opgesteld door de griffie, is louter bedoeld als een documentatie-instrument. De authentieke versies van de betrokken teksten worden samen met hun preambules bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.

curia.europa.eu

INHOUDSOPGAVE

INLEIDENDE BEPALINGEN	12
Artikel 1	Definities..... 12
Artikel 2	Draagwijdte van dit Reglement..... 14
TITEL I ORGANISATIE VAN HET GERECHT	15
Hoofdstuk 1	LEDEN VAN HET GERECHT 15
Artikel 3	Ambten van rechter en advocaat-generaal..... 15
Artikel 4	Aanvang van de ambtstermijn van de rechters..... 15
Artikel 5	Eedafliegging..... 15
Artikel 6	Plechtige verbintenis..... 16
Artikel 7	Ontheffing van een rechter uit zijn ambt 16
Artikel 8	Rangorde naar anciënniteit 16
Hoofdstuk 2	PRESIDENTSCHAP VAN HET GERECHT 17
Artikel 9	Verkiezing van de president en de vicepresident van het Gerecht 17
Artikel 10	Bevoegdheden van de president van het Gerecht..... 17
Artikel 11	Bevoegdheden van de vicepresident van het Gerecht..... 18
Artikel 12	Verhinderings van de president en de vicepresident van het Gerecht 18
Hoofdstuk 3	KAMERS EN RECHTSPREKENDE FORMATIES 19
Afdeling 1.	Vorming van de kamers en samenstelling van de rechtsprekende formaties 19
Artikel 13	Vorming van de kamers 19
Artikel 14	Bevoegde rechtsprekende formatie..... 19
Artikel 15	Samenstelling van de Grote kamer 19
Artikel 15 bis	Samenstelling van de Middelgrote kamer..... 19
Artikel 16	Terugtrekking en verschoning van een rechter 20
Artikel 17	Verhinderings van een lid van de rechtsprekende formatie 20
Afdeling 2.	Kamerpresidenten 21
Artikel 18	Verkiezing van de kamerpresidenten..... 21
Artikel 19	Bevoegdheden van de kamerpresident..... 21
Artikel 20	Verhinderings van de kamerpresident 22
Afdeling 3.	Beraadslagingen 22
Artikel 21	Wijze van beraadslagen..... 22
Artikel 22	Aantal rechters dat aan de beraadslagingen deelneemt..... 22
Artikel 23	Quorum van de Grote kamer 22
Artikel 23 bis	Quorum van de Middelgrote kamer..... 23
Artikel 24	Quorum van de kamers van drie of van vijf rechters 23

Hoofdstuk 4	TOEWIJZING EN HERNIEUWDE TOEWIJZING VAN DE ZAKEN, AANWIJZING VAN DE RECHTERS-RAPPORTEURS, VERWIJZING NAAR DE RECHTSPREKENDE FORMATIES EN OVERDRACHT AAN DE ALLEENSPREKENDE RECHTER.....	24
Artikel 25	Criteria voor toewijzing.....	24
Artikel 26	Aanvankelijke toewijzing van een zaak en aanwijzing van de rechter-rapporteur	24
Artikel 27	Aanwijzing van een nieuwe rechter-rapporteur en hernieuwde toewijzing van een zaak.....	25
Artikel 28	Verwijzing naar een kamer bestaande uit een ander aantal rechters.....	26
Artikel 29	Overdracht aan de alleensprekende rechter	27
Hoofdstuk 5	AANWIJZING VAN DE ADVOCATEN-GENERAAL	28
Artikel 30	Gevallen waarin een advocaat-generaal wordt aangewezen	28
Artikel 31	Wijze van aanwijzing van advocaten-generaal voor de behandeling van rechtstreekse beroepen”.	28
Artikel 31 bis	Verkiezing van de advocaten-generaal voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing.....	29
Artikel 31 ter	Wijze van aanwijzing van advocaten-generaal voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing	30
Hoofdstuk 6	GRIFFIE	30
Afdeling 1.	Griffier	30
Artikel 32	Benoeming van de griffier.....	30
Artikel 33	Adjunct-griffier	31
Artikel 34	Verhinderings van de griffier en de adjunct-griffier	31
Artikel 35	Bevoegdheden van de griffier	31
Artikel 36	Bijhouden van het register.....	32
Artikel 37	Raadpleging van het register	32
Artikel 38	Toegang tot het procesdossier.....	32
Afdeling 2.	Diensten	33
Artikel 39	Ambtenaren en andere personeelsleden.....	33
Hoofdstuk 7	WERKING VAN HET GERECHT	33
Artikel 40	Plaats van de zittingen van het Gerecht	33
Artikel 41	Planning van de werkzaamheden van het Gerecht	33
Artikel 42	Voltallige vergadering	34
Artikel 43	Opstelling van de processen-verbaal	34
TITEL II	REGELING VAN HET TAALGEBRUIK	35
Artikel 44	Procestalen.....	35
Artikel 45	Bepaling van de procestaal.....	35
Artikel 46	Gebruik van de procestaal	36

Artikel 47	Verantwoordelijkheid van de griffier op taalgebied.....	37
Artikel 48	Regeling van het taalgebruik voor de publicaties van het Gerecht	38
Artikel 49	Authentieke teksten.....	38
TITEL III	RECHTSTREEKSE BEROEPEN.....	39
Artikel 50	Werkings sfeer	39
Hoofdstuk 1	ALGEMENE BEPALINGEN.....	39
Afdeling 1.	Vertegenwoordiging van de partijen	39
Artikel 51	Verplichte vertegenwoordiging	39
Afdeling 2.	Rechten en verplichtingen van de vertegenwoordigers van de partijen	40
Artikel 52	Voorrechten, immuniteiten en faciliteiten.....	40
Artikel 53	Hoedanigheid van de vertegenwoordigers van de partijen	40
Artikel 54	Opheffing van de immuniteit	41
Artikel 55	Uitsluiting van de procedure	41
Artikel 56	Hoogleraren	41
Afdeling 2 bis.	De communicatie per e-Curia met de vertegenwoordigers van de partijen	42
Artikel 56 bis	e-Curia.....	42
Afdeling 3.	Betekeningen	42
Artikel 57	Wijzen van betekening.....	42
Afdeling 4.	Termijnen	43
Artikel 58	Berekening van de termijnen	43
Artikel 59	Beroep tegen een in het Publicatieblad van de Europese Unie bekendgemaakte handeling van een instelling	44
Artikel 60	Termijn wegens afstand	44
Artikel 61	Bepaling en verlenging van de termijnen.....	44
Artikel 62	Buiten de termijn neergelegde processtukken.....	44
Afdeling 5.	Procesverloop en behandeling van de zaken	45
Artikel 63	Procesverloop	45
Artikel 64	Procedure op tegenspraak	45
Artikel 65	Betekening van de processtukken en de in de loop van het geding vastgestelde beslissingen.....	45
Artikel 66	Weglating van persoonsgegevens van natuurlijke personen ten opzichte van het publiek	45
Artikel 66 bis	Weglating van andere dan persoonsgegevens van natuurlijke personen ten opzichte van het publiek	46
Artikel 67	Volgorde van behandeling van de zaken.....	46
Artikel 68	Voeging	46

Artikel 69	Gevallen van schorsing van de behandeling.....	47
Artikel 70	Beslissing tot schorsing van de behandeling en beslissing tot hervatting van de behandeling	47
Artikel 71	Duur en gevolgen van de schorsing van de behandeling	47
Artikel 71 bis	Pilotzaken	48
Hoofdstuk 2	PROCESSTUKKEN.....	48
Artikel 72	Regels voor de neerlegging van de processtukken per e-Curia	48
Artikel 73	(geschrapt).....	49
Artikel 74	(geschrapt).....	49
Artikel 75	Lengte van de memories.....	49
Hoofdstuk 3	SCHRIFTELIJKE BEHANDELING.....	49
Artikel 76	Inhoud van het verzoekschrift.....	49
Artikel 77	(geschrapt).....	50
Artikel 78	Bijlagen bij het verzoekschrift	50
Artikel 79	Mededeling in het Publicatieblad van de Europese Unie.....	51
Artikel 80	Betekening van het verzoekschrift	51
Artikel 81	Verweerschrift.....	51
Artikel 82	Toezening van stukken.....	52
Artikel 83	Replik en dupliek	52
Hoofdstuk 4	MIDDELEN, BEWIJS EN AANPASSING VAN HET VERZOEKSCHRIFT	52
Artikel 84	Nieuwe middelen	52
Artikel 85	Bewijs en bewijsaanbiedingen	53
Artikel 86	Aanpassing van het verzoekschrift.....	53
Hoofdstuk 5	VOORLOPIG RAPPORT	54
Artikel 87	Voorlopig rapport.....	54
Hoofdstuk 6	MAATREGELEN TOT ORGANISATIE VAN DE PROCESGANG EN MAATREGELEN VAN INSTRUCTIE	55
Artikel 88	Algemeen.....	55
Afdeling 1.	Maatregelen tot organisatie van de procesgang	55
Artikel 89	Voorwerp	55
Artikel 90	Procedure	56
Afdeling 2.	Maatregelen van instructie	57
Artikel 91	Voorwerp	57
Artikel 92	Procedure	57
Artikel 93	Oproeping van de getuigen	58
Artikel 94	Getuigenverhoor	58
Artikel 95	Verplichtingen van de getuigen.....	59
Artikel 96	Deskundigenonderzoek	59
Artikel 97	Eed van de getuigen en deskundigen	60

Artikel 98	Schending van de eed van getuigen en deskundigen	60
Artikel 99	Wraking van een getuige of deskundige.....	60
Artikel 100	Onkosten van de getuigen en deskundigen.....	61
Artikel 101	Rogatoire commissie	61
Artikel 102	Proces-verbaal van de instructiezittingen	62
Afdeling 3.	Behandeling van vertrouwelijke inlichtingen, stukken en documenten die in het kader van maatregelen van instructie zijn overgelegd	62
Artikel 103	Behandeling van vertrouwelijke inlichtingen en stukken	62
Artikel 104	Documenten waarvan de kennisneming door een instelling is geweigerd	63
Hoofdstuk 7	INLICHTINGEN OF STUKKEN DIE DE VEILIGHEID VAN DE UNIE OF DIE VAN EEN OF MEERDERE VAN HAAR LIDSTATEN OF DE DOOR HEN ONDERHOUDEN INTERNATIONALE BETREKKINGEN RAKEN	63
Artikel 105	Behandeling van inlichtingen of stukken die de veiligheid van de Unie of die van een of meerdere van haar lidstaten of de door hen onderhouden internationale betrekkingen raken	63
Hoofdstuk 8	MONDELINGE BEHANDELING	66
Artikel 106	Mondelinge behandeling	66
Artikel 106 bis	Gemeenschappelijke pleitzitting	66
Artikel 107	Datum van de pleitzitting	66
Artikel 107 bis	Deelname aan een terechtzitting via videoconferentie.....	66
Artikel 108	Afwezigheid van de partijen op de pleitzitting.....	67
Artikel 109	Behandeling met gesloten deuren	67
Artikel 110	Verloop van de pleitzitting	68
Artikel 110 bis	Uitzending van de terechtzittingen.....	68
Artikel 111	Sluiting van de mondelinge behandeling	69
Artikel 112	Nemen van de conclusie door de advocaat-generaal	69
Artikel 113	Heropening van de mondelinge behandeling	69
Artikel 114	Proces-verbaal van de terechtzitting.....	70
Artikel 115	Geluidsopname van de terechtzitting	70
Hoofdstuk 9	ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN.....	70
Artikel 116	Datum van uitspraak van het arrest.....	70
Artikel 117	Inhoud van het arrest.....	70
Artikel 118	Uitspraak en betekening van het arrest	71
Artikel 119	Inhoud van de beschikking	71
Artikel 120	Ondertekening en betekening van de beschikking.....	72
Artikel 121	Verbindende kracht van de arresten en beschikkingen.....	72
Artikel 122	Bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie	73
Hoofdstuk 10	BIJ VERSTEEK GEWEZEN ARRESTEN	73

Artikel 123	Bij verstek gewezen arresten.....	73
Hoofdstuk 11	MINNELIJKE REGELING EN AFSTAND VAN INSTANTIE.....	74
Artikel 124	Minnelijke regeling.....	74
Artikel 125	Afstand van instantie	74
Hoofdstuk 11 bis	PROCEDURE INZAKE DE MINNELIJKE REGELING WAARTOE HET GERECHT HET INITIATIEF NEEMT IN DE ZAKEN DIE KRACHTENS ARTIKEL 270 VWEU AANHANGIG WORDEN GEMAAKT	74
Artikel 125 bis	Modaliteiten	74
Artikel 125 ter	Gevolgen van het akkoord tussen de hoofdpartijen	75
Artikel 125 quater	Specifiek register en dossier.....	75
Artikel 125 quinquies	Minnelijke regeling en procedure in rechte	76
Hoofdstuk 12	BEROEPEN EN INCIDENTEN DIE BIJ BESCHIKKING WORDEN AFGEDAAN.....	76
Artikel 126	Beroep dat kennelijk moet worden verworpen.....	76
Artikel 127	Verwijzing van een zaak naar het Hof van Justitie.....	77
Artikel 128	Onbevoegdverklaring	77
Artikel 129	Middelen van niet-ontvankelijkheid die van openbare orde zijn..	77
Artikel 130	Excepties en procesincidenten.....	77
Artikel 131	Ambtshalve afdoening zonder beslissing.....	78
Artikel 132	Kennelijk gegrond beroep.....	78
Hoofdstuk 13	PROCESKOSTEN EN GERECHTSKOSTEN	79
Artikel 133	Beslissing ten aanzien van de proceskosten.....	79
Artikel 134	Algemene regels over de verdeling van de proceskosten	79
Artikel 135	Billijkheid en nodeloos of vexatoir veroorzaakte kosten	79
Artikel 136	Kosten in geval van afstand van instantie	80
Artikel 137	Kosten in geval van afdoening zonder beslissing.....	80
Artikel 138	Kosten van de interveniënten	80
Artikel 139	Gerechtskosten.....	80
Artikel 140	Invorderbare kosten	81
Artikel 141	Wijzen van betaling	81
Hoofdstuk 14	INTERVENTIE	81
Artikel 142	Doel en gevolgen van de interventie	81
Artikel 143	Verzoek tot interventie	82
Artikel 144	Beslissing op het verzoek tot interventie.....	82
Artikel 145	Indiening van de memories	84
Hoofdstuk 15	RECHTSBIJSTAND	84
Artikel 146	Algemeen.....	84
Artikel 147	Aanvraag voor rechtsbijstand.....	84
Artikel 148	Beslissing op de aanvraag voor rechtsbijstand	85
Artikel 149	Voorschotten en voor rekening nemen van de kosten	86

Artikel 150	Intrekking van de rechtsbijstand.....	87
Hoofdstuk 16	SPOEDPROCEDURES	88
Afdeling 1.	Versnelde procedure	88
Artikel 151	Beslissing ten aanzien van de versnelde procedure.....	88
Artikel 152	Verzoek om een versnelde procedure	88
Artikel 153	Behandeling bij voorrang.....	89
Artikel 154	Schriftelijke behandeling.....	89
Artikel 155	Mondelinge behandeling	89
Afdeling 2.	Opschorting en overige voorlopige maatregelen in kort geding ..	90
Artikel 156	Verzoek tot opschorting of tot verkrijging van overige voorlopige maatregelen	90
Artikel 157	Procedure	90
Artikel 158	Beslissing op het verzoek.....	91
Artikel 159	Wijziging in de omstandigheden.....	91
Artikel 160	Nieuw verzoek	91
Artikel 161	Verzoek krachtens de artikelen 280 VWEU en 299 VWEU en artikel 164 VEGA	92
Hoofdstuk 17	VERZOEKEN BETREFFENDE DE ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN ...	92
Artikel 162	Toewijzing van het verzoek.....	92
Artikel 163	Schorsing van de behandeling	93
Artikel 164	Rectificatie van de arresten en beschikkingen.....	93
Artikel 165	Verzuim om te beslissen	93
Artikel 166	Verzet tegen een bij verstek gewezen arrest	94
Artikel 167	Derdenverzet	94
Artikel 168	Uitlegging van de arresten en beschikkingen	95
Artikel 169	Herziening	96
Artikel 170	Betwisting van de invorderbare kosten.....	97
TITEL IV	RECHTSZAKEN BETREFFENDE INTELLECTUELE- EIGENDOMSRECHTEN.....	98
Artikel 171	Werkings sfeer	98
Hoofdstuk 1	PARTIJEN IN DE PROCEDURE	98
Artikel 172	Verweerder.....	98
Artikel 173	Status voor het Gerecht van de andere partijen in de procedure voor de kamer van beroep	98
Artikel 174	Substitutie van een partij	99
Artikel 175	Verzoek tot substitutie.....	99
Artikel 176	Beslissing op het verzoek tot substitutie	100
Hoofdstuk 2	VERZOEKSCHRIFT EN MEMORIES VAN ANTWOORD	100
Artikel 177	Verzoekschrift	100

Artikel 178	Betekening van het verzoekschrift	101
Artikel 179	Partijen die een memorie van antwoord mogen neerleggen.....	102
Artikel 180	Memorie van antwoord.....	102
Artikel 181	Sluiting van de schriftelijke behandeling	102
Hoofdstuk 3	INCIDENTEEL BEROEP.....	103
Artikel 182	Incidenteel beroep	103
Artikel 183	Inhoud van het incidentele beroep	103
Artikel 184	Conclusies, middelen en argumenten van het incidentele beroep.....	103
Artikel 185	Antwoord op het incidentele beroep	103
Artikel 186	Sluiting van de schriftelijke behandeling	104
Artikel 187	Verhouding tussen het principale beroep en het incidentele beroep.....	104
Hoofdstuk 4	OVERIGE ASPECTEN VAN DE PROCEDURE.....	104
Artikel 188	Voorwerp van geschil voor het Gerecht.....	104
Artikel 189	Lengte van de memories.....	104
Artikel 190	Regeling van de proceskosten.....	105
TITEL V	PROCEDURES NA Vernietiging in hogere voorziening en terugverwijzing.....	106
Hoofdstuk 1	BESLISSINGEN VAN HET GERECHT NA Vernietiging en terugverwijzing	106
Artikel 191	Vernietiging en terugverwijzing door het Hof van Justitie.....	106
Artikel 192	Toewijzing van de zaak	106
Artikel 193	Procesverloop	106
Artikel 194	Op de procedure toepasselijke regels	107
Artikel 195	Proceskosten.....	107
TITEL VI	PREJUDICIËLE Verwijzingen.....	108
Hoofdstuk 1	ALGEMENE BEPALINGEN.....	108
Artikel 196	Werkingsfeer	108
Artikel 197	Toepasselijke bepalingen	108
Artikel 198	Betekeningen	108
Hoofdstuk 2	SCHRIFTELIJKE BEHANDELING.....	109
Artikel 199	Inhoud van het verzoek om een prejudiciële beslissing	109
Artikel 200	Mededeling in het Publicatieblad van de Europese Unie.....	109
Artikel 201	Anonimisering en weglating van gegevens	109
Artikel 202	Deelname aan de prejudiciële procedure	110
Artikel 203	Partijen in het hoofdgeding	111

Artikel 204	Vertaling en betekening van het verzoek om een prejudiciële beslissing	111
Artikel 205	Neerlegging van processtukken.....	112
Hoofdstuk 3	VOORLOPIG RAPPORT	113
Artikel 206	Voorlopig rapport.....	113
Artikel 208	Voeging	114
Artikel 209	Schorsing en hervatting van de behandeling.....	114
Artikel 210	Maatregelen tot organisatie van de procesgang.....	115
Artikel 211	Maatregelen van instructie	116
Artikel 212	Verzoek om verduidelijkingen	116
Hoofdstuk 5	MONDELINGE BEHANDELING	116
Artikel 213	Pleitzitting	116
Artikel 214	Gemeenschappelijke pleitzitting.....	117
Artikel 215	Datum van de pleitzitting.....	117
Artikel 216	Deelname aan een terechtzitting via videoconferentie.....	117
Artikel 217	Behandeling met gesloten deuren	118
Artikel 218	Verloop van de pleitzitting	118
Artikel 219	Uitzending van de terechtzittingen.....	118
Artikel 220	Sluiting van de pleitzitting.....	119
Artikel 221	Nemen van de conclusie door de advocaat-generaal	119
Artikel 222	Opening of heropening van de mondelinge behandeling	119
Artikel 223	Proces-verbaal van de terechtzitting.....	120
Artikel 224	Geluidsopname van de terechtzitting	120
Hoofdstuk 6	ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN.....	120
Artikel 225	Kennelijke onbevoegdheid of kennelijke niet-ontvankelijkheid..	120
Artikel 226	Antwoord bij met redenen omklede beschikking	120
Artikel 227	Adiëring van het Gerecht	121
Artikel 228	Kosten van de prejudiciële procedure	121
Artikel 229	Datum van uitspraak van het arrest.....	121
Artikel 230	Inhoud van het arrest.....	121
Artikel 231	Uitspraak en betekening van het arrest	122
Artikel 232	Inhoud van de beschikking	122
Artikel 233	Ondertekening en betekening van de beschikking.....	123
Artikel 234	Gevolgen van de arresten en beschikkingen	123
Artikel 235	Rectificatie van de arresten en beschikkingen.....	124
Artikel 236	Uitlegging van prejudiciële beslissingen	124
Hoofdstuk 7	VERSNELDE PREJUDICIËLE PROCEDURE	124
Artikel 237	Versnelde procedure	124
Artikel 238	Toezening van processtukken.....	125
Hoofdstuk 8	RECHTSBIJSTAND.....	125

Artikel 239	Aanvraag voor rechtsbijstand.....	125
Artikel 240	Beslissing op de aanvraag voor rechtsbijstand	126
Artikel 241	Als rechtsbijstand uit te keren bedragen.....	126
Artikel 242	Intrekking van de rechtsbijstand.....	126
SLOTBEPALINGEN	127	
Artikel 243	Uitvoeringsbepalingen.....	127
Artikel 244	Tenuitvoerlegging.....	127
Artikel 245	Intrekking.....	127
Artikel 246	Bekendmaking en inwerkingtreding van dit Reglement	127

INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1 (M1) (M3) (M5) (M7)

Definities

1. In dit Reglement:

- a) worden de bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie aangeduid met het nummer van het betrokken artikel van dat Verdrag, gevolgd door de afkorting „VEU”;
- b) worden de bepalingen van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aangeduid met het nummer van het betrokken artikel van dat Verdrag, gevolgd door de afkorting „VWEU”;
- c) worden de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie aangeduid met het nummer van het betrokken artikel van dat Verdrag, gevolgd door de afkorting „VEGA”;
- d) wordt het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie „Statuut” genoemd;
- e) wordt de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte¹ „EER-Overeenkomst” genoemd;
- f) wordt verordening nr. 1 van de Raad van 15 april 1958 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap² „verordening nr. 1 van de Raad” genoemd.

2. Voor de toepassing van dit Reglement:

- a) wordt onder „Gerecht” verstaan: voor de zaken die aan een kamer zijn toegewezen of daarnaar zijn verwezen, die kamer en, voor de zaken die zijn overgedragen of toegewezen aan de alleensprekende rechter, laatstgenoemde;
- b) wordt onder „president”, zonder nadere aanduiding, verstaan:
  - voor de zaken die nog niet zijn toegewezen aan een rechtsprekende formatie, de president van het Gerecht,
  - voor de zaken die zijn toegewezen aan de kamers, de president van de kamer waaraan de zaak is toegewezen,

---

¹ PB L 1 van 3.1.1994, blz. 3.

² PB 17 van 6.10.1958, blz. 385.

- voor de zaken die zijn overgedragen of toegewezen aan de alleensprekende rechter, laatstgenoemde;
- c) wordt onder „partij” en „partijen”, zonder nadere aanduiding, verstaan: elke partij in het geding, met inbegrip van de interveniënten;
- d) wordt onder „hoofdpartij” en „hoofdpartijen”, naargelang het geval, verstaan: de verzoeker c.q. rekwirant of de verweerder of beide;
- e) wordt onder „de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden” verstaan: het geheel van partijen, staten, instellingen, organen en instanties die krachtens dit artikel memories of schriftelijke opmerkingen mogen indienen in het kader van een prejudiciële verwijzing;
- f) wordt onder „vertegenwoordigers van de partijen” verstaan: de advocaten en de gemachtigden, laatstgenoemden in voorkomend geval bijgestaan door een raadsman of een advocaat, die de partijen overeenkomstig artikel 19 van het Statuut voor het Gerecht vertegenwoordigen;
- g) wordt onder „instelling” en „instellingen” verstaan: de instellingen van de Unie als bedoeld in artikel 13, lid 1, VEU, en de organen en instanties die zijn opgericht bij de Verdragen of een handeling ter uitvoering daarvan en die voor het Gerecht partij kunnen zijn;
- h) wordt onder „Bureau”, naargelang het geval, verstaan: het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie of het Communautair Bureau voor plantenrassen;
- i) wordt onder „Toezichthoudende Autoriteit van de EVA” verstaan: de toezichthoudende autoriteit van de Europese Vrijhandelsassociatie, bedoeld in de EER-Overeenkomst;
- j) wordt onder „rechtstreekse beroepen” verstaan: alle beroepen die bij het Gerecht kunnen worden ingesteld, met uitsluiting van de verzoeken om een prejudiciële beslissing;
- k) wordt onder „Ambtenarenstatuut” verstaan: de verordening tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie en de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Unie;
- l) wordt onder „e-Curia” verstaan de informatica-applicatie van het Hof van Justitie van de Europese Unie waarmee processtukken langs elektronische weg kunnen worden neergelegd en betekend.

Artikel 2

Draagwijdte van dit Reglement

De bepalingen van dit Reglement geven uitvoering aan de relevante bepalingen van het VEU, het VWEU en het VEGA, alsook het Statuut, en vullen deze waar nodig aan.

TITEL I ORGANISATIE VAN HET GERECHT

Hoofdstuk 1 LEDEN VAN HET GERECHT

Artikel 3 (M4) (M7)

Ambten van rechter en advocaat-generaal

1. Elk lid van het Gerecht oefent in beginsel het ambt van rechter uit.
2. De leden van het Gerecht worden hierna „rechter” genoemd.
3. Elke rechter, met uitzondering van de president, de vicepresident en de kamerpresidenten van het Gerecht, kan het ambt van advocaat-generaal uitoefenen, volgens de bepalingen van de artikelen 30 tot en met 31 ter.
4. De verwijzingen in dit Reglement naar de advocaat-generaal zien enkel op het geval dat een rechter als advocaat-generaal is aangewezen.

Artikel 4

Aanvang van de ambtstermijn van de rechters

De ambtstermijn van een rechter vangt aan op de hiertoe in de benoemingsakte vastgestelde datum. Indien de aanvangsdatum van de ambtstermijn niet in deze benoemingsakte is vastgesteld, gaat deze termijn in op de datum van bekendmaking van deze akte in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 5

Eedaflegging

Alvorens hun ambt te aanvaarden leggen de rechters voor het Hof van Justitie de volgende eed als genoemd in artikel 2 van het Statuut af:

„Ik zweer in volkomen onpartijdigheid en geheel in overeenstemming met mijn geweten mijn ambt te zullen uitoefenen; ik zweer niets bekend te zullen maken van het geheim der beraadslagingen.”

Artikel 6

Plechtige verbintenis

Terstond na hun eedafliegging ondertekenen de rechters een verklaring waarin zij de plechtige verbintenis genoemd in artikel 4, derde alinea, van het Statuut aangaan.

Artikel 7

Ontheffing van een rechter uit zijn ambt

1. Wanneer het Hof van Justitie, na raadpleging van het Gerecht, krachtens artikel 6 van het Statuut heeft te beslissen of een rechter heeft opgehouden aan de gestelde voorwaarden of aan de uit zijn ambt voortvloeiende verplichtingen te voldoen, biedt de president van het Gerecht de betrokkene de gelegenheid om buiten aanwezigheid van de griffier zijn opmerkingen te maken.
2. Het advies van het Gerecht is met redenen omkleed.
3. Het advies waarin wordt vastgesteld dat een rechter heeft opgehouden aan de gestelde voorwaarden of aan de uit zijn ambt voortvloeiende verplichtingen te voldoen, moet worden aangenomen met de stemmen van de meerderheid van de rechters waaruit het Gerecht krachtens artikel 48 van het Statuut bestaat. In dit geval wordt de stemmenverhouding aan het Hof van Justitie meegedeeld.
4. De stemming is geheim en vindt buiten aanwezigheid van de griffier plaats; de betrokkene neemt niet aan de beraadslaging deel.

Artikel 8

Rangorde naar anciënniteit

1. De anciënniteit van de rechters wordt vanaf hun ambtsaanvaarding berekend.
2. Bij gelijke anciënniteit in hun ambt, wordt de rangorde van anciënniteit aan de hand van de leeftijd bepaald.
3. De rechters die worden herbenoemd, behouden hun eerdere plaats in de rangorde.

Hoofdstuk 2 PRESIDENTSCHAP VAN HET GERECHT

Artikel 9

Verkiezing van de president en de vicepresident van het Gerecht

1. Terstond na de gedeeltelijke vervanging als bedoeld in artikel 254, tweede alinea, VWEU, kiezen de rechters voor drie jaar de president van het Gerecht uit hun midden.
2. Wanneer de president van het Gerecht ophoudt zijn ambt te bekleden vóór het verstrijken van de normale ambtstermijn, wordt voor het resterende gedeelte van die termijn in zijn vervanging voorzien.
3. De in dit artikel bedoelde verkiezingen vinden bij geheime stemming plaats. Verkozen is de rechter die de stem verkrijgt van meer dan de helft van de rechters waaruit het Gerecht krachtens artikel 48 van het Statuut bestaat. Indien geen van de rechters deze meerderheid haalt, worden nieuwe stemrondes gehouden totdat deze is behaald.
4. De rechters kiezen vervolgens op de wijze voorzien in lid 3 voor drie jaar de vicepresident van het Gerecht uit hun midden. Lid 2 is van overeenkomstige toepassing ingeval hij ophoudt zijn ambt te bekleden vóór het verstrijken van zijn normale ambtstermijn.
5. De namen van de overeenkomstig dit artikel verkozen president en vicepresident van het Gerecht worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 10 (M6)

Bevoegdheden van de president van het Gerecht

1. De president van het Gerecht vertegenwoordigt het Gerecht.
2. De president van het Gerecht leidt de werkzaamheden en de diensten van het Gerecht.
3. De president van het Gerecht zit de voltallige vergadering bedoeld in artikel 42 voor.
4. De Grote kamer wordt voorgezeten door de president van het Gerecht. In dat geval is artikel 19 van toepassing.

5. Indien de president van het Gerecht wordt toegevoegd aan een kamer, zit hij deze kamer voor. In dat geval is artikel 19 van toepassing.
6. Voor de zaken die nog niet zijn toegewezen aan een rechtsprekende formatie, kan de president van het Gerecht de in artikel 89 bepaalde maatregelen tot organisatie van de procesgang treffen en is hij bevoegd om de in de artikelen 66 en 66 bis bedoelde beslissingen te nemen.

Artikel 11 (M7)

Bevoegdheden van de vicepresident van het Gerecht

1. De vicepresident van het Gerecht staat de president bij de vervulling van zijn taken bij en vervangt hem in geval van verhindering.
2. Hij vervangt deze, op zijn verzoek, bij de vervulling van de in artikel 10, leden 1 en 2, van dit Reglement bedoelde taken.
3. Het Gerecht kan bij besluit de voorwaarden vaststellen waaronder de vicepresident van het Gerecht de president van het Gerecht vervangt bij de vervulling van zijn gerechtelijke taken. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
4. De in artikel 15 bis bedoelde Middelgrote kamer wordt voorgezeten door de vicepresident. In dat geval is artikel 19 van toepassing.
5. Onverminderd artikel 10, lid 5, zit de vicepresident van het Gerecht, wanneer hij is toegevoegd aan een kamer, die kamer voor. In dat geval is artikel 19 van toepassing.

Artikel 12

Verhinderings van de president en de vicepresident van het Gerecht

In geval van gelijktijdige verhindering van de president en de vicepresident van het Gerecht wordt het presidentschap waargenomen door een van de kamerpresidenten of, bij ontstentenis daarvan, een van de andere rechters, volgens de bij artikel 8 bepaalde rangorde.

Hoofdstuk 3 KAMERS EN RECHTSPREKENDE FORMATIES

Afdeling 1. Vorming van de kamers en samenstelling van de rechtsprekende formaties

Artikel 13

Vorming van de kamers

1. Het Gerecht vormt kamers van drie en van vijf rechters uit zijn midden.
2. Het Gerecht beslist op voorstel van de president van het Gerecht over de toevoeging van de rechters aan de kamers.
3. De krachtens dit artikel genomen besluiten worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 14 (M7)

Bevoegde rechtsprekende formatie

1. De bij het Gerecht aanhangig gemaakte zaken worden berecht door de overeenkomstig artikel 13 samengestelde kamers van drie of van vijf rechters.
2. In de gevallen bedoeld in artikel 28 kunnen de zaken door de Grote kamer of door de Middelgrote kamer worden berecht.
3. De zaken kunnen door een alleensprekende rechter worden berecht wanneer zij aan hem zijn overgedragen op de wijze bepaald in artikel 29.

Artikel 15

Samenstelling van de Grote kamer

1. De Grote kamer is samengesteld uit vijftien rechters.
2. Het Gerecht bepaalt de wijze waarop de rechters die deel uitmaken van de Grote kamer worden aangewezen. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 15 bis (M7)

Samenstelling van de Middelgrote kamer

1. De Middelgrote kamer is samengesteld uit 9 rechters.

2. Het Gerecht bepaalt de wijze waarop de rechters die deel uitmaken van de Middelgrote kamer worden aangewezen. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 16

Terugtrekking en verschoning van een rechter

1. Wanneer een rechter overeenkomstig artikel 18, eerste en tweede alinea, van het Statuut van oordeel is dat hij niet kan deelnemen aan de berechting van een zaak, deelt hij dit aan de president van het Gerecht mede, die hem van het zitten over de zaak vrijstelt.
2. Wanneer de president van het Gerecht van oordeel is dat een rechter overeenkomstig artikel 18, eerste en tweede alinea, van het Statuut niet kan deelnemen aan de berechting van een zaak, bericht hij dit aan de betrokken rechter en hoort hij hem alvorens te beslissen.
3. In geval van moeilijkheden bij de toepassing van dit artikel als bedoeld in artikel 18, derde alinea, van het Statuut, legt de president van het Gerecht de kwesties bedoeld in de leden 1 en 2 voor aan de voltallige vergadering. In dat geval is de stemming geheim en vindt zij buiten aanwezigheid van de griffier plaats; de betrokken rechter wordt gehoord en hij neemt niet aan de beraadslaging deel.

Artikel 17 (M7)

Verhinderings van een lid van de rechtsprekende formatie

1. Indien in de Grote kamer ten gevolge van de verhindering van een rechter voordat over een zaak wordt beraadslaagd of deze wordt bepleit, het in artikel 15 bedoelde aantal rechters niet wordt bereikt, wordt deze kamer aangevuld door een rechter die door de president van het Gerecht wordt aangewezen om weer tot het voorgeschreven aantal rechters te komen.
2. Indien in de Middelgrote kamer ten gevolge van de verhindering van een rechter het in artikel 15 bis bedoelde aantal rechters niet wordt bereikt voordat over een zaak wordt beraadslaagd of deze wordt bepleit, wordt deze kamer aangevuld met een rechter die door de president van het Gerecht wordt aangewezen om weer tot het voorgeschreven aantal rechters te komen.
3. Indien in een kamer van drie rechters of een kamer van vijf rechters ten gevolge van de verhindering van een rechter voordat over de zaak wordt beraadslaagd of deze wordt bepleit, het voorgeschreven aantal rechters niet wordt bereikt, wordt de verhinderde rechter vervangen door een rechter van dezelfde kamer die door de president van die kamer wordt aangewezen. Indien de verhinderde rechter

niet kan worden vervangen door een rechter van dezelfde kamer, bericht de president van de kamer dit aan de president van het Gerecht, die overeenkomstig de door het Gerecht vastgestelde criteria een andere rechter aanwijst om weer tot het voorgeschreven aantal rechters te komen. Het besluit houdende vaststelling van deze criteria wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

4. Bij verhindering van de rechter aan wie de zaak is overgedragen of toegewezen als alleensprekende rechter, wordt hij vervangen door een andere, door de president van het Gerecht daartoe aangewezen rechter.

Afdeling 2. Kamerpresidenten

Artikel 18

Verkiezing van de kamerpresidenten

1. De rechters kiezen de presidenten van de kamers van drie en van vijf rechters uit hun midden, overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, lid 3.
2. De presidenten van de kamers van vijf rechters worden voor drie jaar gekozen. Zij zijn eenmaal herbenoembaar.
3. De presidenten van de kamers van drie rechters worden voor een bepaalde periode gekozen.
4. De verkiezing van de presidenten van de kamers van vijf rechters vindt onmiddellijk na de verkiezing van de president en van de vicepresident van het Gerecht bedoeld in artikel 9 plaats.
5. Wanneer een kamerpresident ophoudt zijn ambt te bekleden vóór het verstrijken van de normale ambtstermijn, wordt voor het resterende gedeelte van die termijn in zijn vervanging voorzien.
6. De namen van de overeenkomstig dit artikel verkozen kamerpresidenten worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 19

Bevoegdheden van de kamerpresident

1. De kamerpresident oefent de hem krachtens dit Reglement toegekende bevoegdheden uit na de rechter-rapporteur te hebben gehoord.
2. De kamerpresident kan elke beslissing die binnen zijn bevoegdheid valt, aan de kamer voorleggen.

Artikel 20 (M7)

Verhinderings van de kamerpresident

Onverminderd artikel 10, lid 5, en artikel 11, lid 5, wordt in geval van verhindering van de kamerpresident zijn ambt waargenomen door een rechter van de rechtsprekende formatie volgens de bij artikel 8 bepaalde rangorde.

Afdeling 3. Beraadslagingen

Artikel 21

Wijze van beraadslagen

1. De beraadslagingen van het Gerecht zijn en blijven geheim.
2. Wanneer een pleitzitting heeft plaatsgevonden, nemen alleen de rechters die daaraan hebben deelgenomen aan de beraadslaging deel.
3. Iedere rechter draagt bij de beraadslaging zijn gevoelens, met redenen omkleed, voor.
4. De beslissing van het Gerecht wordt bepaald door het gevoelens van de meerderheid, gelijk dit bij de eindberaadslaging werd gevormd. De volgorde waarin de stemmen worden uitgebracht, is omgekeerd aan die welke in artikel 8 is vastgesteld, met uitzondering van de rechter-rapporteur, die als eerste zijn stem uitbrengt, en de president, die als laatste zijn stem uitbrengt.

Artikel 22

Aantal rechters dat aan de beraadslagingen deelneemt

Wanneer de rechters wegens verhindering even in aantal zijn, neemt de jongste rechter in de zin van artikel 8 niet aan de beraadslaging deel, tenzij het de president of de rechter-rapporteur betreft. In dat laatste geval neemt de rechter met de onmiddellijk hogere anciënniteit niet aan de beraadslaging deel.

Artikel 23 (M7)

Quorum van de Grote kamer

1. De beraadslagingen van de Grote kamer zijn slechts geldig wanneer elf rechters aanwezig zijn.
2. Indien dit quorum wegens verhindering niet wordt bereikt, wijst de president van het Gerecht een andere rechter aan om het quorum van de Grote kamer te bereiken.

3. Indien het quorum niet langer wordt bereikt, terwijl de pleitzitting heeft plaatsgevonden, wordt overgegaan tot vervanging zoals bepaald in lid 2 en wordt op verzoek van een hoofdpartij of van een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende een nieuwe terechtzitting gehouden. Zij kan ook ambtshalve door het Gerecht worden gehouden. Het houden van een nieuwe terechtzitting is verplicht wanneer krachtens artikel 91, onder a) en d), en artikel 96, lid 2, maatregelen van instructie zijn getroffen. Wanneer geen nieuwe terechtzitting wordt gehouden, is artikel 21, lid 2, niet van toepassing.

Artikel 23 bis (M7)

Quorum van de Middelgrote kamer

1. De beraadslagingen van de Middelgrote kamer zijn slechts geldig wanneer zeven rechters aanwezig zijn.
2. Indien dit quorum wegens verhindering niet wordt bereikt, wijst de president van het Gerecht een andere rechter aan om het quorum van de Middelgrote kamer te bereiken.
3. Indien het quorum niet langer wordt bereikt terwijl de pleitzitting reeds heeft plaatsgevonden, wordt overgegaan tot vervanging zoals bepaald in lid 2 en wordt op verzoek van een hoofdpartij of van een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende een nieuwe terechtzitting gehouden. Zij kan ook ambtshalve door het Gerecht worden gehouden. Het houden van een nieuwe terechtzitting is verplicht wanneer er krachtens artikel 91, onder a) en d), en artikel 96, lid 2, maatregelen van instructie zijn getroffen. Wanneer er geen nieuwe terechtzitting wordt gehouden, is artikel 21, lid 2, niet van toepassing.

Artikel 24 (M7)

Quorum van de kamers van drie of van vijf rechters

1. De beraadslagingen van de kamers van drie of van vijf rechters zijn slechts geldig wanneer drie rechters aanwezig zijn.
2. Indien wegens verhindering het quorum van een kamer van drie of vijf rechters niet wordt bereikt, wijst de president van die kamer een andere rechter van dezelfde kamer aan om de verhinderde rechter te vervangen. Indien de verhinderde rechter niet kan worden vervangen door een rechter van dezelfde kamer, bericht de president van de betrokken kamer dit aan de president van het Gerecht, die overeenkomstig de door het Gerecht vastgestelde criteria een andere rechter aanwijst om het quorum in de kamer te bereiken. Het besluit houdende vaststelling van deze criteria wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

3. Indien het quorum niet langer wordt bereikt, terwijl de pleitzitting heeft plaatsgevonden, wordt overgegaan tot vervanging zoals bepaald in lid 2 en wordt op verzoek van een hoofdpartij of van een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende een nieuwe terechtzitting gehouden. Zij kan ook ambtshalve door het Gerecht worden gehouden. Het houden van een nieuwe terechtzitting is verplicht wanneer krachtens artikel 91, onder a) en d), en artikel 96, lid 2, maatregelen van instructie zijn getroffen. Het houden van een nieuwe terechtzitting is verplicht wanneer meer dan één rechter die de aanvankelijke terechtzitting heeft bijgewoond, moet worden vervangen. Wanneer geen nieuwe terechtzitting wordt gehouden, is artikel 21, lid 2, niet van toepassing.

Hoofdstuk 4

TOEWIJZING EN HERNIEUWDE TOEWIJZING VAN DE ZAKEN, AANWIJZING VAN DE RECHTERS-RAPPORTEURS, VERWIJZING NAAR DE RECHTSPREKENDE FORMATIES EN OVERDRACHT AAN DE ALLEENSPREKENDE RECHTER

Artikel 25 (M7)

Criteria voor toewijzing

1. Het Gerecht stelt de criteria vast aan de hand waarvan de zaken over de kamers worden verdeeld. Het Gerecht kan een of meerdere kamers belasten met de kennisneming van zaken in bepaalde aangelegenheden. Het Gerecht wijst een of meerdere kamers aan die belast zijn met de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing.
2. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 26 (M7)

Aanvankelijke toewijzing van een zaak en aanwijzing van de rechter-rapporteur

1. Zo spoedig mogelijk na de neerlegging van het gedinginleidende stuk, wijst de president van het Gerecht de zaken aan de hand van de door het Gerecht krachtens artikel 25 vastgestelde criteria toe aan een kamer. De verzoeken om een prejudiciële beslissing worden toegewezen aan een kamer van vijf rechters.
2. De kamerpresident doet aan de president van het Gerecht, voor iedere aan de kamer toegewezen zaak, een voorstel omtrent de aanwijzing van een rechter-rapporteur. De president van het Gerecht beslist.

3. Indien aan een kamer van drie of van vijf rechters, meer dan drie respectievelijk vijf rechters zijn toegevoegd, bepaalt de kamerpresident welke rechters aan de berechting van de zaak zullen deelnemen.

Artikel 27 (M6) (M7)

Aanwijzing van een nieuwe rechter-rapporteur en hernieuwde toewijzing van een zaak

1. In geval van verhindering van de rechter-rapporteur bericht de president van de bevoegde formatie dit aan de president van het Gerecht, die een nieuwe rechter-rapporteur aanwijst. Indien deze niet is toegevoegd aan de kamer waaraan de zaak aanvankelijk is toegewezen, wordt de zaak berecht door de kamer waarin de nieuwe rechter-rapporteur zitting heeft.
2. Om rekening te houden met de verknochtheid van bepaalde zaken kan de president van het Gerecht bij met redenen omklede beslissing en na raadpleging van de betrokken rechters-rapporteurs de zaak opnieuw toewijzen, opdat de instructie van al de betrokken zaken door dezelfde rechter-rapporteur kan worden verricht. Indien de rechter-rapporteur waaraan de zaken opnieuw zijn toegewezen, geen deel uitmaakt van de kamer waaraan de zaken aanvankelijk zijn toegewezen, worden de zaken berecht door de kamer waarin de nieuwe rechter-rapporteur zitting heeft.
3. In het belang van een goede rechtsbedeling en bij uitzondering kan de president van het Gerecht, vóór de indiening van het in artikel 87 bedoelde voorlopig rapport en na raadpleging van de betrokken rechters, een andere rechter-rapporteur aanwijzen. Indien hij niet is toegevoegd aan de kamer waaraan de zaak aanvankelijk is toegewezen, wordt de zaak berecht door de kamer waarin de nieuwe rechter-rapporteur zitting heeft.
4. Vóór de aanwijzingen bedoeld in de leden 1 tot en met 3 neemt de president van het Gerecht de opmerkingen van de presidenten van de betrokken kamers in ontvangst.
5. Ingeval de kamers opnieuw worden samengesteld na een besluit van het Gerecht over de toevoeging van de rechters aan de kamers, wordt de zaak berecht door de kamer waarin de rechter-rapporteur na dit besluit zitting heeft, voor zover de mondelinge behandeling niet is geopend of de beslissing om uitspraak te doen zonder mondelinge behandeling niet is genomen.
6. Onverminderd het bepaalde in lid 5 wordt, wanneer in een zaak betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing of in een zaak betreffende een bepaalde aangelegenheid in de zin van artikel 25 de mondelinge behandeling nog niet is geopend of de beslissing om uitspraak te doen zonder mondelinge behandeling niet reeds is genomen op het ogenblik waarop het Gerecht zijn besluit over de

toevoeging van de rechters aan de kamers vaststelt, een nieuwe rechter-rapporteur aangewezen binnen een kamer die belast is met de kennisneming van verzoeken om een prejudiciële beslissing of van die aangelegenheid indien de oorspronkelijke rechter-rapporteur wordt toegevoegd aan een kamer die niet bevoegd is voor dergelijke verzoeken of die aangelegenheid.

7. Wanneer de voor de behandeling van een verzoek om een prejudiciële beslissing aangewezen rechter-rapporteur wordt verkozen als advocaat-generaal voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing, wordt binnen een kamer die kennis dient te nemen van verzoeken om een prejudiciële beslissing, een nieuwe rechter-rapporteur aangewezen voor de behandeling van het verzoek waarvoor de mondelinge behandeling nog niet is geopend of de beslissing om zonder mondelinge behandeling uitspraak te doen niet reeds is genomen op de datum van de verkiezing.

Artikel 28 (M4) (M6) (M7)

Verwijzing naar een kamer bestaande uit een ander aantal rechters

1. Wanneer de juridische moeilijkheid of het belang van een zaak dan wel bijzondere omstandigheden daartoe grond opleveren, kan een zaak worden verwezen naar de Grote kamer, de Middelgrote kamer, of naar een kamer bestaande uit een ander aantal rechters.
2. De kamer waarbij de zaak aanhangig is kan in elke stand van het geding, ambtshalve dan wel op verzoek van een hoofdpartij, aan de voltallige vergadering voorstellen de zaak te verwijzen als bedoeld in lid 1.
3. De president van het Gerecht of de vicepresident van het Gerecht kan de voltallige vergadering voorstellen de zaak te verwijzen als bedoeld in lid 1 tot aan de sluiting van de mondelinge behandeling of, ingeval artikel 106, lid 3, of artikel 213, lid 2, van toepassing is, vóór de beslissing van de kamer waarbij de zaak aanhangig is om op het beroep uitspraak te doen zonder mondelinge behandeling.
4. De beslissing tot verwijzing van een zaak naar een kamer met een groter aantal rechters wordt genomen door de voltallige vergadering.
5. De beslissing tot verwijzing van een rechtstreeks beroep naar een kamer met een kleiner aantal rechters wordt genomen door de voltallige vergadering, de hoofdpartijen gehoord.
6. Wanneer in een verzoek om een prejudiciële beslissing geen moeilijke rechtsvragen worden opgeworpen, kan de kamer van vijf rechters waarbij dat verzoek aanhangig is beslissen het te verwijzen naar een kamer van drie rechters. Het Gerecht bepaalt de wijze waarop de drie rechters die deel

uitmaken van deze kamer worden aangewezen. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

7. De zaak wordt door een kamer bestaande uit ten minste vijf rechters berecht, wanneer een lidstaat of een instelling van de Unie die partij is in het geding, daarom verzoekt.
8. Op een verzoek om een prejudiciële beslissing wordt beslist door de Middelgrote kamer wanneer een lidstaat of een instelling van de Unie die partij is in het geding daarom verzoekt overeenkomstig artikel 50, vierde alinea, van het Statuut.

Artikel 29 (M3)

Overdracht aan de alleensprekende rechter

1. De hierna vermelde zaken kunnen, wanneer zij aanhangig zijn bij een kamer van drie rechters, door de rechter-rapporteur als alleensprekende rechter worden berecht, indien zij, gelet op de geringe moeilijkheid van de gerezen rechtsvragen of feitelijke vragen, het geringe belang van de zaak en het ontbreken van andere bijzondere omstandigheden, zich daartoe lenen en zijn overgedragen op de wijze als in dit artikel voorzien:
  - a) de zaken bedoeld in artikel 171 hierna;
  - b) de zaken die aanhangig zijn gemaakt krachtens de artikelen 263, vierde alinea, VWEU, 265, derde alinea, VWEU, 268 VWEU en 270 VWEU, en waarbij slechts vragen rijzen die reeds zijn opgehelderd in vaste rechtspraak, of die tot een reeks van zaken met hetzelfde voorwerp behoren, waarvan er reeds één met kracht van gewijsde is afgedaan;
  - c) de zaken die aanhangig zijn gemaakt krachtens artikel 272 VWEU.
2. De overdracht aan de alleensprekende rechter is uitgesloten:
  - a) voor de beroepen die strekken tot nietigverklaring van een handeling van algemene strekking of voor de zaken waarin uitdrukkelijk een exceptie van onwettigheid van een handeling van algemene strekking wordt opgeworpen;
  - b) voor de krachtens artikel 270 VWEU ingestelde beroepen waarin uitdrukkelijk een exceptie van onwettigheid van een handeling van algemene strekking is opgeworpen, behoudens wanneer het Hof van Justitie of het Gerecht reeds uitspraak heeft gedaan over de vragen die deze exceptie doet rijzen;
  - c) voor de zaken betreffende de toepassing van:

- de mededingingsregels en de regels betreffende de controle op concentraties van ondernemingen,
  - de regels betreffende de steunmaatregelen van de staten,
  - de regels betreffende handelspolitieke beschermingsmaatregelen,
  - de regels betreffende de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmakten, behoudens zaken die tot een reeks van zaken met hetzelfde onderwerp behoren, waarvan er reeds één in kracht van gewijsde is gegaan.
3. Over de overdracht van een zaak aan de alleensprekende rechter wordt beslist, de hoofdpakken gehoord, door de kamer van drie rechters waarbij de zaak aanhangig is. Wanneer een lidstaat of een instelling van de Unie die partij is in het geding, zich ertegen verzet dat zij door een alleensprekende rechter wordt berecht, blijft de zaak voor de kamer waarvan de rechter-rapporteur deel uitmaakt.
  4. De alleensprekende rechter verwijst de zaak naar de kamer indien hij vaststelt dat niet langer aan de voorwaarden voor de overdracht is voldaan.

Hoofdstuk 5 AANWIJZING VAN DE ADVOCATEN-GENERAAL

Artikel 30 (M7)

Gevallen waarin een advocaat-generaal wordt aangewezen

1. Voor de behandeling van rechtstreekse beroepen kan het Gerecht door een advocaat-generaal worden bijgestaan indien het van oordeel is dat de juridische moeilijkheid of de feitelijke ingewikkeldheid van de zaak dit vereist.
2. Voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing, wordt het Gerecht bijgestaan door een advocaat-generaal.

Artikel 31 (M6) (M7)

Wijze van aanwijzing van advocaten-generaal voor de behandeling van rechtstreekse beroepen”.

1. De beslissing om voor de behandeling van een rechtstreeks beroep een advocaat-generaal aan te wijzen, wordt genomen door de voltallige vergadering,

op verzoek van de kamer waaraan de zaak is toegewezen of waarnaar zij is verwezen.

2. De president van het Gerecht wijst de rechter aan die in die zaak de functie van advocaat-generaal zal uitoefenen.
3. Na deze aanwijzing wordt de advocaat-generaal gehoord alvorens de beslissingen bedoeld in de artikelen 16, 28, 45, 55, 68, 70, 83, 87, 90, 92, 98, 103, 105, 106, 110 bis, 113, 126 tot en met 132, 144, 151, 165, 168 en 169 worden genomen.

Artikel 31 bis (M7)

Verkiezing van de advocaten-generaal voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing

1. De rechters kiezen overeenkomstig artikel 49 bis van het Statuut en artikel 9, lid 3, van dit Reglement uit hun midden de rechters die de functie van advocaat-generaal zullen uitoefenen voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing, alsmede de rechters die hen vervangen ingeval zij verhinderd zijn.
2. De verkiezing van de rechters die de functie van advocaat-generaal zullen uitoefenen vindt onmiddellijk plaats na de verkiezing van de president en van de vicepresident van het Gerecht bedoeld in artikel 9 en na de verkiezing van de kamerpresidenten bedoeld in artikel 18.
3. Wanneer de rechter die de functie van advocaat-generaal zal uitoefenen ophoudt zijn ambt te bekleden vóór het verstrijken van de normale ambtstermijn, wordt hij met het oog op de uitoefening van die functie voor het resterende gedeelte van die termijn vervangen op de in artikel 9, lid 3, bedoelde wijze.
4. De namen van de overeenkomstig dit artikel verkozen rechters die deze functie zullen uitoefenen, worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 31 ter (M7)

Wijze van aanwijzing van advocaten-generaal voor de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing

1. De president van het Gerecht wijst de prejudiciële zaken aan de advocaten-generaal toe. Overeenkomstig artikel 49 bis, derde alinea, van het Statuut wordt de advocaat-generaal gekozen uit de rechters die zijn verkozen om deze functie uit te oefenen en die behoren tot een andere kamer dan die waaraan de zaak is toegewezen.
2. Nadat hij is aangewezen, wordt de advocaat-generaal gehoord alvorens de beslissingen bedoeld in de artikelen 16 en 28 worden genomen. Hij wordt eveneens gehoord in de in titel II en titel VI bedoelde gevallen.

Hoofdstuk 6
GRIFFIE

Afdeling 1. Griffier

Artikel 32 (M7)

Benoeming van de griffier

1. Het Gerecht benoemt de griffier.
2. Indien de post van griffier vacant is, wordt een aankondiging in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakt. De belangstellenden wordt verzocht hun sollicitatie binnen een termijn van niet korter dan drie weken in te dienen, vergezeld van de nodige gegevens over hun nationaliteit, hun academische graden, hun talenkennis, hun huidige en eerdere beroepswerkzaamheden, alsmede de eventuele gerechtelijke en internationale ervaring waarover zij beschikken.
3. De stemming vindt plaats overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 9, lid 3.
4. De griffier wordt voor zes jaar benoemd. Hij kan worden herbenoemd. Het Gerecht kan beslissen om de zittende griffier te herbenoemen zonder de in lid 2 van dit artikel voorziene procedure te volgen. In dat geval is lid 3 van toepassing.
5. De griffier legt voor het Gerecht de in artikel 5 bedoelde eed af en tekent de in artikel 6 bedoelde verklaring.

6. De griffier kan slechts uit zijn ambt worden ontheven wanneer hij niet langer aan de gestelde voorwaarden voldoet of niet langer de uit zijn ambt voortvloeiende verplichtingen nakomt. Het Gerecht beslist buiten aanwezigheid van de griffier, nadat het de griffier in de gelegenheid heeft gesteld zijn opmerkingen te maken.
7. Indien het ambt van de griffier eindigt vóór het einde van zijn mandaat, benoemt het Gerecht een nieuwe griffier voor zes jaar.
8. De naam van de overeenkomstig dit artikel verkozen griffier wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 33 **Adjunct-griffier**

Het Gerecht kan, volgens de hierboven voor de griffier voorziene procedure, een of meer adjunct-griffiers benoemen die tot taak hebben de griffier bij te staan en hem in geval van verhindering te vervangen.

Artikel 34 **Verhindering van de griffier en de adjunct-griffier**

De president van het Gerecht wijst de ambtenaren of personeelsleden aan die bij verhindering van de griffier, en in voorkomend geval van de adjunct-griffier, belast zijn met de waarneming van de functie van griffier.

Artikel 35 (M6) **Bevoegdheden van de griffier**

1. Onder gezag van de president van het Gerecht is de griffier belast met de ontvangst, de doorzending en de bewaring van alle stukken, alsmede met de betekeningen die krachtens dit Reglement moeten geschieden.
2. De griffier staat de leden van het Gerecht terzijde bij het verrichten van hun ambtshandelingen.
3. De griffier is zegelbewaarder en hij is verantwoordelijk voor de archieven. Hij draagt, met inachtneming van de door het Gerecht vastgestelde criteria, zorg voor de publicaties van dit laatste en meer bepaald de Jurisprudentie en voor de verspreiding van documenten betreffende het Gerecht op internet.
4. Onder gezag van de president van het Gerecht draagt de griffier zorg voor de administratie, het beheer van de financiën en de boekhouding van het Gerecht;

hij wordt daarin bijgestaan door de diensten van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

5. Behoudens andersluidende bepalingen in dit Reglement, woont de griffier de zittingen van het Gerecht bij.

Artikel 36 (M5)

Bijhouden van het register

1. Ter griffie wordt onder verantwoordelijkheid van de griffier een register gehouden waarin achtereenvolgens en in de volgorde van indiening alle processtukken worden ingeschreven.
2. De griffier doet van de inschrijving in het register aantekening op de processtukken die in het procesdossier worden opgenomen en, op verzoek van de partijen, op de afschriften welke deze hiertoe overleggen.
3. De inschrijvingen in het register en de in lid 2 bedoelde aantekeningen hebben kracht van authentieke akte.

Artikel 37 (M7)

Raadpleging van het register

Eenieder kan ter griffie het register raadplegen en daarvan afschriften of uittreksels verkrijgen.

Artikel 38 (M7)

Toegang tot het procesdossier

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 68, lid 4, de artikelen 103 tot en met 105 en artikel 144, lid 7, heeft elke partij in het geding toegang tot het procesdossier en kan zij afschriften van de processtukken en expedities van de beschikkingen en arresten verkrijgen.
2. Een derde, ongeacht of het een private of openbare persoon betreft, heeft geen toegang tot het procesdossier dan met uitdrukkelijke toestemming van de president van het Gerecht, de partijen gehoord. Deze toestemming wordt slechts op schriftelijk verzoek geheel of ten dele verleend; dit verzoek gaat vergezeld van een omstandige motivering van het gewettigd belang van de verzoeker bij toegang tot bedoeld dossier.

Afdeling 2. Diensten

Artikel 39 (M3)

Ambtenaren en andere personeelsleden

1. De ambtenaren en andere personeelsleden die rechtstreeks bijstand moeten verlenen aan de president, de rechters en de griffier, worden benoemd overeenkomstig de bepalingen van het Ambtenarenstatuut. Zij ressorteren onder de griffier, onder het gezag van de president van het Gerecht.
2. Zij leggen voor de president van het Gerecht, in aanwezigheid van de griffier, de volgende eed of belofte af:

„Ik zweer de functie welke mij door het Gerecht is opgedragen, getrouwelijk, naar mijn geweten en onder gepaste geheimhouding te zullen uitoefenen.”

of

„Ik beloof de functie welke mij door het Gerecht is opgedragen, getrouwelijk, naar mijn geweten en onder gepaste geheimhouding te zullen uitoefenen.”

Hoofdstuk 7

WERKING VAN HET GERECHT

Artikel 40

Plaats van de zittingen van het Gerecht

Het Gerecht kan voor een of meer bepaalde zittingen een andere plaats kiezen dan die waar het Gerecht is gevestigd.

Artikel 41

Planning van de werkzaamheden van het Gerecht

1. Het gerechtelijk jaar vangt op 1 september van een kalenderjaar aan en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar.
2. De gerechtelijke vakanties worden vastgesteld door het Gerecht.
3. In dringende gevallen kunnen de president van het Gerecht en de kamerpresidenten de rechters en in voorkomend geval de advocaat-generaal tijdens de gerechtelijke vakanties bijeenroepen.

4. Het Gerecht neemt de erkende feestdagen van de plaats waar het is gevestigd, in acht.
5. Het Gerecht kan, als daar gegronde redenen voor zijn, de rechters toestaan vakantie op te nemen.
6. De data van de gerechtelijke vakanties worden jaarlijks bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 42 (M5) (M7)

Voltallige vergadering

1. Behoudens andersluidende bepalingen in dit Reglement, worden de beslissingen over huishoudelijke aangelegenheden en de beslissingen bedoeld in de artikelen 7, 9, 11, 13, 15, 15 bis, 16, 18, 25, 28, 31, 31 bis, 32, 33, 41, 56 bis, 207 en 243 door het Gerecht genomen tijdens de voltallige vergadering, waaraan alle rechters als stemgerechtigden deelnemen. Tenzij het Gerecht anders bepaalt en behalve wanneer de in artikel 32 bedoelde beslissingen worden genomen, woont de griffier deze bij.
2. Indien, nadat de voltallige vergadering bijeen is geroepen, blijkt dat het quorum bedoeld in artikel 17, vierde alinea, van het Statuut niet wordt bereikt, verdaagt de president van het Gerecht de zitting totdat dit quorum is bereikt.

Artikel 43

Opstelling van de processen-verbaal

1. Wanneer het Gerecht zitting houdt in aanwezigheid van de griffier, stelt laatstgenoemde zo nodig een proces-verbaal op dat naargelang het geval wordt ondertekend door de president van het Gerecht of door de kamerpresident en door de griffier.
2. Wanneer het Gerecht zitting houdt buiten aanwezigheid van de griffier, belast het, zo nodig, de jongste rechter in de zin van artikel 8 met het opmaken van het proces-verbaal, dat naargelang het geval wordt ondertekend door de president van het Gerecht of door de kamerpresident en door die rechter.

TITEL II

REGELING VAN HET TAALGEBRUIK

Artikel 44 **Procectalen**

De procectalen zijn het Bulgaars, het Deens, het Duits, het Engels, het Ests, het Fins, het Frans, het Grieks, het Hongaars, het Iers, het Italiaans, het Kroatisch, het Lets, het Litouws, het Maltees, het Nederlands, het Pools, het Portugees, het Roemeens, het Sloveens, het Slowaaks, het Spaans, het Tsjechisch en het Zweeds.

Artikel 45 (M6) (M7) **Bepaling van de procectaal**

1. In de rechtstreekse beroepen in de zin van artikel 1 wordt de procectaal gekozen door de verzoeker, onder voorbehoud van de volgende bepalingen:
  - a) wanneer de verwerende partij een lidstaat is, is de procectaal de officiële taal van die staat; zijn er meer officiële talen, dan staat het de verzoeker vrij daaruit een keuze te doen;
  - b) wanneer een instelling een verzoek indient op grond van een arbitragebeding vervat in een door of namens de Unie gesloten publiekrechtelijke of privaatrechtelijke overeenkomst overeenkomstig artikel 272 VWEU, is de procectaal die waarin de overeenkomst is gesloten; indien die overeenkomst in meerdere talen is opgesteld, staat het de verzoeker vrij daaruit een keuze te doen;
  - c) op gemeenschappelijk verzoek van de hoofdpartijen kan verlof worden verleend tot het geheel of gedeeltelijk bezigen van een andere van de in artikel 44 vermelde talen als procectaal;
  - d) op verzoek van een partij, de andere partijen gehoord, kan in afwijking van het onder a) tot en met c) bepaalde verlof worden verleend tot het geheel of gedeeltelijk bezigen van een andere van de in artikel 44 vermelde talen als procectaal; dit verzoek kan niet worden ingediend door een instelling.
2. Onverminderd het bepaalde in lid 1, onder c) en d), is de procectaal in geval van verzoeken om rectificatie, verzoeken om een verzuim om te beslissen te herstellen, verzet tegen een bij verstek gewezen arrest, derdenverzet en verzoeken om uitlegging en om herziening of in geval van betwistingen van de invorderbare kosten, de taal van de beslissing waarop deze verzoeken of betwistingen betrekking hebben.

3. Onverminderd het bepaalde in lid 1, onder c) en d), wordt in de beroepen gericht tegen de beslissingen van de kamers van beroep van het Bureau bedoeld in artikel 1, en betrekking hebbend op de toepassing van de bepalingen inzake een regeling van de intellectuele eigendom:
  - a) de procestaal gekozen door de verzoeker indien hij de enige partij in de procedure voor de kamer van beroep van het Bureau was;
  - b) de taal van het verzoekschrift, die door de verzoeker wordt gekozen uit de in artikel 44 bedoelde talen, de procestaal indien geen andere partij in de procedure voor de kamer van beroep van het Bureau daartegen bezwaar maakt binnen de daartoe door de griffier gestelde termijn na de neerlegging van het verzoekschrift;
  - c) in geval van bezwaar tegen de taal van het verzoekschrift door een andere partij in de procedure voor de kamer van beroep van het Bureau dan de verzoeker, de taal van de voor het Gerecht bestreden beslissing de procestaal; in dat geval ziet de griffier toe op de vertaling van het verzoekschrift in de procestaal.
4. In prejudiciële procedures is de procestaal die van de verwijzende rechter. Op naar behoren met redenen omkleed verzoek van een partij in het hoofdgeding kan, de andere partij in het hoofdgeding en de advocaat-generaal gehoord, toestemming worden verleend om tijdens het mondelinge gedeelte van de procedure een andere in artikel 44 vermelde taal te bezigen. Indien die toestemming wordt verleend, geldt zij voor al de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden.
5. De beslissing over de in de leden 1 en 4 vermelde verzoeken wordt genomen door de president; deze moet, wanneer hij daarin wil toestemmen zonder akkoord van alle partijen, het verzoek voorleggen aan het Gerecht.

Artikel 46 (M6) (M7)

Gebruik van de procestaal

1. De procestaal wordt in het bijzonder gebezigd voor de memories en pleidooien van partijen, de bijlagen daaronder begrepen, alsmede voor de processen-verbaal en de beslissingen van het Gerecht.
2. Wanneer stukken die als bijlage bij een processtuk zijn gevoegd, niet vergezeld gaan van een vertaling in de procestaal, verzoekt de griffier de betrokken partij om een vertaling indien de president ambtshalve of op verzoek van een partij beslist dat die vertaling noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Indien dit verzuim niet wordt hersteld, worden de betrokken bijlagen uit het procesdossier verwijderd.

3. In geval van omvangrijke stukken kunnen uittreksels in vertaling worden ingediend. De president kan te allen tijde, ambtshalve dan wel op verzoek van een van de partijen, een meer uitvoerige of een volledige vertaling eisen.
4. In afwijking van het hiervóór bepaalde kunnen de lidstaten hun eigen officiële taal bezigen wanneer zij aan een prejudiciële procedure deelnemen of wanneer zij in een voor het Gerecht aanhangig geding interveniëren. Deze bepaling is zowel op de schriftelijke stukken als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.
5. Aan de staten – niet zijnde lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, alsmede aan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA wordt verlof verleend om in plaats van de procestaal een andere in artikel 44 vermelde taal te bezigen wanneer zij aan een prejudiciële procedure deelnemen of wanneer zij in een voor het Gerecht aanhangig geding interveniëren. Deze bepaling is zowel op de schriftelijke stukken als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.
6. Aan derde staten die overeenkomstig artikel 23, vierde alinea, van het Statuut deelnemen aan een prejudiciële procedure, wordt toestemming verleend om in plaats van de procestaal een andere in artikel 44 vermelde taal te bezigen. Deze bepaling is zowel op de schriftelijke stukken als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.
7. Wanneer een getuige of een deskundige verklaart dat hij zich niet genoegzaam in een van de in artikel 44 vermelde talen kan uitdrukken, machtigt de president hem om zijn verklaringen in een andere taal af te leggen. De griffier draagt zorg voor de vertaling in de procestaal.
8. Het gebruik van een van de in artikel 44 vermelde talen, welke niet de procestaal is, is toegestaan aan de president bij de leiding van de zittingen, aan de rechters en in voorkomend geval aan de advocaat-generaal voor het stellen van vragen en aan laatstgenoemde voor het nemen van zijn conclusie. De griffier draagt zorg voor de vertaling in de procestaal.

Artikel 47 (M6)

Verantwoordelijkheid van de griffier op taalgebied

1. De griffier draagt zorg voor de vertaling van de processtukken in de procestaal en, in voorkomend geval, in een andere in artikel 44 vermelde taal.
2. De griffier draagt er zorg voor dat al hetgeen ter pleitzitting wordt gezegd, wordt getolkt naar de procestaal en naar de andere in artikel 44 vermelde talen die

worden gebezigd door de ter zitting aanwezige partijen of die noodzakelijk worden geacht voor het goede verloop van de pleitzitting.

Artikel 48

Regeling van het taalgebruik voor de publicaties van het Gerecht

De publicaties van het Gerecht geschieden in de talen bedoeld in artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad.

Artikel 49

Authentieke teksten

De teksten die zijn opgesteld in de procestaal of, in voorkomend geval, in een andere krachtens de artikelen 45 of 46 toegestane taal, zijn authentiek.

TITEL III

RECHTSTREEKSE BEROEPEN

Artikel 50 (M7)

Werkingssfeer

De bepalingen van de onderhavige titel zijn van toepassing op de rechtstreekse beroepen in de zin van artikel 1, behoudens de bijzondere bepalingen van de titels IV en V voor de onder deze titels vallende procedures.

Hoofdstuk 1

ALGEMENE BEPALINGEN

Afdeling 1. Vertegenwoordiging van de partijen

Artikel 51 (M6)

Verplichte vertegenwoordiging

1. De partijen moeten door een gemachtigde of een advocaat worden vertegenwoordigd op de wijze bepaald in artikel 19 van het Statuut.
2. De advocaat die een partij vertegenwoordigt of bijstaat, is gehouden ter griffie het bewijs neer te leggen waaruit blijkt dat hij tot de uitoefening van zijn beroep is toegelaten bij een rechterlijke instantie van een lidstaat of een andere staat die partij is bij de EER-Overeenkomst, voor zover dat bewijs nog niet is neergelegd met het oog op de opening van een e-Curia-account.
3. De advocaten zijn gehouden om, wanneer zij een privaatrechtelijke rechtspersoon vertegenwoordigen, ter griffie een door deze rechtspersoon verleende machtiging neer te leggen.
4. Indien het in lid 2 of het in lid 3 bedoelde stuk niet is neergelegd, stelt de griffier de betrokken partij een redelijke termijn om het over te leggen. Indien het stuk niet binnen de gestelde termijn wordt overgelegd, beslist het Gerecht of het niet in acht nemen van het betrokken vormvoorschrift tot de formele niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift of van de memorie leidt dan wel tot het oordeel dat de advocaat de betrokken partij niet vertegenwoordigt of niet bijstaat.

Afdeling 2. Rechten en verplichtingen van de vertegenwoordigers van de partijen

Artikel 52

Voorrechten, immuniteiten en faciliteiten

1. De gemachtigden, raadslieden en advocaten die voor het Gerecht of voor een bij rogatoire commissie aangewezen rechter verschijnen, zijn vrijgesteld van rechtsvervolging voor hetgeen zij met betrekking tot de zaak of de partijen hebben gezegd en geschreven.
2. De gemachtigden, raadslieden en advocaten genieten voorts de volgende voorrechten en faciliteiten:
  - a) de op het proces betrekking hebbende stukken en bescheiden zijn aan onderzoek en inbeslagneming onttrokken; in geval van geschil kan de douane of politie de betrokken stukken verzegelen; zij worden onverwijld aan het Gerecht toegezonden, teneinde in tegenwoordigheid van de griffier en van de betrokkene te worden geverifieerd;
  - b) de gemachtigden, raadslieden en advocaten genieten de voor de vervulling van hun taak noodzakelijke bewegingsvrijheid.

Artikel 53

Hoedanigheid van de vertegenwoordigers van de partijen

1. Teneinde de in artikel 52 bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten te kunnen genieten, wordt hun hoedanigheid op de volgende wijze bewezen:
  - a) voor de gemachtigden, door een officiële verklaring, daartoe afgegeven door hun lastgever, die een afschrift ervan onverwijld aan de griffier betekent;
  - b) voor de advocaten, door een legitimatiebewijs waaruit blijkt dat zij tot de uitoefening van hun beroep bij een rechterlijke instantie van een lidstaat of een andere staat die partij is bij de EER-Overeenkomst zijn toegelaten en, wanneer de partij die zij vertegenwoordigen een privaatrechtelijke rechtspersoon is, door een machtiging die is afgegeven door deze laatste;
  - c) voor de raadslieden, door een machtiging die is afgegeven door de partij die zij bijstaan.
2. Indien nodig, verstrekt de griffier hun een legitimatiestuk. De geldigheidsduur van dit stuk is beperkt tot een daartoe vastgestelde termijn. Deze kan in de loop van de procedure worden verlengd of verkort.

Artikel 54

Opheffing van de immuniteit

1. De voorrechten, immuniteiten en faciliteiten bedoeld in artikel 52 worden uitsluitend in het belang van de procedure verleend.
2. Het Gerecht kan de immuniteit opheffen wanneer dit naar zijn mening niet strijdig is met het belang van de procedure.

Artikel 55

Uitsluiting van de procedure

1. Indien het Gerecht van oordeel is dat een gemachtigde, raadsman of advocaat zich voor het Gerecht, de president, een rechter of de griffier gedraagt op een wijze die met de waardigheid van het Gerecht of met de eisen van een goede rechtsbedeling onverenigbaar is, of dat deze gemachtigde, raadsman of advocaat van de hem met het oog op zijn functie toegekende rechten een ander gebruik maakt dan waartoe die rechten hem zijn verleend, deelt het dit de betrokkene mee. Het Gerecht kan de bevoegde autoriteiten onder wiens gezag de betrokkene valt, daarvan op de hoogte stellen. Een afschrift van de tot deze autoriteiten gerichte brief wordt aan de betrokkene toegezonden.
2. Om dezelfde redenen kan het Gerecht te allen tijde, de betrokkene gehoord, een gemachtigde, raadsman of advocaat bij met redenen omklede beschikking van de procedure uitsluiten. Deze beschikking is onmiddellijk uitvoerbaar.
3. Wanneer een gemachtigde, raadsman of advocaat van de procedure is uitgesloten, wordt het geding voor de door de president te bepalen termijn geschorst, teneinde de betrokken partij in de gelegenheid te stellen een andere gemachtigde, raadsman of advocaat aan te wijzen.
4. De ter uitvoering van dit artikel genomen beslissingen kunnen worden ingetrokken.

Artikel 56

Hoogleraren

De bepalingen van deze afdeling zijn van overeenkomstige toepassing op de hoogleraren bedoeld in artikel 19, zevende alinea, van het Statuut.

Afdeling 2 bis. De communicatie per e-Curia met de vertegenwoordigers van de partijen (M5)

Artikel 56 bis (M5) (M7)

e-Curia

1. Onverminderd de gevallen bedoeld in artikel 57, lid 2, artikel 72, lid 4, artikel 80, lid 1, artikel 105, leden 1 en 2, artikel 147, lid 6, artikel 148, lid 9, en artikel 178, leden 2 en 3, wordt elk processtuk neergelegd en betekend per e-Curia.
2. De voorwaarden voor de neerlegging en de betekening van een processtuk per e-Curia worden nader bepaald in een besluit dat door het Gerecht wordt vastgesteld. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
3. Voor het gebruik van e-Curia moet een toegangsaccount worden aangemaakt onder de voorwaarden die zijn neergelegd in het besluit bedoeld in lid 2.
4. Indien een processtuk per e-Curia wordt neergelegd voordat de voor de validatie van het toegangsaccount noodzakelijke bewijsstukken zijn overgelegd, dienen deze stukken de griffie van het Gerecht in papieren vorm of via een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending te bereiken binnen een termijn van tien dagen, te rekenen vanaf de neerlegging van het stuk. Deze termijn kan niet worden verlengd en artikel 60 is niet van toepassing. Indien deze bewijsstukken niet binnen de gestelde termijn worden ontvangen, verklaart het Gerecht het per e-Curia neergelegde processtuk niet-ontvankelijk.
5. Wanneer het technisch niet mogelijk blijkt om e-Curia te gebruiken en onverminderd de toepassing van artikel 45, tweede alinea, van het Statuut, kan een processtuk worden neergelegd of betekend met elk geschikt middel dat beschikbaar is. De stappen die in een dergelijk geval moeten worden ondernomen, worden nader bepaald in het besluit bedoeld in lid 2.

Afdeling 3. Betekeningen

Artikel 57 (M5) (M7)

Wijzen van betekening

1. Onverminderd artikel 80, lid 1, artikel 148, lid 9, en artikel 178, lid 2, draagt de griffier zorg voor de in het Statuut en in dit Reglement vermelde betekeningen per e Curia.

2. Indien wegens de aard van het stuk de betekening niet op de wijze bepaald in lid 1 kan plaatsvinden, geschiedt zij aan het adres van de vertegenwoordiger van de betrokken partij, door toezending bij aangetekende postzending met bericht van ontvangst van een afschrift van het te betekenen stuk of door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs. De geadresseerde wordt hiervan per e-Curia in kennis gesteld. Een aangetekende postzending wordt dan geacht de geadresseerde te hebben bereikt op de tiende dag na de afgifte van die zending op het postkantoor van de plaats waar het Gerecht is gevestigd, tenzij uit het bericht van ontvangst blijkt dat zij op een andere datum is ontvangen, of de geadresseerde de griffier binnen drie weken na de kennisgeving per e-Curia meedeelt dat het te betekenen stuk hem niet heeft bereikt.
3. Onverminderd artikel 72, lid 4, worden de krachtens lid 2 te betekenen afschriften van het origineel door de griffier opgemaakt en voor eensluidend afschrift gewaarmerkt.

Afdeling 4. Termijnen

Artikel 58

Berekening van de termijnen

1. De procestermijnen genoemd in de Verdragen, in het Statuut en in dit Reglement worden berekend als volgt:
  - a) wanneer een in dagen, weken, maanden of jaren omschreven termijn ingaat op het ogenblik waarop een gebeurtenis of een handeling plaatsvindt, wordt de dag waarop deze gebeurtenis of deze handeling plaatsvindt, niet bij de termijn inbegrepen;
  - b) een in weken, maanden of jaren omschreven termijn loopt af bij het einde van de dag die – in de laatste week, de laatste maand of het laatste jaar – dezelfde naam of dezelfde cijferaanduiding heeft als de dag waarop de gebeurtenis of handeling heeft plaatsgevonden die de termijn doet ingaan; indien in de laatste maand van een in maanden of jaren omschreven termijn de dag die bepalend is voor het einde van de termijn, ontbreekt, loopt de termijn af bij het einde van de laatste dag van die maand;
  - c) wanneer een termijn is omschreven in maanden en in dagen, worden eerst de volle maanden geteld en vervolgens de dagen;
  - d) de zaterdagen, zondagen en erkende feestdagen zijn bij de termijnen inbegrepen;

- e) de termijnen worden door de gerechtelijke vakanties niet geschorst.
- 2. De termijn waarvan de laatste dag een zaterdag, een zondag of een erkende feestdag is, verstrijkt aan het einde van de daaropvolgende werkdag.
- 3. De lijst van de erkende feestdagen, vastgesteld door het Hof van Justitie en bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, is van overeenkomstige toepassing op het Gerecht.

Artikel 59

Beroep tegen een in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakte handeling van een instelling

Wanneer de termijn voor het instellen van beroep tegen een handeling van een van de instellingen ingaat door de bekendmaking van die handeling in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, wordt hij berekend, in de zin van artikel 58, lid 1, onder a), vanaf het einde van de veertiende dag volgend op de datum van die bekendmaking.

Artikel 60

Termijn wegens afstand

De procestermijnen worden verlengd met een forfaitaire termijn wegens afstand van tien dagen.

Artikel 61

Bepaling en verlenging van de termijnen

- 1. De krachtens dit Reglement bepaalde termijnen kunnen worden verlengd door de autoriteit die deze heeft vastgesteld.
- 2. De president kan aan de griffier de tekeningsbevoegdheid delegeren om de termijnen waarvan de vaststelling ingevolge dit Reglement tot zijn bevoegdheid behoort, te bepalen of verlenging ervan toe te staan.

Artikel 62

Buiten de termijn neergelegde processtukken

Een processtuk dat na het verstrijken van de door de president of de griffier krachtens dit Reglement bepaalde termijn ter griffie wordt neergelegd, kan alleen na een daartoe strekkende beslissing van de president worden aanvaard.

Afdeling 5. Procesverloop en behandeling van de zaken

Artikel 63

Procesverloop

Onverminderd de in het Statuut of dit Reglement opgenomen bijzondere bepalingen omvat de procedure voor het Gerecht een schriftelijk gedeelte en een mondeling gedeelte.

Artikel 64

Procedure op tegenspraak

Onverminderd het bepaalde in artikel 68, lid 4, artikel 104, artikel 105, lid 8, en artikel 144, lid 7, houdt het Gerecht enkel rekening met processtukken of stukken waarvan de vertegenwoordigers van de partijen kennis hebben kunnen nemen en waarover zij zich hebben kunnen uitspreken.

Artikel 65

Betekening van de processtukken en de in de loop van het geding vastgestelde beslissingen

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 68, lid 4, de artikelen 103 tot en met 105 en artikel 144, lid 7, worden de processtukken en de in het procesdossier opgenomen stukken aan de partijen betekend.
2. De in de loop van het geding vastgestelde beslissingen die in het procesdossier worden opgenomen, worden door de griffier ter kennis van de partijen gebracht.

Artikel 66 (M6)

Weglating van persoonsgegevens van natuurlijke personen ten opzichte van het publiek

1. In de loop van het geding kan het Gerecht ambtshalve of op bij afzonderlijke akte ingediend verzoek van een partij beslissen de namen en voornamen van natuurlijke personen, ongeacht of het gaat om partijen of derden, alsook alle overige persoonsgegevens van deze natuurlijke personen die worden vermeld in de voor het publiek toegankelijke documenten en informatie betreffende de zaak, weg te laten.
2. Lid 1 is van toepassing op personen die om toelating tot interventie verzoeken.

Artikel 66 bis (M6)

Weglating van andere dan persoonsgegevens van natuurlijke personen ten opzichte van het publiek

1. In de loop van het geding kan het Gerecht ambtshalve of op bij afzonderlijke akte ingediend en met redenen omkleed verzoek van een partij beslissen om andere dan persoonsgegevens van natuurlijke personen die worden vermeld in de voor het publiek toegankelijke documenten en informatie, weg te laten indien er gegronde redenen zijn om deze gegevens niet openbaar te maken.
2. Lid 1 is van toepassing op personen die om toelating tot interventie verzoeken.

Artikel 67

Volgorde van behandeling van de zaken

1. Het Gerecht behandelt de aanhangige zaken in de volgorde waarin zij in staat zijn.
2. De president kan op grond van bijzondere omstandigheden beslissen dat een zaak bij voorrang zal worden berecht.

Artikel 68 (M5) (M7)

Voeging

1. In elke stand van het geding kunnen meerdere zaken met hetzelfde voorwerp, ambtshalve dan wel op verzoek van een hoofdpartij, wegens verknochtheid worden gevoegd voor, alternatief of cumulatief, de schriftelijke of de mondelinge behandeling of het eindarrest.
2. Tot voeging wordt beslist door de president. Alvorens deze beslissing te nemen, bepaalt de president voor de hoofdpartijen een termijn waarbinnen zij hun opmerkingen over een eventuele voeging kunnen indienen, voor zover zij zich nog niet daarover hebben uitgesproken.
3. De voeging van de zaken kan onder de in lid 2 genoemde voorwaarden weer ongedaan worden gemaakt.
4. De in het procesdossier opgenomen processtukken worden per e-Curia betekend aan de partijen die daarom verzoeken. De president kan evenwel op verzoek van een partij bepaalde gegevens in het procesdossier waarvan wordt gesteld dat die vertrouwelijk zijn, van deze betekening uitsluiten.

Artikel 69 (M6)

Gevalen van schorsing van de behandeling

Onverminderd artikel 163 kan de behandeling worden geschorst:

- a) in de gevallen bedoeld in artikel 54, derde alinea, van het Statuut;
- b) wanneer bij het Hof van Justitie hogere voorziening is ingesteld tegen een beslissing van het Gerecht waarbij een geding slechts gedeeltelijk ten gronde is beslecht, waarbij een einde is gemaakt aan een procesincident ter zake van onbevoegdheid of niet-ontvankelijkheid of waarbij een verzoek tot interventie is afgewezen;
- c) op verzoek van een hoofdpartij met de uitdrukkelijke instemming van de andere hoofdpartij;
- d) in andere bijzondere gevallen, wanneer dit voor een goede rechtsbedeling is vereist.

Artikel 70

Beslissing tot schorsing van de behandeling en beslissing tot hervatting van de behandeling

- 1. Tot schorsing van de behandeling wordt beslist door de president. Alvorens deze beslissing te nemen, bepaalt de president voor de hoofdpartijen een termijn waarbinnen zij hun opmerkingen over een eventuele schorsing van de behandeling kunnen indienen, voor zover zij zich nog niet daarover hebben uitgesproken.
- 2. De beslissing tot hervatting van de behandeling vóór het einde van de schorsing of als bedoeld in artikel 71, lid 3, wordt vastgesteld op de wijze voorzien in lid 1.

Artikel 71

Duur en gevolgen van de schorsing van de behandeling

- 1. De schorsing van de behandeling gaat in op de in de schorsingsbeslissing vermelde datum of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van die beslissing.
- 2. Door de schorsing worden alle procestermijnen gestuit, met uitzondering van de termijn voor interventie bedoeld in artikel 143, lid 1.
- 3. Wanneer in de schorsingsbeslissing geen einddatum is bepaald, eindigt de schorsing op de datum vermeld in de beslissing tot hervatting van de

behandeling, of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van laatstgenoemde beslissing.

4. Vanaf de datum van hervatting van de behandeling na een schorsing worden de gestuite procestermijnen vervangen door nieuwe termijnen die op de datum van die hervatting ingaan.

Artikel 71 bis (M6)

Pilotzaken

1. Wanneer in verschillende bij het Gerecht aanhangige zaken dezelfde rechtsvraag aan de orde is en het volgens het Gerecht in het belang van een goede rechtsbedeling is om te voorkomen dat deze zaken parallel worden behandeld, kan de behandeling overeenkomstig artikel 69, onder c) of d), en de artikelen 70 en 71 worden geschorst tot aan de afdoening van de zaak die wordt aangeduid als de pilotzaak, dat wil zeggen de zaak die het best geschikt is voor het onderzoek van de betrokken vraag.
2. Alvorens over de schorsing te beslissen, verzoekt de president overeenkomstig artikel 70, lid 1, de hoofdpartijen in de zaken waarin de behandeling kan worden geschorst, om opmerkingen over een eventuele schorsing in te dienen, waarbij hij hun meedeelt om welke rechtsvraag het gaat en welke zaak kan worden aangeduid als de pilotzaak.
3. De president van de kamer waaraan de pilotzaak wordt toegewezen, laat deze zaak overeenkomstig artikel 67, lid 2, bij voorrang berechten.
4. Bij de hervatting van de behandeling kunnen de partijen in de geschorste zaken opmerkingen indienen over de beslissing die in de pilotzaak is gewezen en over de gevolgen van deze beslissing voor het geding.

Hoofdstuk 2 PROCESSTUKKEN

Artikel 72 (M5) (M6)

Regels voor de neerlegging van de processtukken per e-Curia

1. Met uitzondering van de neerleggingen bedoeld in artikel 105, leden 1 en 2, en in artikel 147, lid 6, wordt elk processtuk per e-Curia ter griffie neergelegd.
2. Elk processtuk is gedagtekend. Voor de berekening van de procestermijnen gelden slechts de dag en het uur in het Groothertogdom Luxemburg van de neerlegging van het origineel ter griffie.

3. Elk processtuk gaat vergezeld van de bijlagen waarop een beroep wordt gedaan, alsmede van een staat van die stukken.
4. Wanneer een bijlage bij een processtuk wegens de aard ervan niet per e-Curia kan worden neergelegd, wordt de bijlage in kwestie afzonderlijk per post of door terhandstelling aan de griffie toegezonden. Deze bijlage wordt ingediend met een exemplaar voor het Gerecht en evenzovele exemplaren als er partijen in het geding zijn. Deze exemplaren worden als identiek aangemerkt door de partij die deze neerlegt.
5. Binnen de daartoe door de president bepaalde termijnen leggen de instellingen van elk processtuk vertalingen over in de andere talen bedoeld in artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad.

Artikel 73 (M5)
(geschrapt)

Artikel 74 (M5)
(geschrapt)

Artikel 75 (M7)
Lengte van de memories

1. Het Gerecht stelt overeenkomstig artikel 243 de maximumlengte van de in het kader van de onderhavige titel neer te leggen memories vast.
2. De president kan de overschrijding van de maximumlengte van de memories alleen toestaan in juridisch of feitelijk bijzonder complexe gevallen.

Hoofdstuk 3
SCHRIFTELIJKE BEHANDELING

Artikel 76
Inhoud van het verzoekschrift

Het verzoekschrift bedoeld in artikel 21 van het Statuut bevat:

- a) de naam en de woonplaats van de verzoeker;
- b) de vermelding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de verzoeker;

- c) de aanduiding van de hoofdpartij waartegen het beroep wordt ingesteld;
- d) het voorwerp van het geschil, de aangevoerde middelen en argumenten alsmede een summiere uiteenzetting van deze middelen;
- e) de conclusies van de verzoeker;
- f) zo nodig, het bewijs en de bewijsaanbiedingen.

Artikel 77 (M5)
(geschrapt)

Artikel 78 (M3) (M6)
Bijlagen bij het verzoekschrift

1. Bij het verzoekschrift worden in voorkomend geval de stukken bedoeld in artikel 21, tweede alinea, van het Statuut gevoegd.
2. Bij het krachtens artikel 270 VWEU ingediende verzoekschrift worden in voorkomend geval de klacht in de zin van artikel 90, lid 2, van het Ambtenarenstatuut en het besluit houdende antwoord op de klacht, met vermelding van de datum van indiening respectievelijk van kennisgeving, als bijlage gevoegd.
3. Het verzoekschrift dat overeenkomstig artikel 272 VWEU wordt ingediend op grond van een arbitragebeding vervat in een door of namens de Unie gesloten publiekrechtelijke of privaatrechtelijke overeenkomst, gaat vergezeld van een exemplaar van de overeenkomst waarin dat beding is opgenomen.
4. Indien de verzoeker een privaatrechtelijke rechtspersoon is, voegt hij een bewijs van zijn bestaan rechtens bij het verzoekschrift (uittreksel uit het handelsregister, uittreksel uit het verenigingsregister of enig ander officieel stuk).
5. Het verzoekschrift gaat vergezeld van de in artikel 51, leden 2 en 3, bedoelde stukken.
6. Indien het verzoekschrift niet voldoet aan de voorwaarden in de leden 1 tot en met 5, stelt de griffier de verzoeker een redelijke termijn om de bovenbedoelde stukken over te leggen. Indien deze verzuimen niet binnen de gestelde termijn worden hersteld, beslist het Gerecht of het niet in acht nemen van deze voorwaarden tot de formele niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift leidt.

Artikel 79 (M6)

Mededeling in het *Publicatieblad van de Europese Unie*

In het *Publicatieblad van de Europese Unie* wordt een mededeling bekendgemaakt met daarin de datum van neerlegging van het gedinginleidend verzoekschrift, de naam van de hoofdpartijen, de conclusies van het verzoekschrift, alsmede de aangevoerde middelen en voornaamste argumenten, onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 66 bis.

Artikel 80 (M3) (M5)

Betekening van het verzoekschrift

1. Het verzoekschrift wordt per e-Curia aan de verweerder betekend wanneer die over een toegangsaccount voor e-Curia beschikt. Is dat niet het geval, dan wordt het verzoekschrift aan de verweerder betekend door toezending per aangetekende post met bericht van ontvangst van een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het verzoekschrift, of door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs.
2. In de gevallen bedoeld in artikel 78, lid 6, vindt de betekening plaats zodra de verzuimen zijn hersteld of zodra het Gerecht het verzoekschrift, gelet op de voorwaarden in dit artikel, ontvankelijk heeft geoordeeld.

Artikel 81 (M3) (M5)

Verweerschrift

1. Binnen twee maanden na de betekening van het verzoekschrift dient de verwerende partij een verweerschrift in. Deze memorie bevat:
  - a) de naam en de woonplaats van de verweerder;
  - b) de vermelding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de verweerder;
  - c) de aangevoerde middelen en argumenten;
  - d) de conclusies van de verweerder;
  - e) zo nodig, het bewijs en de bewijsaanbiedingen.
2. Artikel 78, leden 4 tot en met 6, is van overeenkomstige toepassing op het verweerschrift.
3. In buitengewone omstandigheden kan de president de in lid 1 bedoelde termijn op met redenen omkleed verzoek van de verweerder verlengen.

Artikel 82 (M6)
Toezenning van stukken

Wanneer het Europees Parlement, de Raad of de Europese Commissie geen partij in een zaak is, zendt het Gerecht deze instelling een afschrift toe van het verzoekschrift en het verweerschrift, of, in voorkomend geval, van de exceptie van onbevoegdheid of van niet-ontvankelijkheid, met uitzondering van de daaraan gehechte bijlagen, om haar in staat te stellen te constateren of de niet-toepasselijkheid van een van haar handelingen wordt aangevoerd in de zin van artikel 277 VWEU.

Artikel 83
Repliek en dupliek

1. Het verzoekschrift en het verweerschrift kunnen worden aangevuld met een repliek van de verzoeker en een dupliek van de verweerder, tenzij het Gerecht beslist dat een tweede memoriewisseling niet nodig is, omdat de inhoud van het procesdossier volledig genoeg is.
2. Wanneer het Gerecht beslist dat een tweede memoriewisseling niet nodig is, kan het de hoofdpartijen alsnog toestaan het procesdossier te vervolledigen, indien de verzoeker een daartoe strekkend met redenen omkleed verzoek indient binnen twee weken, te rekenen vanaf de betekening van die beslissing.
3. De president bepaalt de termijn waarbinnen deze processtukken worden overgelegd. Hij kan preciseren op welke punten deze repliek of deze dupliek betrekking zou moeten hebben.

Hoofdstuk 4
MIDDELEN, BEWIJS EN AANPASSING VAN HET VERZOEKSCHRIFT

Artikel 84
Nieuwe middelen

1. Nieuwe middelen mogen in de loop van het geding niet worden voorgedragen, tenzij zij steunen op gegevens, hetzij rechtens of feitelijk, waarvan eerst in de loop van de behandeling is gebleken.
2. Indien daartoe aanleiding is, worden de nieuwe middelen voorgedragen tijdens de tweede memoriewisseling en als zodanig aangeduid. Indien na de tweede memoriewisseling of na de beslissing om geen dergelijke memoriewisseling toe te staan, blijkt van gegevens, hetzij rechtens of feitelijk, die de voordracht van nieuwe middelen rechtvaardigen, draagt de betrokken hoofdpartij de nieuwe middelen voor zodra zij van die gegevens wetenschap heeft.

3. Onverminderd de door het Gerecht te nemen beslissing ten aanzien van de ontvankelijkheid van de nieuwe middelen, biedt de president de andere partijen de gelegenheid om op die middelen te antwoorden.

Artikel 85

Bewijs en bewijsaanbiedingen

1. Het bewijs en de bewijsaanbiedingen worden overgelegd in het kader van de eerste memoriewisseling.
2. De hoofdpartijen kunnen in de repliek en in de dupliek nog bewijs overleggen of aanbieden hun stellingen nader te bewijzen, mits de vertraging waarmee dit geschiedt, wordt gerechtvaardigd.
3. Bij wijze van uitzondering kunnen de hoofdpartijen nog bewijs overleggen of aanbieden hun stellingen nader te bewijzen voordat de mondelinge behandeling is gesloten of voordat het Gerecht beslist om zonder mondelinge behandeling uitspraak te doen, mits de vertraging waarmee dit geschiedt, wordt gerechtvaardigd.
4. Onverminderd de door het Gerecht te nemen beslissing over de ontvankelijkheid van het overgelegde bewijs of de gedane bewijsaanbiedingen krachtens de leden 2 en 3, biedt de president de andere partijen de gelegenheid om ten aanzien van het bewijs en de bewijsaanbiedingen een standpunt in te nemen.

Artikel 86 (M3) (M7)

Aanpassing van het verzoekschrift

1. Wanneer een handeling waarvan om nietigverklaring wordt verzocht, door een andere handeling met hetzelfde voorwerp wordt vervangen of gewijzigd, kan de verzoeker tot uiterlijk twee weken na de betekening van de beslissing tot bepaling van de datum van de pleitzitting of vóór de betekening van de beslissing van het Gerecht om zonder mondelinge behandeling uitspraak te doen, het verzoekschrift aanpassen om met dit nieuwe gegeven rekening te houden. De president kan deze termijn op een met redenen omkleed verzoek van de verzoeker verlengen. Artikel 60 is niet van toepassing.
2. De aanpassing van het verzoekschrift moet bij afzonderlijke akte worden gedaan vóór het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 263, zesde alinea, VWEU waarbinnen kan worden verzocht om de nietigverklaring van de handeling die de aanpassing van het verzoekschrift rechtvaardigt.
3. In de zaken die krachtens artikel 270 VWEU aanhangig worden gemaakt, moet het verzoekschrift bij afzonderlijke akte worden aangepast en, in afwijking van

lid 2, binnen de termijn bedoeld in artikel 91, lid 3, van het Ambtenarenstatuut waarbinnen kan worden verzocht om nietigverklaring van de handeling die reden tot aanpassing van het verzoekschrift is.

4. De memorie houdende aanpassing bevat:
  - a) de aangepaste conclusies;
  - b) zo nodig, de aangepaste middelen en argumenten;
  - c) zo nodig, het bewijs en de bewijsaanbiedingen ter zake van de aanpassing van de conclusies.
5. De memorie houdende aanpassing gaat vergezeld van de handeling die de aanpassing van het verzoekschrift rechtvaardigt. Indien deze handeling niet is overgelegd, stelt de griffier de verzoeker een redelijke termijn om deze over te leggen. Indien dit verzuim niet binnen de gestelde termijn wordt hersteld, beslist het Gerecht of het niet in acht nemen van dit vereiste tot de formele niet-ontvankelijkheid van de memorie houdende aanpassing van het verzoekschrift leidt.
6. Onverminderd de door het Gerecht te nemen beslissing ten aanzien van de ontvankelijkheid van de memorie houdende aanpassing van het verzoekschrift, bepaalt de president voor de verweerder een termijn waarbinnen hij op de memorie houdende aanpassing kan antwoorden.
7. De president bepaalt, zo nodig, voor de interveniënten een termijn waarbinnen zij hun memories in interventie kunnen aanvullen in het licht van de memorie houdende aanpassing van het verzoekschrift en de memorie van antwoord. Te dien einde worden deze memories gelijktijdig aan de interveniënten betekend.

Hoofdstuk 5 VOORLOPIG RAPPORT

Artikel 87 (M7) **Voorlopig rapport**

1. Wanneer de schriftelijke behandeling is gesloten, bepaalt de president de datum waarop de rechter-rapporteur een voorlopig rapport aan het Gerecht zal uitbrengen.
2. Het voorlopig rapport bevat een analyse van de relevante vragen, feitelijk en rechtens, die het beroep doet rijzen, en voorstellen betreffende eventueel noodzakelijke maatregelen tot organisatie van de procesgang of maatregelen

van instructie, het plaatsvinden van de mondelinge behandeling alsmede de eventuele verwijzing van de zaak naar de Grote kamer, naar de Middelgrote kamer of naar een andere kamer bestaande uit een ander aantal rechters en de eventuele overdracht aan de alleensprekende rechter.

3. Het Gerecht beslist over het aan de voorstellen van de rechter-rapporteur te geven gevolg en, zo nodig, de opening van de mondelinge behandeling.

Hoofdstuk 6

MAATREGELEN TOT ORGANISATIE VAN DE PROCESGANG EN MAATREGELEN VAN INSTRUCTIE

Artikel 88

Algemeen

1. De maatregelen tot organisatie van de procesgang en de maatregelen van instructie worden, ambtshalve dan wel op verzoek van een hoofdpartij, in elke stand van het geding getroffen of gewijzigd.
2. Het verzoek bedoeld in lid 1 bevat een nauwkeurige omschrijving van het voorwerp van de maatregelen waarom wordt verzocht en de rechtvaardigingsgronden ervoor. Wanneer dit verzoek na de eerste memoriewisseling wordt ingediend, zet de partij die het verzoek doet uiteen waarom zij het verzoek niet eerder heeft kunnen indienen.
3. In geval van een verzoek om maatregelen tot organisatie van de procesgang of om maatregelen van instructie, biedt de president de andere partijen de gelegenheid om een standpunt ten aanzien daarvan in te nemen.

Afdeling 1. Maatregelen tot organisatie van de procesgang

Artikel 89

Voorwerp

1. De maatregelen tot organisatie van de procesgang hebben tot doel, het in staat brengen van de zaken, de procedures en de afdoening van de geschillen zo goed mogelijk te laten verlopen.
2. De maatregelen tot organisatie van de procesgang hebben in het bijzonder tot doel:

- a) het goede verloop van de schriftelijke en mondelinge behandeling te verzekeren en de bewijsvoering te vergemakkelijken;
  - b) de punten te bepalen ten aanzien waarvan partijen hun betoog moeten aanvullen, of die instructie behoeven;
  - c) de strekking van de conclusies en van de middelen en argumenten van partijen te preciseren en hun geschilpunten te verduidelijken;
  - d) een minnelijke regeling van de geschillen te vergemakkelijken.
3. Maatregelen tot organisatie van de procesgang kunnen met name bestaan in:
- a) het stellen van vragen aan partijen;
  - b) het uitnodigen van partijen om zich schriftelijk of mondeling over bepaalde aspecten van het geschil uit te laten;
  - c) het vragen van inlichtingen aan partijen of aan de derden bedoeld in artikel 24, tweede alinea, van het Statuut;
  - d) het aan partijen vragen om overlegging van elk stuk dat op de zaak betrekking heeft;
  - e) het voor vergaderingen oproepen van partijen.
4. Wanneer een pleitzitting wordt gehouden, verzoekt het Gerecht de partijen zo mogelijk om hun pleidooien op een of meer specifieke punten toe te spitsen.

Artikel 90
Procedure

1. Tot de maatregelen tot organisatie van de procesgang wordt besloten door het Gerecht.
2. Indien het Gerecht beslist maatregelen tot organisatie van de procesgang te treffen, doch de uitvoering ervan niet aan zich houdt, draagt het deze op aan de rechter-rapporteur.

Afdeling 2. Maatregelen van instructie

Artikel 91

Voorwerp

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 24 en 25 van het Statuut bestaan de maatregelen van instructie in:

- a) een comparitie van partijen;
- b) het aan een partij vragen van inlichtingen of om overlegging van elk stuk dat op de zaak betrekking heeft;
- c) het verzoeken om overlegging van documenten waartoe de toegang door een instelling is geweigerd in het kader van een beroep over de wettigheid van die weigering;
- d) getuigenbewijs;
- e) deskundigenonderzoek;
- f) plaatsopneming.

Artikel 92 (M7)

Procedure

1. Het Gerecht bepaalt de maatregelen die het passend acht bij beschikking, waarin de te bewijzen feiten zijn omschreven.
2. Alvorens het Gerecht besluit tot de maatregelen van instructie bedoeld in artikel 91, onder d) tot en met f), worden de partijen gehoord.
3. Een maatregel van instructie als bedoeld in artikel 91, onder b), kan worden gelast wanneer:
  - a) de betrokken partij hetzij geen gevolg heeft gegeven aan een eerder met dat doel getroffen maatregel tot organisatie van de procesgang, hetzij daar uitdrukkelijk om verzoekt en daarbij de reden aangeeft waarom een dergelijke maatregel in de vorm van een instructiebeschikking moet worden gelast;
  - b) de vaststelling van een maatregel tot organisatie van de procesgang, gelet op de omstandigheden van de zaak, niet gerechtvaardigd voorkomt.

De instructiebeschikking kan bepalen dat de vertegenwoordigers van de partijen de door het Gerecht als gevolg van die beschikking verkregen inlichtingen of stukken slechts ter griffie kunnen inzien, zonder dat afschriften kunnen worden gemaakt.

4. Indien het Gerecht tot opening van een instructie besluit, doch de uitvoering ervan niet aan zich houdt, draagt het deze op aan de rechter-rapporteur.
5. De advocaat-generaal neemt aan de instructie deel.
6. De partijen zijn gerechtigd de instructie bij te wonen.
7. Het tegenbewijs staat vrij; nadere bewijsaanbiedingen zijn toegelaten.

Artikel 93

Oproeping van de getuigen

1. De getuigen wier verhoor noodzakelijk wordt geacht, worden opgeroepen krachtens een beschikking als bedoeld in artikel 92, lid 1, die de volgende gegevens bevat:
  - a) de naam, de hoedanigheid en de woonplaats van de getuigen;
  - b) de datum en de plaats van het verhoor;
  - c) de vermelding van de te bewijzen feiten en de getuigen die over elk van deze feiten moeten worden gehoord.
2. De getuigen worden door het Gerecht opgeroepen, in voorkomend geval na storting van het in artikel 100, lid 1, bedoelde voorschot.

Artikel 94

Getuigenverhoor

1. Na de vaststelling van de identiteit van de getuigen houdt de president hun voor, dat zij hun verklaring zullen moeten bevestigen op de in lid 5 en in artikel 97 bepaalde wijze.
2. De getuigen worden door het Gerecht gehoord; de partijen worden daartoe opgeroepen. Nadat de getuigen hun verklaring hebben afgelegd, kan de president hun, op verzoek van partijen dan wel ambtshalve, vragen stellen.
3. Diezelfde bevoegdheid komt toe aan iedere rechter en aan de advocaat-generaal.

4. Onder leiding van de president kunnen aan de getuigen vragen worden gesteld door de vertegenwoordigers van partijen.
5. Behoudens het bepaalde in artikel 97, legt de getuige na zijn verklaring de volgende eed af:

„Ik zweer de waarheid te hebben gezegd, de volle waarheid en niets dan de waarheid.”
6. Het Gerecht kan de getuige, de hoofdpartijen gehoord, vrijstellen van het afleggen van de eed.

Artikel 95

Verplichtingen van de getuigen

1. De getuigen, mits behoorlijk opgeroepen, zijn gehouden aan de oproeping gevolg te geven en op het verhoor te verschijnen.
2. Wanneer een getuige, hoewel behoorlijk opgeroepen, zonder geldige reden niet voor het Gerecht verschijnt, kan het Gerecht hem een geldboete van ten hoogste 5 000 EUR opleggen en gelasten dat hij op zijn eigen kosten opnieuw zal worden opgeroepen.
3. Dezelfde straf kan worden opgelegd aan een getuige die zonder geldige reden weigert een verklaring of de eed af te leggen.

Artikel 96

Deskundigenonderzoek

1. In de beschikking waarbij de deskundige wordt benoemd, wordt diens taak nauwkeurig omschreven en wordt de termijn bepaald waarbinnen hij zijn rapport zal indienen.
2. Na indiening van het rapport en de betekening daarvan aan de partijen, kan het Gerecht gelasten dat de deskundige zal worden gehoord; de partijen worden hiertoe opgeroepen. De president kan de deskundige, op verzoek van een van de partijen dan wel ambtshalve, vragen stellen.
3. Diezelfde bevoegdheid komt toe aan iedere rechter en aan de advocaat-generaal.
4. Onder leiding van de president kunnen aan de deskundige vragen worden gesteld door de vertegenwoordigers van partijen.

5. Behoudens het bepaalde in artikel 97, legt de deskundige na indiening van zijn rapport de volgende eed af:

„Ik zweer mijn taak naar geweten en in volkomen onpartijdigheid te hebben vervuld.”

6. Het Gerecht kan de deskundige, de hoofdpartijen gehoord, vrijstellen van het afleggen van de eed.

Artikel 97

Eed van de getuigen en deskundigen

1. Wie als getuige of deskundige voor het Gerecht een eed dient af te leggen, wordt door de president vermaand de waarheid te spreken of zijn opdracht overeenkomstig zijn geweten en onpartijdig te vervullen. De president vestigt hun aandacht op de strafrechtelijke gevolgen bij niet-nakoming van deze plicht, zoals neergelegd in hun nationale wetgeving.
2. De getuigen en deskundigen leggen de eed af, hetzij overeenkomstig artikel 94, lid 5, respectievelijk artikel 96, lid 5, hetzij op de wijze als bepaald in hun nationale wetgeving.

Artikel 98

Schending van de eed van getuigen en deskundigen

1. In geval van meened gepleegd door een getuige of deskundige, kan het Gerecht beslissen dat van dit feit aangifte zal worden gedaan ter fine van vervolging, bij de bevoegde, in het Additioneel reglement bij het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie genoemde instantie van de lidstaat wiens rechterlijke macht ter zake bevoegd is.
2. De beslissing van het Gerecht wordt door de griffier toegezonden. De beslissing vermeldt de feiten en omstandigheden waarop de aangifte is gegrond.

Artikel 99

Wraking van een getuige of deskundige

1. Wanneer een partij een getuige of deskundige wraakt wegens onbekwaamheid, onwaardigheid of enige andere reden, of wanneer een getuige of deskundige weigert een verklaring of de eed af te leggen, beslist het Gerecht.
2. De wraking van een getuige of van een deskundige geschiedt binnen twee weken na de betekening van de beschikking waarbij de getuige wordt opgeroepen of

waarbij de deskundige wordt benoemd, bij een akte die de redenen van de wraking alsmede het bewijsaanbod bevat.

Artikel 100

Onkosten van de getuigen en deskundigen

1. Wanneer het Gerecht een getuigenverhoor of een deskundigenonderzoek gelast, kan het de hoofdpartijen, of een daarvan, verzoeken een voorschot ter dekking van de onkosten van de getuigen of de deskundigen te storten.
2. De getuigen en deskundigen hebben recht op vergoeding van hun reis- en verblijfskosten. Door de kas van het Gerecht kan hun een voorschot op die onkosten worden verstrekt.
3. De getuigen hebben recht op een vergoeding wegens gederfd inkomen; de deskundigen ontvangen voor hun werkzaamheden een honorarium. Deze bedragen worden door de kas van het Gerecht aan de getuigen en de deskundigen betaald, nadat zij hun verplichtingen of hun taak hebben vervuld.

Artikel 101

Rogatoire commissie

1. Het Gerecht kan, op verzoek van de hoofdpartijen dan wel ambtshalve, rogatoire commissies verlenen tot het horen van getuigen of deskundigen.
2. De rogatoire commissie wordt bij beschikking verleend. Deze beschikking bevat de naam, de hoedanigheid en de woonplaats van de getuigen of deskundigen, de omschrijving van de feiten waarover de getuigen of deskundigen zullen worden gehoord, de namen van de partijen, hun vertegenwoordigers en hun adres, alsmede een summiere omschrijving van het voorwerp van het geschil.
3. De griffier zendt de beschikking aan de bevoegde, in het Additioneel reglement bij het Reglement van de procesvoering van het Hof van Justitie genoemde instantie van de lidstaat op het grondgebied waarvan de getuigen of deskundigen moeten worden gehoord. Zo nodig doet hij de beschikking vergezeld gaan van een vertaling in de officiële taal of talen van de lidstaat waaraan de beschikking is gericht.
4. De in lid 3 bedoelde instantie zendt de beschikking door aan de krachtens het nationale recht bevoegde rechterlijke instantie.
5. De bevoegde rechterlijke instantie voert de rogatoire commissie uit volgens haar nationale recht. Na de tenuitvoerlegging zendt de bevoegde rechterlijke instantie de beschikking houdende de rogatoire commissie, alsmede de stukken die bij de

tenuitvoerlegging daarvan zijn opgemaakt en een staat van kosten aan de in lid 3 bedoelde instantie. Deze stukken worden aan de griffier gezonden.

6. De griffier draagt zorg voor de vertaling van de stukken in de procestaal.
7. Het Gerecht draagt de kosten van de rogatoire commissie, onverminderd zijn bevoegdheid om deze in voorkomend geval ten laste van de hoofdpartijen te brengen.

Artikel 102

Proces-verbaal van de instructiezittingen

1. De griffier stelt van elke instructiezitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en door de griffier ondertekend. Het heeft kracht van authentieke akte.
2. Wanneer het een terechtzitting betreft waarop getuigen of deskundigen zijn gehoord, wordt het proces-verbaal ondertekend door de president of de met het horen belaste rechter-rapporteur en door de griffier. De getuige of de deskundige wordt vóór deze ondertekening in staat gesteld om de juistheid van de inhoud van het proces-verbaal te controleren en het te ondertekenen.
3. Het proces-verbaal wordt aan de partijen betekend.

Afdeling 3. Behandeling van vertrouwelijke inlichtingen, stukken en documenten die in het kader van maatregelen van instructie zijn overgelegd

Artikel 103

Behandeling van vertrouwelijke inlichtingen en stukken

1. Wanneer het Gerecht op grond van door een hoofdpartij verstrekte gegevens, rechtens of feitelijk, heeft te toetsen of inlichtingen of stukken die na een maatregel van instructie bedoeld in artikel 91, onder b), aan het Gerecht zijn overgelegd en die relevant kunnen zijn voor de uitspraak in het geding, vertrouwelijk zijn ten opzichte van de andere hoofdpartij, worden deze inlichtingen of stukken in het stadium van die toetsing niet aan die andere partij meegedeeld.
2. Wanneer het Gerecht na de in lid 1 bedoelde toetsing tot de conclusie komt dat bepaalde aan hem overgelegde inlichtingen of stukken relevant zijn voor de uitspraak in het geding en dat zij ten opzichte van de andere hoofdpartij vertrouwelijk zijn, weegt het de vertrouwelijkheid af tegen de vereisten van

effectieve rechterlijke bescherming, met name de inachtneming van het beginsel van een procedure op tegenspraak.

3. Na de in lid 2 bedoelde belangenafweging kan het Gerecht beslissen de vertrouwelijke inlichtingen of stukken ter kennis van de andere hoofdpartij te brengen, in voorkomend geval onder de voorwaarde van het aangaan van specifieke verbintenissen, of deze niet mee te delen, waarbij het Gerecht bij met redenen omklede beschikking meedeelt hoe deze andere hoofdpartij zo veel mogelijk in de gelegenheid wordt gesteld haar opmerkingen te maken, met name door de overlegging van een niet-vertrouwelijke versie of een samenvatting van de inlichtingen of stukken te gelasten, waarin hun wezenlijke inhoud is opgenomen.
4. De procedurele regeling in het onderhavige artikel is niet van toepassing op de gevallen bedoeld in artikel 105.

Artikel 104

Documenten waarvan de kennisneming door een instelling is geweigerd

Indien een document waarvan de kennisneming door een instelling is geweigerd, na een maatregel van instructie als bedoeld in artikel 91, onder c), aan het Gerecht is overgelegd in het kader van een beroep betreffende de wettigheid van die weigering, wordt dat stuk niet aan de andere partijen meegedeeld.

Hoofdstuk 7

INLICHTINGEN OF STUKKEN DIE DE VEILIGHEID VAN DE UNIE OF DIE VAN EEN OF MEERDERE VAN HAAR LIDSTATEN OF DE DOOR HEN ONDERHOUDEN INTERNATIONALE BETREKKINGEN RAKEN

Artikel 105 (M2)

Behandeling van inlichtingen of stukken die de veiligheid van de Unie of die van een of meerdere van haar lidstaten of de door hen onderhouden internationale betrekkingen raken

1. Wanneer een hoofdpartij, in strijd met het beginsel van een procedure op tegenspraak zoals neergelegd in artikel 64 waaruit volgt dat alle inlichtingen en stukken integraal tussen de partijen worden uitgewisseld, haar aanspraken wil baseren op bepaalde inlichtingen of stukken waarvan zij stelt dat de mededeling ervan de veiligheid van de Unie of die van een of meerdere van haar lidstaten of de door hen onderhouden internationale betrekkingen aantast, legt zij deze inlichtingen of stukken over bij afzonderlijke akte. Deze productie gaat vergezeld van een verzoek om vertrouwelijke behandeling van deze inlichtingen of stukken,

waarin de dwingende vereisten zijn uiteengezet die, in de strikte mate als door de situatie vereist, rechtvaardigen dat de vertrouwelijkheid ervan behouden blijft en zich verzetten tegen mededeling aan de andere hoofdpartij. Het verzoek om vertrouwelijke behandeling wordt eveneens bij afzonderlijke akte ingediend en bevat geen vertrouwelijke elementen. Wanneer de inlichtingen of stukken ten aanzien waarvan om vertrouwelijke behandeling wordt verzocht aan de hoofdpartij zijn toegezonden door een of meerdere lidstaten, kunnen de door de hoofdpartij aangevoerde dwingende vereisten ter rechtvaardiging van hun vertrouwelijke behandeling de door de betrokken lidstaat of lidstaten genoemde dwingende vereisten omvatten.

2. Het Gerecht kan bij wijze van maatregel van instructie verzoeken om overlegging van inlichtingen of stukken die om de redenen bedoeld in lid 1 vertrouwelijk zijn. In geval van weigering, neemt het Gerecht hiervan akte. In afwijking van het bepaalde in artikel 103 is op dergelijke inlichtingen of stukken die na een maatregel van instructie zijn overgelegd, de procedurele regeling in dit artikel van toepassing.
3. In het stadium van de toetsing van de relevantie van de door een hoofdpartij overeenkomstig lid 1 of lid 2 overgelegde inlichtingen of stukken voor de uitspraak in het geding en de vertrouwelijkheid ervan ten opzichte van de andere hoofdpartij, worden deze inlichtingen of stukken niet aan de andere hoofdpartij meegedeeld.
4. Wanneer het Gerecht na de in lid 3 bedoelde toetsing beslist dat de aan hem overgelegde inlichtingen of stukken relevant zijn voor de uitspraak in het geding, maar niet vertrouwelijk met het oog op de procedure voor het Gerecht, verzoekt het de betrokken partij om toestemming om die inlichtingen of stukken aan de andere hoofdpartij mee te delen. Indien de partij zich binnen een door de president bepaalde termijn tegen die mededeling verzet of niet binnen deze termijn antwoordt, wordt met die inlichtingen of stukken geen rekening gehouden voor het oordeel in die zaak en worden zij aan de partij teruggegeven.
5. Wanneer het Gerecht na de in lid 3 bedoelde toetsing beslist dat bepaalde aan hem overgelegde inlichtingen of stukken relevant zijn voor de uitspraak in het geding en vertrouwelijk zijn ten opzichte van de andere hoofdpartij, deelt het deze niet mee aan deze hoofdpartij. Het weegt vervolgens de vereisten van het recht op effectieve rechterlijke bescherming, met name de inachtneming van het beginsel van een procedure op tegenspraak, af tegen die welke voortvloeien uit de veiligheid van de Unie of die van een of meerdere van haar lidstaten of de door hen onderhouden internationale betrekkingen.
6. Na de in lid 5 bedoelde belangenafweging stelt het Gerecht een met redenen omklede beschikking vast, waarin het nader omschrijft hoe de vereisten bedoeld in datzelfde lid met elkaar kunnen worden verzoend, onder meer door overlegging door de betrokken partij, met het oog op een latere mededeling aan

de andere hoofdpartij, van een niet-vertrouwelijke versie of van een samenvatting van de inlichtingen of stukken, waarin hun wezenlijke inhoud is opgenomen en op basis waarvan de andere hoofdpartij zo veel mogelijk in de gelegenheid wordt gesteld haar opmerkingen te maken.

7. De inlichtingen of stukken die vertrouwelijk zijn ten opzichte van de andere hoofdpartij, kunnen binnen twee weken, te rekenen vanaf de betekening van de krachtens lid 5 gegeven beslissing, geheel of gedeeltelijk worden teruggetrokken door de hoofdpartij die deze overeenkomstig lid 1 of lid 2 heeft overgelegd. Met de teruggetrokken inlichtingen of stukken wordt geen rekening gehouden voor het oordeel in de zaak en zij worden aan de betrokken hoofdpartij teruggegeven.
8. Wanneer het Gerecht van oordeel is dat de inlichtingen of stukken, die wegens de vertrouwelijkheid ervan niet op de wijze bedoeld in lid 6 aan de andere hoofdpartij zijn meegedeeld, onontbeerlijk zijn om in het geding uitspraak te doen, kan het in afwijking van artikel 64 en beperkt tot het strikt noodzakelijke, zijn oordeel op dergelijke inlichtingen of stukken baseren. Bij de beoordeling van die inlichtingen of stukken houdt het Gerecht rekening met het feit dat een hoofdpartij daarover geen opmerkingen heeft kunnen maken.
9. Het Gerecht ziet erop toe dat de vertrouwelijke inlichtingen of stukken die overeenkomstig lid 1 of lid 2 door een hoofdpartij zijn overgelegd en die niet aan de andere hoofdpartij zijn meegedeeld, niet openbaar worden gemaakt in de krachtens lid 6 gegeven beschikking of in de beslissing waardoor een einde komt aan het geding.
10. De in lid 5 bedoelde inlichtingen of stukken die niet overeenkomstig lid 7 zijn teruggetrokken door de hoofdpartij die deze heeft overgelegd, worden aan de betrokken partij teruggegeven zodra de termijn bedoeld in artikel 56, eerste alinea, van het Statuut is verstreken, behalve wanneer binnen die termijn hogere voorziening is ingesteld tegen de beslissing van het Gerecht. Wanneer een dergelijke hogere voorziening is ingesteld, worden voormelde inlichtingen of stukken aan het Hof van Justitie ter beschikking gesteld onder de voorwaarden in het besluit bedoeld in lid 11.
11. Het Gerecht stelt bij besluit de veiligheidsregels voor de bescherming van de, naargelang het geval, krachtens lid 1 of lid 2 overgelegde inlichtingen of stukken vast. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Hoofdstuk 8
MONDELINGE BEHANDELING

Artikel 106
Mondelinge behandeling

1. Tijdens de mondelinge behandeling omvat de procedure voor het Gerecht een ambtshalve dan wel op verzoek van een hoofdpartij gehouden pleitzitting.
2. In het verzoek van een hoofdpartij om een pleitzitting zijn de redenen vermeld waarom zij wenst te worden gehoord. Dit verzoek moet worden ingediend binnen drie weken te rekenen vanaf de betekening van de sluiting van de schriftelijke behandeling aan de partijen. Deze termijn kan door de president worden verlengd.
3. Indien geen verzoek als bedoeld in lid 2 is gedaan, kan het Gerecht, wanneer het zich voldoende voorgelicht acht door de stukken in het procesdossier, beslissen op het beroep uitspraak te doen zonder mondelinge behandeling. In dat geval kan het nadien alsnog beslissen de mondelinge behandeling te openen.

Artikel 106 bis (M6)
Gemeenschappelijke pleitzitting

Indien de punten van overeenstemming tussen meerdere zaken dit mogelijk maken, kan het Gerecht beslissen in die zaken een gemeenschappelijke pleitzitting te houden.

Artikel 107
Datum van de pleitzitting

1. Wanneer het Gerecht besluit tot opening van de mondelinge behandeling, bepaalt de president de datum van de pleitzitting.
2. In uitzonderlijke omstandigheden kan de president, ambtshalve dan wel op met redenen omkleed verzoek van een hoofdpartij, de pleitzitting tot een latere datum uitstellen.

Artikel 107 bis (M6) (M7)
Deelname aan een terechtzitting via videoconferentie

1. Wanneer gezondheidsredenen, veiligheidsredenen of andere ernstige redenen de vertegenwoordiger van een partij beletten om fysiek aan een pleitzitting deel

te nemen, kan hij worden gemachtigd om er via videoconferentie aan deel te nemen.

2. Het verzoek om aan de terechtzitting deel te nemen via videoconferentie wordt bij afzonderlijke akte ingediend zodra de oorzaak van de verhindering bekend is en vermeldt nauwkeurig de aard van de verhindering.
3. De president beslist zo spoedig mogelijk op dit verzoek.
4. Het gebruik van de videoconferentie is uitgesloten wanneer het Gerecht overeenkomstig artikel 109 beslist tot behandeling met gesloten deuren.
5. De technische vereisten waaraan moet zijn voldaan om aan zittingen deel te nemen via videoconferentie worden nader bepaald in de praktische uitvoeringsbepalingen als bedoeld in artikel 243.

Artikel 108

Afwezigheid van de partijen op de pleitzitting

1. Wanneer een partij het Gerecht ervan in kennis stelt dat zij niet aan de pleitzitting zal deelnemen of wanneer het Gerecht ter terechtzitting vaststelt dat een naar behoren opgeroepen partij ongerechtvaardigd afwezig is, vindt de pleitzitting plaats zonder dat de betrokken partij daarbij aanwezig is.
2. Wanneer de hoofdpartijen aan het Gerecht berichten dat zij niet aan de pleitzitting zullen deelnemen, beslist de president of de mondelinge behandeling kan worden gesloten.

Artikel 109

Behandeling met gesloten deuren

1. Het Gerecht kan, de partijen gehoord, overeenkomstig artikel 31 van het Statuut beslissen tot behandeling met gesloten deuren.
2. Het verzoek van een partij om behandeling met gesloten deuren is met redenen omkleed en vermeldt of het betrekking heeft op al het gesprokene of een deel daarvan.
3. Indien behandeling met gesloten deuren wordt bevolen, mag het gesprokene niet openbaar worden gemaakt.

Artikel 110 (M3)

Verloop van de pleitzitting

1. De president opent en leidt de terechtzitting; hij handhaaft de orde ter terechtzitting.
2. De partijen kunnen slechts bij monde van hun vertegenwoordiger pleiten.
3. De leden van de rechtsprekende formatie alsook de advocaat-generaal kunnen op de pleitzitting vragen stellen aan de vertegenwoordigers van de partijen.
4. In de zaken die krachtens artikel 270 VWEU aanhangig worden gemaakt, kunnen de leden van de rechtsprekende formatie en de advocaat-generaal ter terechtzitting de partijen zelf uitnodigen om zich over bepaalde aspecten van het geschil uit te laten.

Artikel 110 bis (M7)

Uitzending van de terechtzittingen

1. De terechtzittingen van het Gerecht kunnen worden uitgezonden. De uitspraak van arresten en het nemen van conclusies worden rechtstreeks uitgezonden. De pleidooien van partijen in een zaak die is verwezen naar de Grote kamer, de Middelgrote kamer, of, wanneer het belang van de zaak dit rechtvaardigt, een kamer van vijf rechters of, bij wijze van uitzondering, een kamer van drie rechters, worden uitgesteld uitgezonden.
2. Wanneer het Gerecht voornemens is een pleitzitting uit te zenden, stelt de griffier de partijen hiervan in kennis bij de oproeping voor deze zitting.
3. Indien een partij van mening is dat de pleitzitting waarvoor zij is opgeroepen niet mag worden uitgezonden, brengt zij het Gerecht daar zo spoedig mogelijk van op de hoogte, waarbij zij de omstandigheden die kunnen rechtvaardigen dat van uitzending wordt afgezien gedetailleerd uiteenzet.
4. Het Gerecht doet zo spoedig mogelijk uitspraak op dit verzoek.
5. De video-opname van de uitgezonden pleitzittingen blijft tot een maand na de sluiting van de pleitzitting beschikbaar op de website van het Hof van Justitie van de Europese Unie.
6. Indien een partij van mening is dat de video-opname van een pleitzitting waaraan zij heeft deelgenomen, van die website moet worden verwijderd, stelt zij het Gerecht daarvan zo spoedig mogelijk in kennis, waarbij zij de omstandigheden uiteenzet die dit kunnen rechtvaardigen.

7. De president beslist onverwijld op dit verzoek.
8. Het Gerecht stelt bij besluit de nadere regels vast op grond waarvan de terechtzittingen worden uitgezonden. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 111

Sluiting van de mondelinge behandeling

Wanneer in een zaak geen advocaat-generaal is aangewezen, verklaart de president de mondelinge behandeling na de pleidooien voor gesloten.

Artikel 112 (M7)

Nemen van de conclusie door de advocaat-generaal

1. Wanneer in een zaak een advocaat-generaal is aangewezen en er een pleitzitting heeft plaatsgevonden, neemt de advocaat-generaal conclusie na de sluiting ervan op de door hem aangekondigde datum.
2. Bij gebreke van een pleitzitting neemt de advocaat-generaal conclusie op de door hem aangekondigde datum.
3. Wanneer de advocaat-generaal zijn conclusie schriftelijk neemt, legt hij die neer ter griffie; de griffie deelt de conclusie mee aan de partijen.
4. Nadat de advocaat-generaal conclusie heeft genomen, wordt de mondelinge behandeling gesloten.

Artikel 113 (M7)

Heropening van de mondelinge behandeling

1. Het Gerecht heropent de mondelinge behandeling indien aan de voorwaarden in artikel 23, lid 3, of in artikel 24, lid 3, is voldaan.
2. Het Gerecht kan de mondelinge behandeling heropenen:
  - a) wanneer het zich onvoldoende voorgelicht acht;
  - b) wanneer een zaak moet worden beslecht op grond van een argument waarover de partijen hun standpunten niet hebben kunnen uitwisselen;
  - c) wanneer een hoofdpartij daarom verzoekt op basis van feiten die een doorslaggevende invloed kunnen hebben op de beslissing van het Gerecht,

die zij niet vóór de sluiting van de mondelinge behandeling heeft kunnen aanbrengen.

Artikel 114

Proces-verbaal van de terechtzitting

1. De griffier maakt van elke terechtzitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en door de griffier ondertekend. Het heeft kracht van authentieke akte.
2. Het proces-verbaal wordt aan de partijen betekend.

Artikel 115

Geluidsopname van de terechtzitting

De president van het Gerecht kan, op naar behoren met redenen omkleed verzoek, een partij die aan de schriftelijke of mondelinge behandeling heeft deelgenomen, verlof verlenen om bij het Gerecht de geluidsband van de pleitzitting te beluisteren in de taal die de sprekers in de loop daarvan hebben gebezigd.

Hoofdstuk 9

ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN

Artikel 116

Datum van uitspraak van het arrest

De partijen worden in kennis gesteld van de datum van uitspraak van het arrest.

Artikel 117

Inhoud van het arrest

Het arrest bevat:

- a) de vermelding dat het door het Gerecht is gewezen;
- b) de vermelding van de rechtsprekende formatie;
- c) de datum van de uitspraak;
- d) de namen van de president en de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, met vermelding van de rechter-rapporteur;

- e) de naam van de eventueel aangewezen advocaat-generaal;
- f) de naam van de griffier;
- g) de vermelding van de partijen;
- h) de namen van hun vertegenwoordigers;
- i) de conclusies van de partijen;
- j) in voorkomend geval, de datum van de pleitzitting;
- k) zo nodig, de vermelding dat de advocaat-generaal is gehoord en, in voorkomend geval, de datum van zijn conclusie;
- l) een summier overzicht van de feiten;
- m) de rechtsoverwegingen;
- n) het dictum, de beslissing ten aanzien van de proceskosten daaronder begrepen.

Artikel 118

Uitspraak en betekening van het arrest

1. Het arrest wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken.
2. Nadat de minuut van het arrest is ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en de griffier, wordt het van het zegel van het Hof van Justitie van de Europese Unie voorzien en ter griffie gedeponeerd. Een afschrift daarvan wordt aan elk van de partijen betekend.

Artikel 119

Inhoud van de beschikking

Elke beschikking waartegen hogere voorziening krachtens artikel 56 of artikel 57 van het Statuut openstaat, bevat:

- a) de vermelding dat zij, naargelang het geval, door het Gerecht, door de president of door de kortgedingrechter is gegeven;
- b) in voorkomend geval, de vermelding van de rechtsprekende formatie;
- c) de datum waarop zij is vastgesteld;

- d) de vermelding van de rechtsgrondslag waarop zij is gebaseerd;
- e) de namen van de president en, in voorkomend geval, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, met vermelding van de rechter-rapporteur;
- f) de naam van de eventueel aangewezen advocaat-generaal;
- g) de naam van de griffier;
- h) de vermelding van de partijen;
- i) de namen van hun vertegenwoordigers;
- j) de conclusies van de partijen;
- k) zo nodig, de vermelding dat de advocaat-generaal is gehoord;
- l) een summier overzicht van de feiten;
- m) de rechtsoverwegingen;
- n) het dictum, de beslissing ten aanzien van de proceskosten daar in voorkomend geval onder begrepen.

Artikel 120 (M3)

Ondertekening en betekening van de beschikking

Nadat de minuut van de beschikking is ondertekend door de president en de griffier, wordt zij van het zegel van het Hof van Justitie van de Europese Unie voorzien en ter griffie gedeponneerd. Een afschrift daarvan wordt aan elk van de partijen betekend en, in voorkomend geval, aan het Hof van Justitie.

Artikel 121

Verbindende kracht van de arresten en beschikkingen

1. Het arrest heeft verbindende kracht vanaf de datum van de uitspraak, behoudens het bepaalde in artikel 60 van het Statuut.
2. De beschikking heeft verbindende kracht vanaf de datum van de betekening ervan, behoudens het bepaalde in artikel 60 van het Statuut.

Artikel 122

Bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*

Van de datum en het dictum van de arresten en beschikkingen van het Gerecht die een eindbeslissing omvatten, wordt mededeling gedaan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, behalve wanneer het beslissingen betreft die zijn vastgesteld voordat het verzoekschrift aan de verweerder is betekend.

Hoofdstuk 10

BIJ VERSTEK GEWEZEN ARRESTEN

Artikel 123

Bij verstek gewezen arresten

1. Wanneer het Gerecht vaststelt dat de verweerder, ofschoon regelmatig opgeroepen, nalaat om in de voorgeschreven vormen of, onverminderd de toepassing van het bepaalde in artikel 45, tweede alinea, van het Statuut, binnen de termijn vastgesteld in artikel 81 op het verzoekschrift te antwoorden, kan de verzoeker binnen een door de president bepaalde termijn vorderen dat het Gerecht zijn conclusies toewijst.
2. De niet-verschenen verweerder intervenueert niet in de verstekprocedure en hem wordt geen processtuk betekend, behoudens de beslissing waardoor een einde komt aan het geding.
3. In het bij verstek gewezen arrest wijst het Gerecht de conclusies van de verzoeker toe, behalve wanneer het Gerecht kennelijk onbevoegd is om van het beroep kennis te nemen of wanneer het beroep kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk rechtens ongegrond is.
4. Het bij verstek gewezen arrest is uitvoerbaar. Het Gerecht kan de uitvoerbaarheid evenwel opschorten totdat op het ingevolge artikel 166 gedane verzet is beslist, dan wel de uitvoerbaarheid onderwerpen aan de voorwaarde dat zekerheid wordt gesteld tot een bedrag en op de wijze als op grond van de omstandigheden bepaald. De zekerheid wordt vrijgegeven wanneer het verzet achterwege blijft of wordt verworpen.

Hoofdstuk 11
MINNELIJKE REGELING EN AFSTAND VAN INSTANTIE

Artikel 124 (M3)

Minnelijke regeling

1. Indien de hoofdpartijen, alvorens het Gerecht uitspraak heeft gedaan, het Gerecht meedelen dat zij buiten het Gerecht om overeenstemming hebben bereikt ten aanzien van de oplossing van het geschil en dat zij van hun vorderingen afzien, gelast de president de doorhaling van de zaak in het register en beslist hij over de kosten overeenkomstig de artikelen 136 en 138, in voorkomend geval na kennis te hebben genomen van de voorstellen dienaangaande van de partijen.
2. Deze bepaling is niet van toepassing op de beroepen bedoeld in de artikelen 263 VWEU en 265 VWEU.

Artikel 125

Afstand van instantie

Indien de verzoeker schriftelijk of ter terechtzitting aan het Gerecht bericht dat hij afstand van instantie wil doen, gelast de president de doorhaling van de zaak in het register en beslist hij over de kosten overeenkomstig de artikelen 136 en 138.

Hoofdstuk 11 bis (M3)

PROCEDURE INZAKE DE MINNELIJKE REGELING WAARTOE HET GERECHT HET
INITIATIEF NEEMT IN DE ZAKEN DIE KRACHTENS ARTIKEL 270 VWEU AANHANGIG
WORDEN GEMAAKT

Artikel 125 bis (M3)

Modaliteiten

1. Het Gerecht kan in elke stand van het geding de mogelijkheid van een minnelijke regeling van het geschil of een deel daarvan tussen de hoofdpartijen onderzoeken.
2. Het Gerecht draagt het zoeken naar een minnelijke regeling van het geschil op aan de rechter-rapporteur, die wordt bijgestaan door de griffier.
3. De rechter-rapporteur kan een of meer oplossingen voorstellen die het geschil kunnen beëindigen, gepaste maatregelen treffen die een minnelijke regeling

kunnen vergemakkelijken en uitvoering geven aan de maatregelen die hij daartoe heeft getroffen. Hij kan met name:

- a) de hoofdpartijen verzoeken om gegevens of inlichtingen te verstrekken;
  - b) de hoofdpartijen verzoeken om documenten over te leggen;
  - c) de vertegenwoordigers van de hoofdpartijen, de hoofdpartijen zelf of iedere ambtenaar die of ieder personeelslid van de instelling dat is gemachtigd om in voorkomend geval te onderhandelen over een akkoord, uitnodigen voor bijeenkomsten;
  - d) tijdens de onder c) bedoelde bijeenkomsten afzonderlijke contacten met elk van de hoofdpartijen hebben, indien zij daarmee instemmen.
4. De leden 1 tot en met 3 zijn ook van toepassing in het kader van een procedure in kort geding.

Artikel 125 ter (M3)

Gevolgen van het akkoord tussen de hoofdpartijen

1. Wanneer de hoofdpartijen het voor de rechter-rapporteur eens worden over de oplossing die het geschil beëindigt, kunnen zij erom verzoeken dat de inhoud van dit akkoord wordt vastgelegd in een akte die wordt ondertekend door de rechter-rapporteur en de griffier. Deze akte wordt aan de hoofdpartijen betekend en zij heeft kracht van authentieke akte.
2. De zaak wordt doorgehaald in het register bij met redenen omklede beschikking van de president. Op verzoek van een hoofdpartij met instemming van de andere hoofdpartij kan de inhoud van het akkoord dat tussen de hoofdpartijen is bereikt, worden vastgelegd in de doorhalingsbeschikking.
3. De president beslist over de kosten overeenkomstig het akkoord of beslist daar bij gebreke van een akkoord over de kosten vrijelijk over. Zo nodig, beslist hij over de kosten van de interveniënt overeenkomstig artikel 138.

Artikel 125 quater (M3)

Specifiek register en dossier

1. De stukken die in het kader van de procedure inzake de minnelijke regeling in de zin van artikel 125 bis worden overgelegd:
  - worden ingeschreven in een specifiek register waarop de regeling in de artikelen 36 en 37 niet van toepassing is;

- worden opgeborgen in een dossier dat gescheiden is van het procesdossier.
- 2. De stukken die in het kader van de procedure inzake de minnelijke regeling in de zin van artikel 125 bis worden overgelegd, worden ter kennis van de hoofdpartijen gebracht, met uitzondering van de stukken die ieder van hen tijdens de afzonderlijke contacten bedoeld in artikel 125 bis, lid 3, onder d), aan de rechter-rapporteur heeft meegedeeld.
- 3. De hoofdpartijen kunnen toegang verkrijgen tot de stukken in het in lid 1 bedoelde dossier dat gescheiden is van het procesdossier, met uitzondering van de stukken die ieder van hen tijdens de afzonderlijke contacten bedoeld in artikel 125 bis, lid 3, onder d), aan de rechter-rapporteur heeft meegedeeld.
- 4. De interveniënt kan geen toegang verkrijgen tot de stukken in het in lid 1 bedoelde dossier dat gescheiden is van het procesdossier.
- 5. De partijen kunnen het in lid 1 bedoelde specifieke register inzien ter griffie.

Artikel 125 quinquies (M3)

Minnelijke regeling en procedure in rechte

Het Gerecht en de hoofdpartijen kunnen in het kader van de procedure in rechte geen gebruik maken van de met het oog op een minnelijke regeling geformuleerde standpunten, daartoe gedane suggesties, voorstellen of toegevingen of daartoe opgestelde documenten.

Hoofdstuk 12

BEROEPEN EN INCIDENTEN DIE BIJ BESCHIKKING WORDEN AFGEDAAN

Artikel 126

Beroep dat kennelijk moet worden verworpen

Wanneer het Gerecht kennelijk onbevoegd is om kennis te nemen van een beroep, of wanneer dit kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk rechtens ongegrond is, kan het Gerecht te allen tijde, op voorstel van de rechter-rapporteur, beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen zonder de behandeling voort te zetten.

Artikel 127 (M3)

Verwijzing van een zaak naar het Hof van Justitie

De beslissingen tot verwijzing bedoeld in artikel 54, tweede alinea, van het Statuut worden door het Gerecht op voorstel van de rechter-rapporteur vastgesteld bij met redenen omklede beschikking.

Artikel 128

Onbevoegdverklaring

De beslissingen tot onbevoegdverklaring bedoeld in artikel 54, derde alinea, van het Statuut worden door het Gerecht op voorstel van de rechter-rapporteur vastgesteld bij met redenen omklede beschikking.

Artikel 129

Middelen van niet-ontvankelijkheid die van openbare orde zijn

Op voorstel van de rechter-rapporteur kan het Gerecht in elke stand van het geding ambtshalve, de hoofdpartijen gehoord, beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen over de middelen van niet-ontvankelijkheid die van openbare orde zijn.

Artikel 130 (M3) (M7)

Excepties en procesincidenten

1. Indien de verweerder het Gerecht verzoekt om uitspraak te doen over de niet-ontvankelijkheid of de onbevoegdheid zonder daarbij op de zaak ten gronde in te gaan, neemt hij daartoe een afzonderlijke akte binnen de termijn bedoeld in artikel 81.
2. Indien een partij het Gerecht verzoekt om vast te stellen dat het beroep zonder voorwerp is geraakt en dat er niet meer op hoeft te worden beslist, of om uitspraak te doen over een ander incident, neemt zij daartoe een afzonderlijke akte.
3. De in de leden 1 en 2 bedoelde verzoeken bevatten de uiteenzetting van de aangevoerde middelen en argumenten en de conclusies; de stukken waarop beroep wordt gedaan, worden bijgevoegd.
4. Na de indiening van het in lid 1 bedoelde verzoek, stelt de president de verzoeker een termijn waarbinnen hij zijn middelen en conclusies schriftelijk kan voordragen.

5. Na de indiening van het in lid 2 bedoelde verzoek, stelt de president de andere partijen een termijn waarbinnen zij hun opmerkingen over dit verzoek schriftelijk kunnen voordragen.
6. Het Gerecht kan beslissen de mondelinge behandeling voor de in de leden 1 en 2 bedoelde verzoeken te openen. Artikel 106 is niet van toepassing.
7. Het Gerecht doet zo spoedig mogelijk bij beschikking uitspraak op het verzoek of voegt bij beslissing het onderzoek van het verzoek, indien bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, met de zaak ten gronde. Het verwijst de zaak naar het Hof van Justitie indien deze binnen zijn bevoegdheid valt.
8. Indien het Gerecht het verzoek afwijst of met de zaak ten gronde voegt, bepaalt de president nieuwe termijnen voor de voortzetting van het geding.

Artikel 131

Ambtshalve afdoening zonder beslissing

1. Wanneer het Gerecht vaststelt dat het beroep zonder voorwerp is geraakt en dat er niet meer op hoeft te worden beslist, kan het op voorstel van de rechter-rapporteur, de partijen gehoord, in elke stand van het geding ambtshalve beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen.
2. Indien de verzoeker geen gehoor meer geeft aan de uitnodigingen van het Gerecht, kan het Gerecht op voorstel van de rechter-rapporteur, de partijen gehoord, ambtshalve bij met redenen omklede beschikking vaststellen dat op het beroep niet meer hoeft te worden beslist.

Artikel 132

Kennelijk gegrond beroep

Wanneer het Hof van Justitie of het Gerecht reeds uitspraak heeft gedaan over een of meer rechtsvragen die identiek zijn aan die welke in de middelen van het beroep worden opgeworpen, en het Gerecht vaststelt dat de feiten zijn bewezen, kan het Gerecht na sluiting van de schriftelijke behandeling en op voorstel van de rechter-rapporteur, de partijen gehoord, beslissen het beroep kennelijk gegrond te verklaren bij met redenen omklede beschikking waarin naar de relevante rechtspraak wordt verwezen.

Hoofdstuk 13 PROCESKOSTEN EN GERECHTSKOSTEN

Artikel 133

Beslissing ten aanzien van de proceskosten

Ten aanzien van de proceskosten wordt beslist in het arrest of de beschikking waardoor een einde komt aan het geding.

Artikel 134

Algemene regels over de verdeling van de proceskosten

1. Voor zover dit is gevorderd, wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen.
2. Indien meer partijen in het ongelijk zijn gesteld, bepaalt het Gerecht het door elk van hen te dragen deel van de proceskosten.
3. Indien partijen onderscheidenlijk op een of meer punten in het ongelijk worden gesteld, draagt elke partij haar eigen kosten. Indien dit gelet op de omstandigheden van de zaak gerechtvaardigd voorkomt, kan het Gerecht evenwel beslissen dat een partij behalve in haar eigen kosten ook in een deel van de kosten van de andere partij wordt verwezen.

Artikel 135 (M3)

Billijkheid en nodeloos of vexatoir veroorzaakte kosten

1. Het Gerecht kan, wanneer de billijkheid dit vergt, beslissen dat een in het ongelijk gestelde partij, behalve in haar eigen kosten, slechts ten dele wordt verwezen in de kosten van de andere partij of daarin zelfs niet dient te worden verwezen.
2. Het Gerecht kan een partij, ook wanneer zij in het gelijk wordt gesteld, ten dele of zelfs volledig in de kosten verwijzen, indien dit gerechtvaardigd lijkt wegens haar houding, daaronder begrepen haar houding vóór het instellen van het beroep, met name indien door haar toedoen voor de andere partij kosten zijn opgekomen die naar het oordeel van het Gerecht nodeloos of vexatoir zijn veroorzaakt.

Artikel 136

Kosten in geval van afstand van instantie

1. De partij die afstand doet van instantie, wordt in de proceskosten verwezen, voor zover dit door de andere partij in haar opmerkingen over de afstand van instantie is gevorderd.
2. Op vordering van de partij die afstand doet van instantie wordt evenwel de andere partij in de kosten verwezen, indien dit op grond van de houding van deze partij gerechtvaardigd voorkomt.
3. Ingeval partijen ten aanzien van de proceskosten tot een akkoord zijn gekomen, wordt overeenkomstig dit akkoord beslist.
4. Bij gebreke van een conclusie ten aanzien van de proceskosten, draagt elk van de partijen haar eigen kosten.

Artikel 137

Kosten in geval van afdoening zonder beslissing

In geval van afdoening zonder beslissing beslist het Gerecht vrijelijk over de kosten.

Artikel 138

Kosten van de interveniënten

1. De lidstaten en de instellingen die in het geding hebben geïntervenieerd, dragen hun eigen kosten.
2. De staten – niet zijnde lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, alsmede de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA, dragen eveneens hun eigen kosten wanneer zij in het geding hebben geïntervenieerd.
3. Het Gerecht kan bepalen dat een andere interveniënt dan de in de leden 1 en 2 bedoelde, zijn eigen kosten zal dragen.

Artikel 139 (M6) (M7)

Gerechtskosten

De procedure voor het Gerecht is kosteloos, behoudens de navolgende bepalingen:

- a) indien een partij ten laste van het Gerecht onnodige kosten heeft veroorzaakt, met name indien het beroep kennelijk misbruik oplevert, kan het Gerecht die partij volledig in die kosten verwijzen;

- b) wanneer herhaaldelijk de voorschriften van dit Reglement of van de uitvoeringsbepalingen bedoeld in artikel 243 niet in acht worden genomen, waardoor om herstel van de verzuimen moet worden verzocht, verzoekt de griffier de betrokken partij om de ten laste van het Gerecht veroorzaakte verwerkingskosten te vergoeden op de voet van het griffierecht dat in die uitvoeringsbepalingen is vastgesteld.

Artikel 140

Invorderbare kosten

Onverminderd het bepaalde in artikel 139, worden als invorderbare kosten aangemerkt:

- a) de krachtens artikel 100 aan getuigen en deskundigen verschuldigde gelden;
- b) de door partijen in verband met de procedure gemaakte noodzakelijke kosten, in het bijzonder de reis- en verblijfskosten en het honorarium van een gemachtigde, raadsman of advocaat.

Artikel 141

Wijzen van betaling

1. De kas van het Gerecht en zijn schuldenaren doen hun betalingen in euro's.
2. Wanneer de invorderbare kosten zijn gemaakt in een andere munteenheid dan de euro, of de handelingen die tot schadeloosstelling aanleiding geven, zijn verricht in een land waar de euro niet de valuta van het land is, geschiedt de omrekening volgens de officiële referentiekurs van de Europese Centrale Bank op de dag van betaling.

Hoofdstuk 14

INTERVENTIE

Artikel 142

Doel en gevolgen van de interventie

1. De interventie mag geen ander doel dienen dan de conclusies van een van de hoofdpartijen geheel of ten dele te ondersteunen. Zij kent niet dezelfde procedurele rechten toe als die welke aan de hoofdpartijen zijn toegekend, met name niet het recht om te verzoeken een terechtzitting te houden.

2. De interventie is ondergeschikt aan het hoofdgeding. Zij raakt zonder voorwerp wanneer de zaak in het register van het Gerecht wordt doorgehaald, na afstand van instantie of een tussen de hoofdpartijen overeengekomen minnelijke regeling, of bij niet-ontvankelijkverklaring van het verzoekschrift.
3. De interveniënt aanvaardt het geding in de stand waarin het zich bevindt ten tijde van zijn interventie.

Artikel 143 (M3) (M5)

Verzoek tot interventie

1. Het verzoek tot interventie moet worden ingediend binnen zes weken, te rekenen vanaf de in artikel 79 bedoelde bekendmaking.
2. Het verzoek tot interventie bevat:
  - a) de aanduiding van de zaak;
  - b) de aanduiding van de hoofdpartijen;
  - c) de naam en de woonplaats van de indiener van het verzoek tot interventie;
  - d) de aanduiding en de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de indiener van het verzoek tot interventie;
  - e) de conclusies tot ondersteuning waarvan de indiener van het verzoek tot interventie wenst te interveniëren;
  - f) de uiteenzetting van de omstandigheden waaruit het recht om de interveniëren blijkt, wanneer het verzoek krachtens artikel 40, tweede of derde alinea, van het Statuut wordt gedaan.
3. De indiener van het verzoek tot interventie wordt vertegenwoordigd volgens het bepaalde in artikel 19 van het Statuut.
4. Artikel 78, leden 4 tot en met 6, en artikel 139 zijn van overeenkomstige toepassing op het verzoek tot interventie.

Artikel 144 (M6)

Beslissing op het verzoek tot interventie

1. Het verzoek tot interventie wordt aan de hoofdpartijen betekend.

2. De president stelt de hoofdpartijen in de gelegenheid schriftelijk of mondeling opmerkingen over het verzoek tot interventie in te dienen en om, zo nodig, te verzoeken om bepaalde gegevens in het procesdossier die vertrouwelijk zijn, van mededeling aan een interveniënt uit te sluiten.
3. Wanneer de verweerder een exceptie van niet-ontvankelijkheid of een exceptie van onbevoegdheid als bedoeld in artikel 130, lid 1, opwerpt, wordt pas op het verzoek tot interventie beslist nadat de exceptie is verworpen of met het onderzoek van de zaak ten gronde is gevoegd.
4. Wanneer het verzoek wordt ingediend krachtens artikel 40, eerste alinea, van het Statuut en de hoofdpartijen niet hebben gewezen op gegevens in het procesdossier die vertrouwelijk zijn, waarvan de mededeling aan de interveniënt hun schade zou berokkenen, wordt de interventie toegelaten bij beslissing van de president.
5. In de andere gevallen beslist de president zo spoedig mogelijk bij beschikking op het verzoek tot interventie en, in voorkomend geval, over de mededeling aan de interveniënt van gegevens waarvan wordt gesteld dat deze vertrouwelijk zijn.
6. Wanneer het verzoek tot interventie wordt afgewezen, wordt de in lid 5 bedoelde beschikking met redenen omkleed en wordt daarin ten aanzien van de kosten van het verzoek tot interventie beslist, daaronder begrepen de kosten van de indiener van het verzoek tot interventie, overeenkomstig de artikelen 134, 135 en 138.
7. Indien het verzoek tot interventie wordt ingewilligd, worden de interveniënt alle aan de hoofdpartijen betekende processtukken meegedeeld, in voorkomend geval met uitzondering van de krachtens lid 5 van die mededeling uitgesloten vertrouwelijke gegevens.
8. Wanneer het verzoek tot interventie wordt ingetrokken, gelast de president de doorhaling van de indiener van het verzoek tot interventie in de zaak en beslist hij ten aanzien van de kosten, daaronder begrepen de kosten van de indiener van het verzoek tot interventie, overeenkomstig artikel 136.
9. Wanneer de interventie wordt ingetrokken, gelast de president de doorhaling van de interveniënt in de zaak en beslist hij over de kosten overeenkomstig de artikelen 136 en 138.
10. Indien in de hoofdzaak een einde komt aan het geding voordat op een verzoek tot interventie is beslist, dragen de indiener van het verzoek tot interventie en de hoofdpartijen ieder hun eigen kosten in verband met het verzoek tot interventie. Een afschrift van de beschikking waardoor een einde komt aan het geding wordt aan de indiener van het verzoek tot interventie toegezonden.

Artikel 145
Indiening van de memories

1. De interveniënt kan binnen de door de president bepaalde termijn een memorie in interventie indienen.
2. De memorie in interventie bevat:
  - a) de conclusies van de interveniënt, strekkende tot gehele of gedeeltelijke ondersteuning van de conclusies van een van de hoofdpartijen;
  - b) de door de interveniënt aangevoerde middelen en argumenten;
  - c) zo nodig, het bewijs en de bewijsaanbiedingen.
3. Na de indiening van de memorie in interventie bepaalt de president in voorkomend geval een termijn waarbinnen de hoofdpartijen op die memorie kunnen antwoorden.

Hoofdstuk 15
RECHTSBIJSTAND

Artikel 146
Algemeen

1. Eenieder die, wegens zijn financiële situatie niet of slechts ten dele tot betaling van de proceskosten in staat is, heeft recht op rechtsbijstand.
2. De rechtsbijstand wordt geweigerd indien het Gerecht kennelijk onbevoegd is om kennis te nemen van de rechtsvordering waarvoor hij wordt aangevraagd of indien deze rechtsvordering kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk rehtens ongegrond voorkomt.

Artikel 147 (M3) (M5)
Aanvraag voor rechtsbijstand

1. Rechtsbijstand kan worden aangevraagd vóór de instelling van het beroep of zolang dit aanhangig is.
2. Voor de aanvraag voor rechtsbijstand moet gebruik worden gemaakt van het formulier dat is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en beschikbaar is op de website van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Een

aanvraag om rechtsbijstand die niet per formulier is gedaan, wordt niet in aanmerking genomen.

3. De aanvraag voor rechtsbijstand gaat vergezeld van de nodige gegevens en bewijzen op grond waarvan de financiële situatie van de aanvrager kan worden beoordeeld, zoals een van de bevoegde nationale autoriteiten afkomstige verklaring die deze financiële situatie bevestigt.
4. Indien de aanvraag voor rechtsbijstand vóór de instelling van het beroep wordt ingediend, moet de verzoeker summier het voorwerp van het in te stellen beroep, de feiten van de zaak en de argumenten ter ondersteuning van het beroep uiteenzetten. Het verzoek dient vergezeld te gaan van de desbetreffende bewijsstukken.
5. In voorkomend geval gaat de aanvraag voor rechtsbijstand vergezeld van de documenten bedoeld in artikel 51, leden 2 en 3, en artikel 78, lid 4. In dat geval zijn artikel 51, lid 4, en artikel 78, lid 6, van overeenkomstige toepassing.
6. Wanneer de aanvrager niet wordt vertegenwoordigd door een advocaat, geschiedt de neerlegging ter griffie van het origineel van de aanvraag voor rechtsbijstand in papieren vorm. Dit origineel moet met de hand zijn ondertekend door de aanvrager.
7. De indiening van een aanvraag voor rechtsbijstand schorst voor de aanvrager de voor de instelling van het beroep bepaalde termijn tot en met de datum van betekening van de beschikking waarbij op die aanvraag wordt beslist, of, in de gevallen bedoeld in artikel 148, lid 6, de beschikking waarbij de advocaat wordt aangewezen die de betrokkene dient te vertegenwoordigen.

Artikel 148 (M5) (M6)

Beslissing op de aanvraag voor rechtsbijstand

1. Alvorens op de aanvraag voor rechtsbijstand te beslissen, bepaalt de president voor de andere hoofdpartij een termijn om haar schriftelijke opmerkingen in te dienen, tenzij reeds op grond van hetgeen is ingediend blijkt dat niet aan de in artikel 146, lid 1, bepaalde voorwaarden wordt voldaan of dat is voldaan aan de in artikel 146, lid 2, bepaalde voorwaarden.
2. De president beslist bij beschikking op de aanvraag voor rechtsbijstand.
3. De beschikking waarbij de rechtsbijstand wordt geweigerd, wordt met redenen omkleed.
4. In de beschikking waarbij de rechtsbijstand wordt toegekend, kan een advocaat worden aangewezen om de betrokkene te vertegenwoordigen, mits die advocaat

door de aanvrager is voorgesteld in zijn aanvraag voor rechtsbijstand en deze advocaat ermee heeft ingestemd de aanvrager voor het Gerecht te vertegenwoordigen.

5. Indien de betrokkene niet zelf een advocaat heeft voorgesteld in zijn aanvraag voor rechtsbijstand of na een beschikking waarbij rechtsbijstand wordt toegekend, of indien zijn keuze niet kan worden bekrachtigd, zendt de griffier de beschikking waarbij rechtsbijstand wordt toegekend tezamen met een afschrift van de aanvraag aan de bevoegde instantie van de betrokken lidstaat, genoemd in het Additioneel reglement bij het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie. Indien de betrokkene geen woonplaats binnen de Unie heeft, zendt de griffier de beschikking waarbij rechtsbijstand wordt toegekend tezamen met een afschrift van de aanvraag aan de bevoegde instantie van de staat waar het Hof van Justitie van de Europese Unie is gevestigd.
6. Onverminderd lid 4 wordt de advocaat die met de vertegenwoordiging van de verzoeker wordt belast bij beschikking aangewezen, naargelang het geval met inachtneming van de voorstellen van de betrokkene of met inachtneming van de voorstellen die de in lid 5 bedoelde instantie heeft toegezonden.
7. In de beschikking waarbij rechtsbijstand wordt toegekend, kan een bedrag worden vastgesteld dat aan de met de vertegenwoordiging van de betrokkene belaste advocaat zal worden betaald, of een maximum worden bepaald voor de verschotten en honoraria van de advocaat dat in beginsel niet mag worden overschreden. Daarin kan worden voorzien in een bijdrage van de betrokkene aan de kosten bedoeld in artikel 149, lid 1, rekening houdend met zijn financiële situatie.
8. Tegen de krachtens dit artikel gegeven beschikkingen staat geen hogere voorziening open.
9. Wanneer de aanvrager van rechtsbijstand niet wordt vertegenwoordigd door een advocaat, worden de betekeningen door toezending per aangetekende post met bericht van ontvangst van een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het te betekenen stuk of door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs aan hem gericht. De betekeningen aan de andere partijen geschieden op de wijze voorzien in artikel 80, lid 1.

Artikel 149

Voorschotten en voor rekening nemen van de kosten

1. Wanneer rechtsbijstand wordt toegekend, komen de kosten voor de bijstand en de vertegenwoordiging van de aanvrager voor het Gerecht voor rekening van de kas van het Gerecht, in voorkomend geval binnen de grenzen die zijn

vastgesteld. De president kan beslissen dat aan de overeenkomstig artikel 148 aangewezen advocaat, op zijn verzoek een voorschot wordt betaald.

2. Wanneer op grond van de beslissing waardoor een einde komt aan het geding de begunstigde van de rechtsbijstand zijn eigen kosten moet dragen, stelt de president bij met redenen omklede beschikking waartegen geen hogere voorziening openstaat, de verschotten en honoraria van de advocaat vast die ten laste van de kas van het Gerecht komen.
3. Wanneer het Gerecht in de beslissing waardoor een einde komt aan het geding een andere partij heeft verwezen in de kosten van de begunstigde van de rechtsbijstand, dient deze andere partij de als rechtsbijstand voorgeschoten bedragen aan de kas van het Gerecht te vergoeden.
4. De griffier vordert de in lid 3 bedoelde bedragen in van de partij die tot betaling ervan is veroordeeld.
5. Wanneer de begunstigde van de rechtsbijstand in het ongelijk wordt gesteld, kan het Gerecht, indien de billijkheid dit vergt, bij zijn uitspraak over de proceskosten in de beslissing waardoor een einde komt aan het geding, gelasten dat een of meer andere partijen hun eigen kosten dragen of dat deze bij wege van rechtsbijstand geheel of ten dele ten laste komen van de kas van het Gerecht.

Artikel 150

Intrekking van de rechtsbijstand

1. Wanneer in de loop van het geding blijkt dat de omstandigheden op grond waarvan de rechtsbijstand is verleend, zijn gewijzigd, kan de president, ambtshalve dan wel op verzoek, de betrokkene gehoord, deze bijstand intrekken.
2. De beschikking waarbij de rechtsbijstand wordt ingetrokken, is met redenen omkleed; hiertegen staat geen hogere voorziening open.

Hoofdstuk 16 SPOEDPROCEDURES

Afdeling 1. Versnelde procedure

Artikel 151

Beslissing ten aanzien van de versnelde procedure

1. Het Gerecht kan wegens de bijzondere spoedeisendheid en de omstandigheden van de zaak, op verzoek van de verzoeker dan wel de verweerder, de andere hoofdpartij gehoord, beslissen volgens een versnelde procedure uitspraak te doen. Deze beslissing wordt zo spoedig mogelijk genomen.
2. Op voorstel van de rechter-rapporteur kan het Gerecht in uitzonderlijke omstandigheden ambtshalve beslissen, de hoofdpartijen gehoord, volgens een versnelde procedure uitspraak te doen.
3. Aan de beslissing van het Gerecht om volgens een versnelde procedure uitspraak te doen, kunnen voorwaarden worden verbonden betreffende de omvang en de indiening van de memories van de hoofdpartijen, het verdere verloop van de procedure of de middelen en argumenten waarover het Gerecht uitspraak zal dienen te doen.
4. Indien een van de hoofdpartijen zich niet aan een van de voorwaarden in lid 3 houdt, kan de beslissing om volgens een versnelde procedure uitspraak te doen, worden herroepen. De procedure verloopt dan volgens de gewone procedure.

Artikel 152

Verzoek om een versnelde procedure

1. Het verzoek om een versnelde procedure moet bij afzonderlijke akte worden ingediend op het tijdstip van neerlegging van het verzoekschrift dan wel het verweerschrift, en een motivering bevatten waarin de bijzondere spoedeisendheid van de zaak en de overige relevante omstandigheden nauwkeurig zijn omschreven.
2. In het verzoek om een versnelde procedure kan worden aangegeven dat bepaalde middelen of argumenten of bepaalde passages van het verzoekschrift of van het verweerschrift slechts zijn aangevoerd voor het geval niet volgens een versnelde procedure uitspraak zou worden gedaan, in het bijzonder door bij het verzoek een samengevatte versie van het verzoekschrift te voegen, alsmede een staat van bijlagen en de bijlagen die enkel in aanmerking dienen te worden genomen wanneer volgens een versnelde procedure uitspraak zou worden gedaan.

Artikel 153
Behandeling bij voorrang

In afwijking van artikel 67, lid 1, worden de zaken ten aanzien waarvan het Gerecht heeft besloten volgens een versnelde procedure uitspraak te doen, bij voorrang afgedaan.

Artikel 154
Schriftelijke behandeling

1. Wanneer de verzoeker om een uitspraak volgens een versnelde procedure heeft verzocht, is de termijn voor de neerlegging van een verweerschrift in afwijking van artikel 81, lid 1, een maand. Deze termijn kan overeenkomstig artikel 81, lid 3, worden verlengd.
2. Indien het Gerecht beslist om een verzoek om een versnelde procedure niet in te willigen, wordt de verweerder een aanvullende termijn van een maand verleend om het verweerschrift in te dienen dan wel aan te vullen.
3. In het kader van een versnelde procedure kunnen de in de artikelen 83, lid 1, en 145, leden 1 en 3, bedoelde memories slechts worden ingediend indien het Gerecht dat toestaat bij overeenkomstig de artikelen 88 tot en met 90 vastgestelde maatregelen tot organisatie van de procesgang.
4. In het kader van een versnelde procedure houdt de president bij de vaststelling van de in dit Reglement voorziene termijnen rekening met de bijzondere spoedeisendheid waarmee op het beroep uitspraak moet worden gedaan.

Artikel 155
Mondelinge behandeling

1. Wanneer in het verzoek om een versnelde procedure is bewilligd, beslist het Gerecht zo spoedig mogelijk na de indiening van het voorlopig rapport door de rechter-rapporteur tot opening van de mondelinge behandeling. Het Gerecht kan niettemin beslissen om zonder mondelinge behandeling uitspraak te doen, indien de hoofdpartijen afzien van deelname aan een terechtzitting en het Gerecht zich voldoende voorgelicht acht door de stukken in het procesdossier.
2. Onverminderd de artikelen 84 en 85 kunnen de hoofdpartijen in de loop van de mondelinge behandeling hun betoog aanvullen en bewijsaanbiedingen doen, mits de vertraging waarmee dit geschiedt, wordt gerechtvaardigd.

Afdeling 2. Opschorting en overige voorlopige maatregelen in kort geding

Artikel 156 (M3) (M5)

Verzoek tot opschorting of tot verkrijging van overige voorlopige maatregelen

1. Een verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van een handeling van een instelling bedoeld in artikel 278 VWEU en artikel 157 VEGA, is slechts ontvankelijk indien de verzoeker tegen die handeling beroep heeft ingesteld bij het Gerecht.
2. Een verzoek tot verkrijging van enige andere voorlopige maatregel, bedoeld in artikel 279 VWEU, is slechts ontvankelijk indien het afkomstig is van een hoofdpartij in een voor het Gerecht aanhangige zaak en dit verzoek met die zaak verband houdt.
3. In de zaken die krachtens artikel 270 VWEU aanhangig worden gemaakt, kunnen de in het eerste en het tweede lid bedoelde verzoeken met inachtneming van het bepaalde in artikel 91, lid 4, van het Ambtenarenstatuut worden gedaan zodra een klacht als bedoeld in artikel 90, lid 2, van dat Statuut is ingediend.
4. De verzoeken bedoeld in de leden 1 en 2 bevatten een duidelijke omschrijving van het voorwerp van het geschil en van de omstandigheden waaruit het spoedeisend karakter van het verzoek blijkt, alsmede de middelen, zowel feitelijk als rechtens, op grond waarvan de voorlopige maatregel waartoe wordt geconcludeerd, aanvankelijk gerechtvaardigd voorkomt. Zij bevatten al het beschikbare bewijs en de bewijsaanbiedingen ter rechtvaardiging van de toekenning van de voorlopige maatregelen.
5. Het verzoek wordt gedaan bij afzonderlijke akte en met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 76 en 78.

Artikel 157

Procedure

1. Het verzoek wordt aan de andere partij betekend; de president van het Gerecht verleent haar een korte termijn voor het indienen van schriftelijke of mondelinge opmerkingen.
2. De president van het Gerecht kan het verzoek inwilligen nog vóór de andere partij haar opmerkingen heeft ingediend. Deze maatregel kan nadien, ook ambtshalve, worden gewijzigd of ingetrokken.
3. De president van het Gerecht treft in voorkomend geval maatregelen tot organisatie van de procesgang en maatregelen van instructie.

4. In geval van verhindering van de president van het Gerecht zijn de artikelen 11 en 12 van toepassing.

Artikel 158

Beslissing op het verzoek

1. De president van het Gerecht beslist bij met redenen omklede beschikking op het verzoek. Deze beschikking wordt onverwijld aan de partijen betekend.
2. De tenuitvoerlegging van de beschikking kan worden onderworpen aan de voorwaarde dat de verzoeker zekerheid stelt tot een bedrag en op de wijze als op grond van de omstandigheden bepaald.
3. In de beschikking kan een datum worden bepaald met ingang waarvan de maatregel zijn kracht verliest. Bij gebreke van een zodanige aanduiding verliest de maatregel zijn kracht terstond nadat het eindarrest is uitgesproken.
4. De beschikking is van voorlopige aard en prejudicieert de door het Gerecht in de hoofdzaak te geven beslissing niet.
5. In de beschikking waardoor een einde komt aan de procedure in kort geding, wordt de beslissing ten aanzien van de proceskosten aangehouden tot de beslissing waarin het Gerecht uitspraak doet in de hoofdzaak. Indien dit gezien de omstandigheden van de zaak gerechtvaardigd voorkomt, kan evenwel in de beschikking ten aanzien van de proceskosten van de procedure in kort geding worden beslist, overeenkomstig de artikelen 134 tot en met 138.

Artikel 159

Wijziging in de omstandigheden

Op verzoek van een van de partijen kan de beschikking te allen tijde op grond van een wijziging in de omstandigheden worden ingetrokken of gewijzigd.

Artikel 160

Nieuw verzoek

De afwijzing van een verzoek tot verkrijging van een voorlopige maatregel belet geenszins dat de hoofdpartij die het had ingediend, andermaal een verzoek indient op grond van nieuwe feiten.

Artikel 161

Verzoek krachtens de artikelen 280 VWEU en 299 VWEU en artikel 164 VEGA

1. Het verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van een beslissing van het Gerecht of van een handeling van de Raad, de Europese Commissie of de Europese Centrale Bank, ingediend krachtens de artikelen 280 VWEU en 299 VWEU en artikel 164 VEGA, wordt overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling behandeld.
2. De beschikking waarbij het verzoek wordt toegewezen, bepaalt in voorkomend geval de datum waarop de voorlopige maatregel zijn kracht verliest.

Hoofdstuk 17

VERZOEKEN BETREFFENDE DE ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN

Artikel 162 (M7)

Toewijzing van het verzoek

1. De in dit hoofdstuk bedoelde verzoeken, met uitzondering van die welke op grond van artikel 170 zijn ingediend, worden toegewezen aan de rechtsprekende formatie die de beslissing heeft vastgesteld waarop het verzoek betrekking heeft.
2. Indien het in de artikelen 23 en 24 bedoelde quorum niet wordt verenigd, wordt het verzoek toegewezen aan een andere rechtsprekende formatie waarin hetzelfde aantal rechters zitting heeft en waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd die de zaak heeft behandeld waarop het verzoek betrekking heeft, of, in geval van verhindering van de rechter-rapporteur, aan een rechtsprekende formatie waarin hetzelfde aantal rechters zitting heeft en waarvan ten minste één rechter behoort tot de rechtsprekende formatie die de beslissing heeft vastgesteld waarop het verzoek betrekking heeft. Indien de beslissing is vastgesteld door een alleensprekende rechter en deze verhinderd is, wordt het verzoek toegewezen aan een andere rechter.
3. De op grond van artikel 170 ingediende verzoeken worden toegewezen aan een rechtsprekende formatie van drie rechters waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd die de zaak heeft behandeld waarop het verzoek betrekking heeft of, in geval van verhindering van de rechter-rapporteur, aan een rechtsprekende formatie van drie rechters waarvan ten minste één rechter behoort tot de rechtsprekende formatie die de beslissing heeft vastgesteld waarop het verzoek betrekking heeft. Indien de beslissing is vastgesteld door een alleensprekende rechter, wordt het verzoek aan deze rechter toegewezen en, indien deze verhinderd is, aan een andere rechter.

Artikel 163

Schorsing van de behandeling

Wanneer een hogere voorziening bij het Hof van Justitie en een van de in dit hoofdstuk bedoelde verzoeken, met uitzondering van de verzoeken bedoeld in de artikelen 164 en 165, betrekking hebben op dezelfde beslissing van het Gerecht, kan de president beslissen, de partijen gehoord, de behandeling te schorsen totdat het Hof van Justitie op de hogere voorziening uitspraak doet.

Artikel 164

Rectificatie van de arresten en beschikkingen

1. Onverminderd de bepalingen over de uitlegging van de arresten en beschikkingen, kan het Gerecht, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van een van de partijen, de schrijf- en rekenfouten alsmede kennelijke onnauwkeurigheden rectificeren.
2. Het verzoek om rectificatie wordt ingediend binnen twee weken te rekenen vanaf de uitspraak van het arrest of de betekening van de beschikking.
3. Wanneer het verzoek tot rectificatie betrekking heeft op het dictum of een van de rechtsoverwegingen ter ondersteuning van het dictum, kunnen de partijen binnen een door de president bepaalde termijn schriftelijke opmerkingen indienen.
4. Het Gerecht beslist bij beschikking.
5. De minuut van de beschikking waarbij de rectificatie wordt gelast, wordt aan de minuut van de gerectificeerde beslissing gehecht. In margine van de minuut van de gerectificeerde beslissing wordt van deze beschikking aantekening gedaan.

Artikel 165

Verzuim om te beslissen

1. Indien het Gerecht heeft verzuimd te beslissen op een afzonderlijk punt van de conclusies of ten aanzien van de proceskosten, wendt de partij die ter zake wenst te klagen zich met een verzoek tot het Gerecht.
2. Het verzoek wordt ingediend binnen een maand te rekenen vanaf de uitspraak van het arrest of de betekening van de beschikking.
3. Het verzoek wordt betekend aan de andere partijen, die schriftelijke opmerkingen kunnen indienen binnen de door de president bepaalde termijn.

4. Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld om hun opmerkingen in te dienen, beslist het Gerecht tegelijkertijd over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van het verzoek bij beschikking.

Artikel 166 (M5)

Verzet tegen een bij verstek gewezen arrest

1. Overeenkomstig artikel 41 van het Statuut staat tegen het bij verstek gewezen arrest verzet open.
2. Het verzet wordt door de niet-verschenen verweerder ingesteld binnen een maand te rekenen vanaf de betekening van het bij verstek gewezen arrest. Het wordt ingediend met inachtneming van de vormvoorschriften in de artikelen 76 en 78.
3. Nadat het verzet is betekend, bepaalt de president de termijn waarbinnen de andere partij schriftelijke opmerkingen kan indienen.
4. De procedure verloopt naargelang het geval overeenkomstig de bepalingen van titel III of titel IV.
5. Het Gerecht doet uitspraak bij een arrest dat niet vatbaar is voor verzet.
6. De minuut van dit arrest wordt gehecht aan die van het bij verstek gewezen arrest. In margine van de minuut van het bij verstek gewezen arrest wordt van het op het verzet gewezen arrest aantekening gedaan.

Artikel 167 (M5)

Derdenverzet

1. De bepalingen van de artikelen 76 en 78 zijn van overeenkomstige toepassing op het derdenverzet dat krachtens artikel 42 van het Statuut wordt ingesteld. Dit bevat voorts:
  - a) een nauwkeurige aanduiding van het bestreden arrest of de bestreden beschikking;
  - b) de vermelding van de punten waarop het bestreden arrest of de bestreden beschikking de derde-opposant in zijn rechten benadeelt;
  - c) een opgave van de redenen waarom de derde-opposant niet aan het geding voor het Gerecht heeft kunnen deelnemen.

2. Het verzoek houdende derdenverzet wordt ingediend binnen twee maanden na de in artikel 122 bedoelde bekendmaking.
3. Op verzoek van de derde-opposant kan de opschorting van de tenuitvoerlegging van het bestreden arrest of de bestreden beschikking worden gelast. De artikelen 156 tot en met 161 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Het verzoek houdende derdenverzet wordt betekend aan de partijen, die schriftelijke opmerkingen kunnen indienen binnen de door de president bepaalde termijn.
5. Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld om hun opmerkingen in te dienen, beslist het Gerecht.
6. Het bestreden arrest of de bestreden beschikking wordt gewijzigd voor zover het derdenverzet wordt toegewezen.
7. De minuut van de op het derdenverzet gegeven beslissing wordt gehecht aan die van het bestreden arrest of de bestreden beschikking. In margine van de minuut van het bestreden arrest of de bestreden beschikking wordt van de gegeven beslissing aantekening gedaan.

Artikel 168 (M5)

Uitlegging van de arresten en beschikkingen

1. Wanneer onduidelijkheid bestaat over de betekenis en de strekking van een arrest of een beschikking, heeft het Gerecht overeenkomstig artikel 43 van het Statuut tot taak dit arrest of deze beschikking uit te leggen indien daarom wordt verzocht door een van de partijen of een instelling van de Unie die haar belang ter zake aannemelijk maakt.
2. Het verzoek tot uitlegging wordt ingediend binnen twee jaar te rekenen vanaf de datum van uitspraak van het arrest of de betekening van de beschikking.
3. Het verzoek tot uitlegging wordt ingediend met inachtneming van de vormvoorschriften in de artikelen 76 en 78. Het bevat voorts een nauwkeurige aanduiding van:
  - a) het arrest of de beschikking waarop het verzoek betrekking heeft;
  - b) de teksten waarvan om uitlegging wordt verzocht.
4. Het verzoek tot uitlegging wordt betekend aan de andere partijen, die schriftelijke opmerkingen kunnen indienen binnen de door de president bepaalde termijn.

5. Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld om hun opmerkingen in te dienen, beslist het Gerecht.
6. De minuut van de beslissing houdende uitlegging wordt gehecht aan de minuut van de uitgelegde beslissing. In margine van de minuut van de uitgelegde beslissing wordt van de beslissing houdende uitlegging aantekening gedaan.

Artikel 169 (M5)

Herziening

1. Overeenkomstig artikel 44 van het Statuut kan slechts om herziening van een beslissing van het Gerecht worden verzocht op grond van de ontdekking van een feit dat van beslissende invloed kan zijn en dat vóór de uitspraak van het arrest of de betekening van de beschikking onbekend was aan het Gerecht en de partij die om de herziening verzoekt.
2. Onverminderd de termijn van tien jaar, voorzien in artikel 44, derde alinea, van het Statuut, moet het verzoek tot herziening van een arrest worden gedaan uiterlijk binnen drie maanden na de dag waarop het feit dat aan het verzoek tot herziening ten grondslag ligt, ter kennis van de verzoeker is gekomen.
3. Op het verzoek tot herziening zijn de artikelen 76 en 78 van overeenkomstige toepassing. Het verzoek bevat voorts:
  - a) een nauwkeurige aanduiding van het bestreden arrest of de bestreden beschikking;
  - b) de punten waarop het arrest of de beschikking wordt bestreden;
  - c) de omschrijving van de feiten die aan het verzoek ten grondslag liggen;
  - d) een vermelding van de middelen strekkende tot het bewijs dat de herziening gerechtvaardigd is en dat de in lid 2 bedoelde termijnen in acht zijn genomen.
4. Het verzoek tot herziening wordt betekend aan de andere partijen, die schriftelijke opmerkingen kunnen indienen binnen de door de president bepaalde termijn.
5. Na de partijen in de gelegenheid te hebben gesteld om hun opmerkingen in te dienen, beslist het Gerecht bij beschikking over de ontvankelijkheid van het verzoek, zonder vooruit te lopen op de beslissing ten gronde.
6. Indien het Gerecht het verzoek ontvankelijk verklaart, doet het overeenkomstig de bepalingen van dit Reglement uitspraak ten gronde.

7. De minuut van de beslissing houdende herziening wordt gehecht aan die van de herziene beslissing. In margine van de minuut van de herziene beslissing wordt van de beslissing houdende herziening aantekening gedaan.

Artikel 170 (M5)

Betwisting van de invorderbare kosten

1. In geval van betwisting van de invorderbare kosten wendt de partij die daarbij belang heeft, zich met een verzoek tot het Gerecht. Dit verzoek wordt ingediend met inachtneming van de vormvoorschriften in de artikelen 76 en 78.
2. Het verzoek wordt betekend aan de partij waarop het verzoek betrekking heeft, die schriftelijke opmerkingen kan indienen binnen de door de president bepaalde termijn.
3. Na de partij waarop het verzoek betrekking heeft in de gelegenheid te hebben gesteld om haar opmerkingen in te dienen, beslist het Gerecht bij beschikking waartegen geen hogere voorziening openstaat.
4. De partijen kunnen ter fine van executie een expeditie van de beschikking verlangen.

TITEL IV

RECHTSZAKEN BETREFFENDE INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN

Artikel 171 **Werkingssfeer**

De bepalingen van deze titel zijn van toepassing op de beroepen die zijn ingesteld tegen de beslissingen van de kamers van beroep van het Bureau bedoeld in artikel 1, en die betrekking hebben op de toepassing van de bepalingen inzake een regeling van de intellectuele eigendom.

Hoofdstuk 1 **PARTIJEN IN DE PROCEDURE**

Artikel 172 **Verweerder**

Het verzoekschrift is gericht tegen het Bureau waartoe de kamer van beroep behoort die de bestreden beslissing heeft vastgesteld, als verweerder.

Artikel 173 (M3) (M5) **Status voor het Gerecht van de andere partijen in de procedure voor de kamer van beroep**

1. Een partij in de procedure voor de kamer van beroep, met uitzondering van de verzoeker, kan als interveniënt deelnemen aan de procedure voor het Gerecht door in de voorgeschreven vorm en binnen de gestelde termijn te antwoorden op het verzoekschrift.
2. Vóór het verstrijken van de termijn voor de neerlegging van de memorie van antwoord wordt een partij in de procedure voor de kamer van beroep, met uitzondering van de verzoeker, door neerlegging van een processtuk partij in de procedure voor het Gerecht, als interveniënt. Zij verliest haar status van interveniënt voor het Gerecht, wanneer zij niet in de voorgeschreven vorm en binnen de gestelde termijn antwoordt op het verzoekschrift. In dat geval draagt de interveniërende partij haar eigen kosten in verband met de processtukken die zij heeft neergelegd.
3. De in de leden 1 en 2 bedoelde interveniënt beschikt over dezelfde procedurele rechten als de hoofdpartijen. Hij kan de conclusies van een hoofdpartij ondersteunen en hij kan conclusies en middelen voordragen die autonoom zijn ten opzichte van die van de hoofdpartijen.

4. Een partij in de procedure voor de kamer van beroep, met uitzondering van de verzoeker, die overeenkomstig de leden 1 en 2 partij voor het Gerecht wordt, wordt volgens het bepaalde in artikel 19 van het Statuut vertegenwoordigd.
5. Artikel 78, leden 4 tot en met 6, is van overeenkomstige toepassing op de in lid 2 bedoelde processtukken.
6. In afwijking van artikel 123 is de verstekprocedure niet van toepassing wanneer een interveniënt in de zin van de leden 1 en 2 in de voorgeschreven vorm en binnen de gestelde termijn op het verzoekschrift heeft geantwoord.

Artikel 174

Substitutie van een partij

Wanneer een intellectuele-eigendomsrecht waarop het geschil betrekking heeft van een partij in de procedure voor de kamer van beroep van het Bureau op een derde is overgegaan, kan de rechtverkrijgende verzoeken om in de plaats van de aanvankelijke partij te mogen treden in de procedure voor het Gerecht.

Artikel 175 (M3) (M5)

Verzoek tot substitutie

1. Het verzoek tot substitutie wordt bij afzonderlijke akte ingediend. Het kan in elk stadium van de procedure worden neergelegd.
2. Dit verzoek bevat:
  - a) de aanduiding van de zaak;
  - b) de aanduiding van de partijen in de zaak en de partij in wier plaats de verzoeker wil treden;
  - c) de naam en de woonplaats van de verzoeker;
  - d) de aanduiding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de verzoeker;
  - e) de uiteenzetting van de omstandigheden die de substitutie rechtvaardigen, vergezeld van het bewijs ter ondersteuning daarvan.
3. De indiener van het verzoek tot substitutie wordt vertegenwoordigd overeenkomstig het bepaalde in artikel 19 van het Statuut.

4. Artikel 78, leden 4 tot en met 6, en artikel 139 zijn van overeenkomstige toepassing op het verzoek tot substitutie.

Artikel 176

Beslissing op het verzoek tot substitutie

1. Het verzoek tot substitutie wordt aan de partijen betekend.
2. De president stelt de partijen in de gelegenheid schriftelijk of mondeling opmerkingen over het verzoek tot substitutie te maken.
3. Op het verzoek tot substitutie wordt beslist bij met redenen omklede beschikking van de president of in de beslissing waardoor een einde komt aan het geding.
4. Indien het verzoek tot substitutie wordt afgewezen, wordt ten aanzien van de kosten van het verzoek tot substitutie beslist, daaronder begrepen de kosten van de indiener van het verzoek tot substitutie, overeenkomstig de artikelen 134 en 135.
5. Indien het verzoek tot substitutie wordt ingewilligd, aanvaardt de rechtsopvolger het geding in de staat waarin het zich bevindt ten tijde van de substitutie. Hij is gebonden aan de processtukken die zijn neergelegd door de partij in wier plaats hij treedt.

Hoofdstuk 2

VERZOEKSCHRIFT EN MEMORIES VAN ANTWOORD

Artikel 177 (M5) (M6)

Verzoekschrift

1. Het verzoekschrift bevat:
  - a) de naam en de woonplaats van de verzoeker;
  - b) de aanduiding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de verzoeker;
  - c) de aanduiding van het Bureau waartegen het beroep wordt ingesteld;
  - d) het voorwerp van het geschil, de aangevoerde middelen en argumenten alsmede een summiere uiteenzetting van die middelen;

- e) de conclusies van de verzoeker.
2. Indien de verzoeker niet de enige partij in de procedure voor de kamer van beroep van het Bureau was, bevat het verzoekschrift tevens de namen van alle partijen in die procedure en de adressen die zij ten behoeve van de kennisgevingen hadden opgegeven.
  3. De bestreden beslissing van de kamer van beroep wordt bij het verzoekschrift gevoegd. Daarbij wordt de datum vermeld waarop die beslissing ter kennis van de verzoeker is gebracht.
  4. Indien de verzoeker een privaatrechtelijke rechtspersoon is, voegt hij een bewijs van zijn bestaan rechtens bij het verzoekschrift (uittreksel uit het handelsregister, uittreksel uit het verenigingsregister of enig ander officieel stuk).
  5. Het verzoekschrift gaat vergezeld van de in artikel 51, leden 2 en 3, bedoelde stukken.
  6. Indien het verzoekschrift niet voldoet aan de voorwaarden in lid 2, kan de griffier de verzoeker een redelijke termijn stellen waarbinnen hij het verzuim kan herstellen, indien de omstandigheden dit rechtvaardigen. Indien het verzoekschrift niet voldoet aan de voorwaarden in de leden 3 tot en met 5, stelt de griffier de verzoeker een termijn waarbinnen hij deze verzuimen kan herstellen. Wordt daaraan niet binnen bedoelde termijn gevolg gegeven, dan beslist het Gerecht of het niet in acht nemen van het vormvoorschrift tot de formele niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift leidt.

Artikel 178 (M5) (M6) (M7)

Betekening van het verzoekschrift

1. De griffier stelt de verweerder en alle partijen in de procedure voor de kamer van beroep in kennis van de neerlegging van het verzoekschrift op de wijze voorzien in artikel 80, lid 1. Hij betekent het verzoekschrift nadat de procestaal overeenkomstig artikel 45, lid 43, is vastgesteld en hij betekent, in voorkomend geval, de vertaling van het verzoekschrift in de procestaal.
2. Wanneer het overeenkomstig artikel 177, lid 2, opgegeven adres van een andere partij in de procedure voor de kamer van beroep of, bij gebreke daarvan, het adres van deze andere partij dat is vermeld in de bestreden beslissing van de kamer van beroep overeenkomt met dat van een houder van een toegangsaccount voor e-Curia, wordt het verzoekschrift betekend per e-Curia. Is dat niet het geval, dan wordt het verzoekschrift betekend door toezending per aangetekende post met bericht van ontvangst van een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het verzoekschrift of door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs aan dat adres.

3. In de gevallen bedoeld in artikel 177, lid 6, vindt de betekening plaats zodra de verzuimen zijn hersteld of zodra het Gerecht het verzoekschrift, gelet op de voorwaarden in dit artikel, ontvankelijk heeft geoordeeld.
4. Na de betekening van het verzoekschrift zendt de verweerder het dossier van de procedure voor de kamer van beroep onverwijld toe aan het Gerecht.

Artikel 179

Partijen die een memorie van antwoord mogen neerleggen

De verweerder en de partijen in de procedure voor de kamer van beroep, met uitzondering van de verzoeker, dienen een memorie in antwoord op het verzoekschrift in binnen een termijn van twee maanden te rekenen vanaf de betekening van het verzoekschrift. In buitengewone omstandigheden kan de president deze termijn op met redenen omkleed verzoek van de betrokken partij verlengen.

Artikel 180 (M5)

Memorie van antwoord

1. De memorie van antwoord bevat:
  - a) de naam en de woonplaats van de partij die haar neerlegt;
  - b) de aanduiding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de partij;
  - c) de aangevoerde middelen en argumenten;
  - d) de conclusies van de partij die deze neerlegt.
2. Artikel 177, leden 4 tot en met 6, zijn van overeenkomstige toepassing op de memorie van antwoord.

Artikel 181

Sluiting van de schriftelijke behandeling

Onverminderd de bepalingen van hoofdstuk 3 wordt de schriftelijke behandeling gesloten na de indiening van de memorie van antwoord van de verweerder en, in voorkomend geval, van de interveniënt in de zin van artikel 173.

Hoofdstuk 3 INCIDENTEEL BEROEP

Artikel 182 **Incidenteel beroep**

1. De partijen in de procedure voor de kamer van beroep, met uitzondering van de verzoeker, kunnen incidenteel beroep instellen binnen dezelfde termijn als die welke voor de indiening van de memorie van antwoord is bepaald.
2. Het incidentele beroep moet bij afzonderlijke, van de memorie van antwoord onderscheiden, akte worden ingesteld.

Artikel 183 **Inhoud van het incidentele beroep**

Het incidentele beroep bevat:

- a) de naam en de woonplaats van de partij die het neerlegt;
- b) de aanduiding van de hoedanigheid en het adres van de vertegenwoordiger van de partij;
- c) de aangevoerde middelen en argumenten;
- d) de conclusies.

Artikel 184 **Conclusies, middelen en argumenten van het incidentele beroep**

1. De conclusies van het incidentele beroep strekken tot vernietiging of herziening van de beslissing van de kamer van beroep op een punt dat in het verzoekschrift niet is opgeworpen.
2. De aangevoerde middelen en argumenten geven nauwkeurig aan tegen welke rechtsoverwegingen van de bestreden beslissing zij zijn gericht.

Artikel 185 **Antwoord op het incidentele beroep**

Wanneer incidenteel beroep is ingesteld, kunnen de andere partijen binnen twee maanden te rekenen vanaf de betekening ervan, een memorie indienen waarvan

het voorwerp is beperkt tot het antwoord op de conclusies, middelen en argumenten die in het incidentele beroep zijn aangevoerd. In buitengewone omstandigheden kan de president deze termijn op met redenen omkleed verzoek van de betrokken partij verlengen.

Artikel 186

Sluiting van de schriftelijke behandeling

Wanneer incidenteel beroep is ingesteld, wordt de schriftelijke behandeling gesloten na de indiening van de laatste memorie in antwoord op dit incidentele beroep.

Artikel 187

Verhouding tussen het principale beroep en het incidentele beroep

Het incidentele beroep wordt geacht zonder voorwerp te zijn:

- a) indien de verzoeker in het principale beroep afstand van instantie doet;
- b) indien het principale beroep kennelijk niet-ontvankelijk wordt verklaard.

Hoofdstuk 4

OVERIGE ASPECTEN VAN DE PROCEDURE

Artikel 188

Voorwerp van geschil voor het Gerecht

De memories van de partijen die in het kader van de procedure voor het Gerecht worden neergelegd, kunnen geen wijziging brengen in het voorwerp van het geschil voor de kamer van beroep.

Artikel 189 (M7)

Lengte van de memories

1. Het Gerecht stelt overeenkomstig artikel 243 de maximumlengte van de in het kader van de onderhavige titel neer te leggen memories vast.
2. De president kan de overschrijding van de maximumlengte van de memories alleen toestaan in juridisch of feitelijk bijzonder complexe gevallen.

Artikel 190

Regeling van de proceskosten

1. Wanneer een beroep tegen een beslissing van een kamer van beroep wordt toegewezen, kan het Gerecht bepalen dat de verweerder alleen zijn eigen kosten zal dragen.
2. De door de partijen in verband met de procedure voor de kamer van beroep gemaakte noodzakelijke kosten worden als invorderbare kosten aangemerkt.

TITEL V (M6) (M7)
PROCEDURES NA Vernietiging in hogere voorziening en
terugverwijzing

Hoofdstuk 1
BESLISSINGEN VAN HET GERECHT NA Vernietiging en terugverwijzing

Artikel 191 (M7)
Vernietiging en terugverwijzing door het Hof van Justitie

Wanneer het Hof van Justitie een arrest of een beschikking van het Gerecht vernietigt en de zaak voor verdere afdoening naar het Gerecht terugverwijst, wordt de zaak door de beslissing houdende terugverwijzing bij het Gerecht aanhangig.

Artikel 192 (M7)
Toewijzing van de zaak

1. Wanneer het Hof van Justitie een arrest of een beschikking van een kamer vernietigt, kan de president van het Gerecht de zaak toewijzen aan een andere kamer die zitting houdt met een gelijk aantal rechters.
2. Wanneer het Hof van Justitie een arrest of een beschikking van de Grote kamer of van de Middelgrote kamer van het Gerecht vernietigt, wordt de zaak toegewezen aan een rechtsprekende formatie waarin hetzelfde aantal rechters zitting heeft.
3. Wanneer het Hof van Justitie een arrest of een beschikking vernietigt van een rechter die als alleensprekende rechter uitspraak heeft gedaan, kan de president van het Gerecht de zaak toewijzen aan de alleensprekende rechter, onverminderd de verwijzing van de zaak door laatstgenoemde naar de kamer waarin hij zitting heeft.

Artikel 193 (M7)
Procesverloop

1. Wanneer de nadien door het Hof van Justitie vernietigde beslissing is gegeven nadat de schriftelijke behandeling ten gronde voor het Gerecht was gesloten, kunnen de partijen in de procedure voor het Gerecht binnen twee maanden te rekenen vanaf de betekening van de beslissing van het Hof van Justitie, schriftelijke opmerkingen indienen over de conclusies die uit de beslissing van het Hof van Justitie moeten worden getrokken voor de beslechting van het geschil. Deze termijn kan niet worden verlengd.

2. Wanneer de nadien door het Hof van Justitie vernietigde beslissing is gegeven, terwijl de schriftelijke behandeling ten gronde voor het Gerecht nog niet was gesloten, wordt zij hervat in de stand waarin zij zich bevond.
3. Indien de omstandigheden dit rechtvaardigen, kan de president de indiening van aanvullende memories houdende schriftelijke opmerkingen toestaan.

Artikel 194 (M7)

Op de procedure toepasselijke regels

Behoudens het bepaalde in artikel 193, verloopt de procedure naargelang het geval overeenkomstig de bepalingen van titel III of titel IV.

Artikel 195 (M7)

Proceskosten

Het Gerecht beslist over de proceskosten van de bij hem ingeleide procedures en van de procedure in hogere voorziening voor het Hof van Justitie.

TITEL VI (M7)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

Hoofdstuk 1 (M7)

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 196 (M7)

Werkingssfeer

De procedure wordt in de in artikel 50 ter van het Statuut bedoelde gevallen geregeld door de bepalingen van de onderhavige titel.

Artikel 197 (M7)

Toepasselijke bepalingen

Onverminderd de bijzondere bepalingen van deze titel zijn de artikelen 52 tot en met 56, 58, 60 tot en met 62, 67 en 75 van toepassing op prejudiciële verwijzingen.

Artikel 198 (M7)

Betekeningen

1. De griffier draagt er zorg voor dat de processtukken en akten alsook de in de loop van het geding genomen beslissingen die in het dossier van de onder deze titel vallende zaken zijn opgenomen, worden betekend aan de verwijzende rechter en aan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden.
2. Deze betekeningen geschieden per e-Curia, op de wijze die is bepaald in de artikelen 56 bis en 57, wanneer de geadresseerde van de betekeningen beschikt over een toegangsaccount voor e-Curia.
3. Ingeval de geadresseerde van de betekeningen niet beschikt over een toegangsaccount voor e-Curia, geschieden de betekeningen hetzij door toezending bij aangetekende postzending met bericht van ontvangst van een afschrift van de te betekenen akte, hetzij door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs, hetzij door een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending wanneer de geadresseerde ermee heeft ingestemd dat betekeningen aan hem via een dergelijk middel geschieden.

Hoofdstuk 2 (M7)
SCHRIFTELIJKE BEHANDELING

Artikel 199 (M7)

Inhoud van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Naast de tekst van de prejudiciële vragen die worden gesteld, bevat het verzoek om een prejudiciële beslissing:

- a) een summier overzicht van het voorwerp van het geschil en van de relevante feiten zoals die door de verwijzende rechter zijn vastgesteld of, ten minste, een uiteenzetting van de feitelijke gegevens waarop de vragen berusten;
- b) de inhoud van de nationale bepalingen die op de zaak van toepassing kunnen zijn en, in voorkomend geval, de relevante nationale rechtspraak;
- c) de uiteenzetting van de redenen die de verwijzende rechter ertoe hebben gebracht om zich over de uitlegging of de geldigheid van bepalingen van het recht van de Unie vragen te stellen, alsook het verband tussen die bepalingen en de op het hoofdgeding toepasselijke nationale wettelijke regeling.

Artikel 200 (M7)

Mededeling in het *Publicatieblad van de Europese Unie*

In het *Publicatieblad van de Europese Unie* wordt een mededeling bekendgemaakt waarin de datum van neerlegging van het verzoek om een prejudiciële beslissing, de verwijzende rechter, de prejudiciële vragen en, onverminderd artikel 201, de naam van de partijen in het hoofdgeding worden vermeld.

Artikel 201 (M7)

Anonimisering en weglating van gegevens

1. Indien de verwijzende rechter heeft beslist om het verzoek om een prejudiciële beslissing te anonimiseren of om gegevens weg te laten betreffende natuurlijke personen of entiteiten die bij het hoofdgeding betrokken zijn, ongeacht of het gaat om partijen in dat geding of derden, eerbiedigt het Gerecht deze anonimisering of weglating in het kader van de aldaar aanhangige procedure.
2. Op verzoek van de verwijzende rechter, op verzoek van een partij in het hoofdgeding of ambtshalve kan het Gerecht voorts beslissen om het verzoek om een prejudiciële beslissing te anonimiseren of om persoonsgegevens weg te laten van een of meer natuurlijke personen die bij het hoofdgeding betrokken zijn, ongeacht of het gaat om partijen in dat geding of derden.

Deelname aan de prejudiciële procedure

1. Overeenkomstig artikel 23 van het Statuut mogen memories of schriftelijke opmerkingen worden ingediend door:
  - a) de partijen in het hoofdgeding,
  - b) de lidstaten,
  - c) de Europese Commissie,
  - d) het Europees Parlement, de Raad en de Europese Centrale Bank, wanneer zij van mening zijn dat zij een bijzonder belang hebben bij de vragen die in het verzoek om een prejudiciële beslissing worden opgeworpen,
  - e) de instelling die de handeling heeft vastgesteld waarvan de geldigheid of de uitlegging wordt betwist,
  - f) de staten – niet zijnde de lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, alsmede de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA, wanneer de prejudiciële vraag een van de toepassingsgebieden van deze overeenkomst betreft,
  - g) de derde staten die partij zijn bij een door de Raad gesloten overeenkomst op een bepaald gebied, wanneer de overeenkomst daarin voorziet en een rechterlijke instantie van een lidstaat een prejudiciële vraag voorlegt betreffende het gebied waarop deze overeenkomst van toepassing is.
2. Dat niet aan de schriftelijke behandeling is deelgenomen, staat niet eraan in de weg dat aan de mondelinge behandeling wordt deelgenomen.
3. De overeenkomstig dit artikel ingediende memories of schriftelijke opmerkingen worden na afloop van de prejudiciële procedure gepubliceerd op de website van het Hof van Justitie van de Europese Unie, tenzij een van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden bezwaar maakt tegen de publicatie van zijn memorie of opmerkingen. Dit bezwaar, dat niet met redenen omkleed hoeft te zijn en niet bij het Hof of het Gerecht kan worden aangevochten, moet bij afzonderlijke akte ter griffie worden ingediend uiterlijk drie maanden na de kennisgeving dat de eerste advocaat-generaal geen voorstel tot heroverweging heeft gedaan, of na betekening van de beslissing van het Hof om de beslissing van het Gerecht niet te heroverwegen, of na de uitspraak van het arrest houdende heroverweging. In een dergelijk geval wordt op bovengenoemde website melding gemaakt van dat bezwaar en worden de betrokken memorie of opmerkingen niet gepubliceerd, ook niet gedeeltelijk. Indien de belanghebbende later zijn bezwaar tegen de publicatie van zijn memorie of opmerkingen intrekt,

worden deze memorie of opmerkingen op de website gepubliceerd zodra dat bezwaar is ingetrokken. Indien het bezwaar na het verstrijken van deze termijn ter griffie wordt ingediend, worden de gepubliceerde memorie of opmerkingen van de site verwijderd.

Artikel 203 (M7)

Partijen in het hoofdgeding

1. De partijen in het hoofdgeding zijn degenen die de verwijzende rechter overeenkomstig het nationale procesrecht als zodanig heeft aangeduid.
2. Indien deze rechter het Gerecht te kennen geeft dat een nieuwe partij tot het hoofdgeding is toegelaten terwijl de procedure bij het Gerecht reeds aanhangig is, aanvaardt deze partij de procedure in de stand waarin deze zich bevindt op het moment van deze kennisgeving. Aan deze partij worden alle processtukken meegedeeld die aan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden zijn betekend.
3. Wat de vertegenwoordiging en het verschijnen van partijen in het hoofdgeding betreft, houdt het Gerecht rekening met de procedurevoorschriften die van kracht zijn bij de verwijzende rechter. In geval van twijfel of een persoon volgens het nationale recht een partij in het hoofdgeding kan vertegenwoordigen dan wel of die partij zonder vertegenwoordiger kan optreden, kan het Gerecht bij de verwijzende rechter inlichtingen inwinnen over de toepasselijke procedurevoorschriften. Wanneer de partijen in het hoofdgeding op grond van het nationale procesrecht bevoegd zijn om in rechte op te treden zonder bijstand van een advocaat of worden vertegenwoordigd door een persoon die hen krachtens ditzelfde recht mag vertegenwoordigen, zijn de regels van titel III, hoofdstuk 1, afdeling 2, van toepassing.

Artikel 204 (M7)

Vertaling en betekening van het verzoek om een prejudiciële beslissing

1. Het door het Hof van Justitie aan het Gerecht doorgezonden verzoek om een prejudiciële beslissing wordt aan de lidstaten betekend in de oorspronkelijke versie, vergezeld van een vertaling in de officiële taal van de geadresseerde lidstaat. Indien de lengte van de beslissing van de nationale rechterlijke instantie daartoe aanleiding geeft, wordt deze vertaling vervangen door een vertaling in de officiële taal van de betrokken lidstaat van een samenvatting van de beslissing, die als grondslag voor het standpunt van deze staat zal dienen. De samenvatting bevat de volledige tekst van de prejudiciële vra(a)g(en). Voor zover deze elementen in het verzoek om een prejudiciële beslissing voorkomen, omvat deze samenvatting in het bijzonder het voorwerp van het geschil in het hoofdgeding, de voornaamste argumenten van de partijen in dit geding, een

korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing, alsmede de aangevoerde rechtspraak en de aangevoerde bepalingen van het nationale recht en het recht van de Unie.

2. In de gevallen bedoeld in artikel 23, derde alinea, van het Statuut worden de verzoeken om een prejudiciële beslissing aan de staten – niet zijnde de lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, alsmede aan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA betekend in de oorspronkelijke versie, vergezeld van een vertaling van het verzoek, in voorkomend geval van een samenvatting, in een van de talen genoemd in artikel 44, naar keuze van de geadresseerde.

Wanneer een derde staat overeenkomstig artikel 23, vierde alinea, van het Statuut gerechtigd is deel te nemen aan een prejudiciële procedure, wordt het verzoek om een prejudiciële beslissing aan hem betekend in de oorspronkelijke versie, vergezeld van een vertaling van het verzoek, in voorkomend geval van een samenvatting, in een van de talen genoemd in artikel 44, naar keuze van de betrokken derde staat.

Artikel 205 (M7)

Neerlegging van processtukken

1. De in deze titel bedoelde processtukken kunnen ter griffie worden neergelegd per e-Curia, op de wijze die is bepaald in de artikelen 56 bis en 72, wanneer de opstellers van deze stukken beschikken over een toegangsaccount voor e-Curia.
2. Indien de auteur van het stuk niet beschikt over een toegangsaccount voor e-Curia wordt het processtuk, samen met alle daarin vermelde bijlagen en een staat van die bijlagen, in papieren vorm ter griffie neergelegd. Het origineel van dat stuk wordt ondertekend door de vertegenwoordiger van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende die het neerlegt of door de partij in het hoofdgeding voor zover de op dit geding toepasselijke nationale procesregels dit toestaan.
3. Elk processtuk is gedagtekend. Voor de berekening van de procestermijnen geldt slechts de dag en het uur van de neerlegging van het origineel ter griffie.
4. In afwijking van lid 3, tweede volzin, worden voor de naleving van de procestermijnen de dag en het uur in aanmerking genomen waarop een volledig afschrift van het ondertekende origineel van een processtuk, tezamen met de in lid 2 bedoelde staat van bijlagen, ter griffie binnenkomt via een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending, mits het origineel van het stuk, vergezeld van de bijlagen, uiterlijk tien dagen later ter griffie wordt neergelegd. Artikel 60 is niet van toepassing op deze termijn van tien dagen.

5. Binnen de daartoe door het Gerecht bepaalde termijnen leggen de instellingen bovendien van elk processtuk vertalingen over in de andere talen bedoeld in artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad.

Hoofdstuk 3 (M7) VOORLOPIG RAPPORT

Artikel 206 (M7) **Voorlopig rapport**

1. Wanneer de schriftelijke behandeling is gesloten, bepaalt de president de datum waarop de rechter-rapporteur een voorlopig rapport aan het Gerecht zal uitbrengen.
2. Het voorlopig rapport bevat een analyse van de relevante vragen die het verzoek om een prejudiciële beslissing doet rijzen, en voorstellen over de eventuele verwijzing van de zaak naar het Hof van Justitie op grond van artikel 256, lid 3, tweede alinea, VWEU, over de vraag of maatregelen tot organisatie van de procesgang, maatregelen van instructie of verzoeken om verduidelijking aan de verwijzende rechter noodzakelijk zijn, alsmede over de eventuele verwijzing van de zaak naar de Grote kamer, de Middelgrote kamer of een rechtsprekende formatie bestaande uit een ander aantal rechters. Het rapport bevat eveneens het voorstel van de rechter-rapporteur ter zake van het eventueel afzien van de pleitzitting, alsmede ter zake van het eventueel berechten van de zaak zonder conclusie van de advocaat-generaal krachtens artikel 20, vijfde alinea, van het Statuut.
3. Het Gerecht, de advocaat-generaal gehoord, beslist over het gevolg dat aan de voorstellen van de rechter-rapporteur moet worden gegeven en, in voorkomend geval, over de opening van de mondelinge behandeling.

Hoofdstuk 4 (M7) MAATREGELEN DIE HET GERECHT KAN VASTSTELLEN

Artikel 207 (M7) **Verwijzing naar het Hof van Justitie**

1. Wanneer een verzoek om een prejudiciële beslissing in strijd met artikel 50 ter, derde alinea, van het Statuut rechtstreeks bij het Gerecht wordt ingediend, wordt het door de griffier van het Gerecht onverwijld doorgezonden naar de griffier van het Hof van Justitie.

2. De beslissingen tot verwijzing bedoeld in artikel 54, tweede alinea, van het Statuut worden door het Gerecht op voorstel van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal gehoord, genomen bij met redenen omklede beschikking waartegen geen hogere voorziening openstaat.
3. De kamer waarbij de zaak aanhangig is, kan in elke stand van het geding, de advocaat-generaal gehoord, aan de voltallige vergadering voorstellen de zaak te verwijzen als bedoeld in artikel 256, lid 3, tweede alinea, VWEU. De beslissing tot verwijzing wordt genomen door de voltallige vergadering.
4. De president en de vicepresident van het Gerecht kunnen, de advocaat-generaal gehoord, de voltallige vergadering ook voorstellen de zaak te verwijzen als bedoeld in het vorige lid tot aan de sluiting van de mondelinge behandeling en, ingeval een conclusie is genomen, uiterlijk een week nadat deze is genomen, of vóór de beslissing om uitspraak te doen zonder mondelinge behandeling. De beslissing tot verwijzing wordt genomen door de voltallige vergadering.

Artikel 208 (M7)

Voeging

1. In elke stand van het geding kunnen meerdere prejudiciële zaken met hetzelfde voorwerp wegens verknochtheid worden gevoegd voor, alternatief of cumulatief, de schriftelijke of de mondelinge behandeling of het eindarrest.
2. Tot voeging wordt beslist door de president, de advocaat-generaal gehoord.
3. De voeging van de zaken kan onder de in lid 2 genoemde voorwaarden weer ongedaan worden gemaakt.
4. Het verzoek om een prejudiciële beslissing wordt, samen met de vertalingen ervan of de vertalingen van de samenvatting van het verzoek, alsmede met de opmerkingen van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden, aan deze belanghebbenden betekend op de wijze bepaald in artikel 198.

Artikel 209 (M7)

Schorsing en hervatting van de behandeling

1. De behandeling kan worden geschorst:
  - a) in de gevallen bedoeld in artikel 54, derde alinea, van het Statuut, bij beschikking van het Gerecht, de advocaat-generaal gehoord;
  - b) in alle andere gevallen, wanneer dit voor een goede rechtsbedeling vereist is, bij beslissing van de president, de advocaat-generaal gehoord.

2. Op dezelfde wijze kan de hervatting van de behandeling worden gelast of kan daartoe worden besloten.
3. De schorsing van de behandeling gaat in op de in de schorsingsbeschikking of -beslissing vermelde datum of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van die beschikking of beslissing
4. Gedurende de schorsing verstrijkt voor de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden geen enkele procestermijn.
5. Wanneer in de schorsingsbeschikking of -beslissing geen einddatum is bepaald, eindigt de schorsing op de datum vermeld in de beschikking of beslissing tot hervatting van de behandeling of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van die beschikking of beslissing.
6. Vanaf de datum van hervatting van de behandeling na een schorsing, worden de eerdere termijnen vervangen door nieuwe termijnen die op de datum van die hervatting aanvangen.

Artikel 210 (M7)

Maatregelen tot organisatie van de procesgang

1. In aanvulling op de maatregelen waartoe krachtens artikel 24 van het Statuut kan worden besloten, kunnen de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden worden uitgenodigd om schriftelijk of ter pleitzitting op bepaalde vragen te antwoorden. Wanneer een pleitzitting wordt gehouden, verzoekt het Gerecht de deelnemers aan deze zitting, voor zover mogelijk, om hun pleidooi op een of meer specifieke punten toe te spitsen.
2. Tot de in lid 1 bedoelde maatregelen tot organisatie van de procesgang wordt besloten door het Gerecht, de advocaat-generaal gehoord.
3. De rechter-rapporteur of de advocaat-generaal kan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden verzoeken om binnen een bepaalde termijn alle inlichtingen over de feiten, alle stukken of alle gegevens te verstrekken die naar hun oordeel relevant zijn. Zij kunnen hun tevens vragen ter beantwoording ter terechtzitting doen toekomen.

Artikel 211 (M7)

Maatregelen van instructie

1. Het Gerecht kan, de advocaat-generaal gehoord, de in artikel 91, onder a), b), d), e) en f), bedoelde maatregelen van instructie nemen die het passend acht op de wijze bepaald in artikel 92, leden 1, 4, 5 en 6, en gaat daartoe over op de wijze bepaald in de artikelen 93 tot en met 102.
2. De in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden zijn gerechtigd de instructie bij te wonen en nemen deel aan de uitvoering ervan op de wijze die in de in lid 1 bedoelde bepalingen voor de partijen is vastgesteld.

Artikel 212 (M7)

Verzoek om verduidelijkingen

Onverminderd de maatregelen tot organisatie van de procesgang en de maatregelen van instructie bedoeld in dit Reglement kan het Gerecht, de advocaat-generaal gehoord, de verwijzende rechter verzoeken om verduidelijkingen binnen de termijn die het daartoe stelt.

Hoofdstuk 5 (M7)

MONDELINGE BEHANDELING

Artikel 213 (M7)

Pleitzitting

1. De eventuele met redenen omklede verzoeken om een pleitzitting worden ingediend binnen een termijn van drie weken, te rekenen vanaf de betekening van de afsluiting van de schriftelijke behandeling aan de partijen en de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden. Deze termijn kan door de president worden verlengd.
2. Op voorstel van de rechter-rapporteur kan het Gerecht, de advocaat-generaal gehoord, beslissen om geen pleitzitting te houden indien het na lezing van de tijdens de schriftelijke behandeling neergelegde memories of opmerkingen van oordeel is dat het zich voldoende voorgelicht acht om uitspraak te doen.
3. Het vorige lid is niet van toepassing wanneer een met redenen omkleed verzoek om een pleitzitting te houden is ingediend door een van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden die niet aan de schriftelijke behandeling heeft deelgenomen.

Artikel 214 (M7)

Gemeenschappelijke pleitzitting

Indien de punten van overeenstemming tussen meerdere prejudiciële zaken dit mogelijk maken, kan het Gerecht beslissen in die zaken een gemeenschappelijke pleitzitting te houden.

Artikel 215 (M7)

Datum van de pleitzitting

1. Wanneer het Gerecht beslist om een pleitzitting te houden, bepaalt de president de datum van de pleitzitting.
2. In uitzonderlijke omstandigheden kan de president, ambtshalve dan wel op met redenen omkleed verzoek van een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende, de pleitzitting tot een latere datum uitstellen.

Artikel 216 (M7)

Deelname aan een terechtzitting via videoconferentie

1. Wanneer gezondheidsredenen, veiligheidsredenen of andere ernstige redenen de vertegenwoordiger van een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende of een partij in het hoofdgeding die bevoegd is om in rechte op te treden zonder bijstand van een advocaat, beletten om fysiek aan een pleitzitting deel te nemen, kan deze vertegenwoordiger of deze partij worden gemachtigd om er via videoconferentie aan deel te nemen.
2. Het verzoek om aan de terechtzitting deel te nemen via videoconferentie wordt bij afzonderlijke akte ingediend zodra de oorzaak van de verhindering bekend is en vermeldt nauwkeurig de aard van de verhindering.
3. De president beslist zo spoedig mogelijk op dit verzoek.
4. Het gebruik van de videoconferentie is uitgesloten wanneer het Gerecht overeenkomstig artikel 217 beslist tot behandeling met gesloten deuren.
5. De technische vereisten waaraan moet zijn voldaan om aan zittingen deel te nemen via videoconferentie worden nader bepaald in de praktische uitvoeringsbepalingen als bedoeld in artikel 243.

Artikel 217 (M7)

Behandeling met gesloten deuren

1. Het Gerecht kan om gewichtige redenen beslissen de zaak met gesloten deuren te behandelen.
2. Indien behandeling met gesloten deuren wordt bevolen, mag het gesprokene niet openbaar worden gemaakt.

Artikel 218 (M7)

Verloop van de pleitzitting

1. De president opent en leidt de terechtzitting; hij handhaaft de orde ter terechtzitting.
2. De leden van de rechtsprekende formatie alsook de advocaat-generaal kunnen op de pleitzitting vragen stellen aan de vertegenwoordigers van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden en, in de omstandigheden als bedoeld in artikel 203, lid 3, aan de partijen in het hoofdgeding.

Artikel 219 (M7)

Uitzending van de terechtzittingen

1. De terechtzittingen van het Gerecht kunnen worden uitgezonden. De uitspraak van arresten en het nemen van conclusies worden rechtstreeks uitgezonden. De pleidooien van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden in een zaak die is verwezen naar de Grote Kamer, de Middelgrote kamer, of, bij wijze van uitzondering, wanneer het belang van de zaak dit rechtvaardigt, een kamer van vijf rechters, worden uitgesteld uitgezonden.
2. Wanneer het Gerecht voornemens is een pleitzitting uit te zenden, stelt de griffie de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden hiervan in kennis bij de oproeping voor deze zitting.
3. Indien een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende van mening is dat de pleitzitting waarvoor hij is opgeroepen niet mag worden uitgezonden, brengt hij het Gerecht daar zo spoedig mogelijk van op de hoogte, waarbij hij de omstandigheden die kunnen rechtvaardigen dat van uitzending wordt afgezien gedetailleerd uiteenzet.
4. Het Gerecht doet, de advocaat-generaal gehoord, zo spoedig mogelijk uitspraak op dit verzoek.

5. De video-opname van de uitgezonden pleitzittingen blijft tot een maand na de sluiting van de pleitzitting beschikbaar op de website van het Hof van Justitie van de Europese Unie.
6. Indien een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende van mening is dat de video-opname van een pleitzitting waaraan hij heeft deelgenomen, van die website moet worden verwijderd, stelt hij het Gerecht daarvan zo spoedig mogelijk in kennis, waarbij hij de omstandigheden uiteenzet die dit kunnen rechtvaardigen.
7. De president beslist onverwijld op dit verzoek, de advocaat-generaal gehoord.
8. Het Gerecht stelt bij besluit de nadere regels vast op grond waarvan de terechtzittingen worden uitgezonden. Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 220 (M7)

Sluiting van de pleitzitting

Na de pleidooien van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden verklaart de president de pleitzitting voor gesloten.

Artikel 221 (M7)

Nemen van de conclusie door de advocaat-generaal

1. Wanneer een pleitzitting heeft plaatsgevonden, neemt de advocaat-generaal conclusie na de sluiting ervan op de door hem aangekondigde datum.
2. Indien er geen pleitzitting heeft plaatsgevonden, neemt de advocaat-generaal conclusie op de door hem aangekondigde datum.
3. Nadat de advocaat-generaal conclusie heeft genomen, wordt de mondelinge behandeling gesloten.

Artikel 222 (M7)

Opening of heropening van de mondelinge behandeling

Het Gerecht kan in elke stand van het geding, de advocaat-generaal gehoord, de opening of de heropening van de mondelinge behandeling gelasten, onder meer wanneer het zich onvoldoende voorgelicht acht of wanneer een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende na afsluiting van deze behandeling een nieuw feit aanbrengt dat van beslissende invloed kan zijn voor de beslissing van het Gerecht, of wanneer een zaak moet worden beslecht op grond van een argument

waarover de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden hun standpunten niet voldoende hebben kunnen uitwisselen.

Artikel 223 (M7)

Proces-verbaal van de terechtzitting

1. De griffier maakt van elke terechtzitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en door de griffier ondertekend. Het vormt een authentieke akte.
2. De in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden kunnen ter griffie kennisnemen van het proces-verbaal en daarvan afschrift verkrijgen.

Artikel 224 (M7)

Geluidsopname van de terechtzitting

De president van het Gerecht kan op naar behoren met redenen omkleed verzoek een in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbende die aan de schriftelijke of mondelinge behandeling heeft deelgenomen, verlof verlenen om bij het Gerecht de geluidsband van de pleitzitting te beluisteren in de taal die de sprekers in de loop daarvan hebben gebezigd.

Hoofdstuk 6 (M7)

ARRESTEN EN BESCHIKKINGEN

Artikel 225 (M7)

Kennelijke onbevoegdheid of kennelijke niet-ontvankelijkheid

Wanneer het Gerecht kennelijk onbevoegd is om kennis te nemen van een zaak of wanneer een verzoek kennelijk niet-ontvankelijk is, kan het Gerecht te allen tijde, de advocaat-generaal gehoord, beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen zonder de behandeling voort te zetten.

Artikel 226 (M7)

Antwoord bij met redenen omklede beschikking

Wanneer een gestelde prejudiciële vraag identiek is aan een vraag waarover het Hof van Justitie of het Gerecht reeds uitspraak heeft gedaan, wanneer het antwoord op een dergelijke vraag duidelijk uit de rechtspraak kan worden afgeleid of wanneer over het antwoord op een prejudiciële vraag redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan, kan het Gerecht in elke stand van het geding op voorstel van de rechter-rapporteur,

de advocaat-generaal gehoord, beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen.

Artikel 227 (M7)

Adiëring van het Gerecht

1. Een verzoek om een prejudiciële beslissing blijft bij het Gerecht aanhangig zolang de rechterlijke instantie die het Gerecht heeft aangezocht dit verzoek niet heeft ingetrokken. De intrekking van een verzoek kan in aanmerking worden genomen tot aan de betekening van de datum van de uitspraak van het arrest aan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden.
2. Het Gerecht kan evenwel in elke stand van het geding en onverminderd artikel 207 vaststellen dat de voorwaarden voor zijn bevoegdheid niet langer vervuld zijn.

Artikel 228 (M7)

Kosten van de prejudiciële procedure

De verwijzende rechter beslist over de kosten van de prejudiciële procedure.

Artikel 229 (M7)

Datum van uitspraak van het arrest

De in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden worden in kennis gesteld van de datum van uitspraak van het arrest.

Artikel 230 (M7)

Inhoud van het arrest

Het arrest bevat:

- a) de vermelding dat het door het Gerecht is gewezen;
- b) de vermelding van de rechtsprekende formatie;
- c) de datum van de uitspraak;
- d) de namen van de president en de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, met vermelding van de rechter-rapporteur;
- e) de naam van de advocaat-generaal;

- f) de naam van de griffier;
- g) de vermelding van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden die aan de procedure hebben deelgenomen;
- h) de namen van hun vertegenwoordigers;
- i) in voorkomend geval, de datum van de pleitzitting;
- j) de vermelding dat de advocaat-generaal is gehoord en, in voorkomend geval, de datum van zijn conclusie;
- k) een summier overzicht van de feiten;
- l) de rechtsoverwegingen;
- m) het dictum.

Artikel 231(M7)

Uitspraak en betekening van het arrest

1. Het arrest wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken.
2. Nadat de minuut van het arrest is ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en de griffier, wordt het van het zegel voorzien en ter griffie gedeponneerd. Een afschrift daarvan wordt betekend aan de verwijzende rechter, de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden en het Hof van Justitie.

Artikel 232 (M7)

Inhoud van de beschikking

1. De beschikking bevat:
  - a) de vermelding dat zij, naargelang het geval, door het Gerecht of door de president is gegeven;
  - b) in voorkomend geval, de vermelding van de rechtsprekende formatie;
  - c) de datum waarop zij is vastgesteld;
  - d) de vermelding van de rechtsgrondslag waarop zij is gebaseerd;

- e) de namen van de president en, in voorkomend geval, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, met vermelding van de rechter-rapporteur;
  - f) de naam van de advocaat-generaal;
  - g) de naam van de griffier;
  - h) de vermelding van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden die aan de procedure hebben deelgenomen;
  - i) de namen van hun vertegenwoordigers;
  - j) de vermelding dat de advocaat-generaal is gehoord;
  - k) het dictum.
2. Wanneer het onderhavige Reglement bepaalt dat een beschikking met redenen moet worden omkleed, omvat zij voorts:
- a) een summier overzicht van de feiten;
  - b) de rechtsoverwegingen.

Artikel 233 (M7)

Ondertekening en betekening van de beschikking

Nadat de minuut van de beschikking is ondertekend door de president en de griffier, wordt zij van het zegel voorzien en ter griffie gedeponneerd. Een afschrift daarvan wordt betekend aan de verwijzende rechter, de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden en het Hof van Justitie.

Artikel 234 (M7)

Gevolgen van de arresten en beschikkingen

De arresten en de beschikkingen worden bindend volgens de voorwaarden bepaald in artikel 62 ter, tweede alinea, van het Statuut.

Artikel 235 (M7)

Rectificatie van de arresten en beschikkingen

1. Schrijf- en rekenfouten of evidente onnauwkeurigheden die in de arresten en de beschikkingen voorkomen, kunnen door het Gerecht worden gerectificeerd, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van een van de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden, mits het verzoek binnen twee weken te rekenen vanaf de uitspraak van het arrest of de betekening van de beschikking wordt ingediend.
2. Het Gerecht beslist, de advocaat-generaal gehoord.
3. De minuut van de beschikking waarbij de rectificatie wordt gelast, wordt aan de minuut van de gerectificeerde beslissing gehecht. In margine van de minuut van de gerectificeerde beslissing wordt van deze beschikking aantekening gedaan.

Artikel 236 (M7)

Uitlegging van prejudiciële beslissingen

1. Artikel 168, betreffende de uitlegging van arresten en beschikkingen, is niet van toepassing op de beslissingen die in antwoord op een verzoek om een prejudiciële beslissing worden gegeven.
2. De nationale rechterlijke instanties moeten beoordelen of zij zich voldoende voorgelicht achten door een prejudiciële beslissing, dan wel of zij het nodig achten zich opnieuw tot het Hof te wenden.

Hoofdstuk 7 (M7)

VERSNELDE PREJUDICIËLE PROCEDURE

Artikel 237 (M7)

Versnelde procedure

1. Op verzoek van de verwijzende rechter, of bij wijze van uitzondering ambtshalve, kan de president, wanneer de aard van de zaak een behandeling binnen korte termijnen vereist, de advocaat-generaal gehoord, beslissen een prejudiciële verwijzing te behandelen volgens een versnelde procedure die afwijkt van de bepalingen van dit Reglement.
2. In dat geval bepaalt de president onmiddellijk de datum van de terechtzitting, die aan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden wordt medegedeeld bij de betekening van het verzoek om een prejudiciële beslissing.

3. De in het vorige lid genoemde belanghebbenden kunnen binnen een door de president te bepalen termijn, die niet minder dan 15 dagen mag bedragen, memories of schriftelijke opmerkingen indienen. De president kan deze belanghebbenden uitnodigen om zich in hun memories of schriftelijke opmerkingen te beperken tot de door het verzoek om een prejudiciële beslissing opgeworpen wezenlijke rechtspunten.
4. De eventuele memories of schriftelijke opmerkingen worden vóór de terechtzitting aan al de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden toegezonden.
5. Het Gerecht doet uitspraak, de advocaat-generaal gehoord.

Artikel 238 (M7)

Toezending van processtukken

1. De processtukken die in het voorgaande artikel worden genoemd, worden geacht te zijn neergelegd door toezending aan de griffie, per e-Curia of via een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending, van een afschrift van het ondertekende origineel en van de stukken en bescheiden waarop een beroep wordt gedaan, samen met de staat bedoeld in artikel 205, lid 2. Het origineel van het stuk en de hierboven genoemde bijlagen worden onverwijld aan de griffie toegezonden indien de afschriften ervan zijn verstrekt via een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending.
2. De betekeningen en mededelingen waarin het voorgaande artikel voorziet, worden verricht door toezending van een afschrift van het document per e-Curia of via een door het Gerecht gebruikt middel voor elektronische toezending.

Hoofdstuk 8 (M7)

RECHTSBIJSTAND

Artikel 239 (M7)

Aanvraag voor rechtsbijstand

1. Indien een partij in het hoofdgeding niet of slechts ten dele tot betaling van de proceskosten in staat is, kan zij in elke stand van het geding rechtsbijstand aanvragen.
2. De aanvraag voor rechtsbijstand gaat vergezeld van de nodige gegevens en bewijzen op grond waarvan de financiële situatie van de aanvrager kan worden beoordeeld, zoals een van de bevoegde nationale autoriteiten afkomstige verklaring betreffende deze financiële situatie.

3. Indien de aanvrager reeds rechtsbijstand bij de verwijzende rechter heeft verkregen, legt hij de beslissing van deze rechter over en preciseert hij wat de reeds toegekende bedragen dekken.

Artikel 240 (M7)

Beslissing op de aanvraag voor rechtsbijstand

1. De president beslist bij beschikking op de aanvraag voor rechtsbijstand, de advocaat-generaal gehoord.
2. In geval van gehele of gedeeltelijke weigering van de rechtsbijstand, wordt de beschikking met redenen omkleed.

Artikel 241 (M7)

Als rechtsbijstand uit te keren bedragen

Wanneer rechtsbijstand wordt toegekend, komen de kosten voor de bijstand en de vertegenwoordiging van de aanvrager voor het Gerecht voor rekening van de kas van het Gerecht, in voorkomend geval binnen de grenzen die door de president zijn vastgesteld. Op verzoek van de aanvrager of zijn vertegenwoordiger kan een voorschot op deze kosten worden betaald.

Artikel 242 (M7)

Intrekking van de rechtsbijstand

1. Wanneer in de loop van het geding blijkt dat de omstandigheden op grond waarvan de rechtsbijstand is verleend, zijn gewijzigd, kan de president, ambtshalve dan wel op verzoek, de betrokkene gehoord, deze bijstand te allen tijde intrekken.
2. De beschikking waarbij de rechtsbijstand wordt ingetrokken, is met redenen omkleed; hiertegen staat geen hogere voorziening open.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 243 (M7)

Uitvoeringsbepalingen

Het Gerecht stelt bij afzonderlijke akte praktische uitvoeringsbepalingen voor dit Reglement vast.

Artikel 244 (M7)

Tenuitvoerlegging

De tenuitvoerlegging van de krachtens dit Reglement opgelegde sancties of maatregelen geschiedt met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 280 WVEU en 299 WVEU en artikel 164 VEGA.

Artikel 245 (M7)

Intrekking

Dit Reglement treedt in de plaats van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 2 mei 1991, zoals laatstelijk gewijzigd op 19 juni 2013.

Artikel 246 (M7) (C1)

Bekendmaking en inwerkingtreding van dit Reglement

1. Dit Reglement, dat authentiek is in de talen bedoeld in artikel 44, wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
2. Dit Reglement treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na die van de bekendmaking ervan.
3. Het bepaalde in artikel 86, lid 1, is alleen van toepassing wanneer de termijn bedoeld in artikel 86, lid 2, begint te lopen na 1 september 2024.
4. Het bepaalde in artikel 139, onder b), is alleen van toepassing op de beroepen die bij het Gerecht worden ingesteld na de inwerkingtreding van dit Reglement.
5. Het bepaalde in de artikelen 110 bis en 219 is pas van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het besluit bedoeld in respectievelijk artikel 110 bis, lid 8, en artikel 219, lid 8.
6. Het bepaalde in artikel 115, lid 1, en artikel 116, lid 6, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 2 mei 1991, zoals laatstelijk gewijzigd op 19 juni 2013, blijft van toepassing op de beroepen die bij het Gerecht zijn ingesteld vóór de inwerkingtreding van dit Reglement.

7. De verkiezing van de eerste rechters die de functie van advocaat-generaal zullen uitoefenen bij de behandeling van verzoeken om een prejudiciële beslissing vindt onmiddellijk na 1 september 2024 plaats. Hun mandaat eindigt bij de gedeeltelijke vernieuwing als bedoeld in artikel 254, tweede alinea, VWEU.